

A - 101648

Joseph M. Welter

# Sinine Poletis

Novan

Hõbedane  
balda hün.

TARTU ÜLKOOLI  
RAAMATUKOGU

Saia Kirjastusühisuse Kirjastus Wiljandis 1937

TARTU ÜLIKOOLI  
RAAMATUKOGU

Sakala Trükitoda Viljandis, 1937.

Kõrspeen hiinlane lõpetas, oma kurwawõitu meloodia, wõttis wastu laisad aplausid ning taandus siis kollase eesriide taha. Jazz algas nüüd mingit rütmikat tantjulugu ja fiirsti täitus tantsupõrand paaridest. Lärm, naer ja vähemalt tosin feelt segunefid omapäraseks jeguks.

Kümmefond minutit hiljemini awanes eesriide uuesti. Seekord kanti ette mingi wene ballett. Sa otsekohe on unustatud Yang Yi wiesajaaastane laul, mille alles äsja kandis ette hiinlasest laulja. Yang Yi polnud enam tänapäewa maitse.

Ballett lõppes tugewa aplausiga. Särgnes jälle tants — nii oli juba jelle lokaali komme, et atraktiioonile järgnes tants ja tantjule atraktiioon. Shii-berdati läbijegamini — eurooplased, jaapanlased, hiinlased, korealased. See oli rahwuste wirr-warr tantsupõrandal, mille kohal hõljus higi ja parfüümi jeguist tekkinud mitte juist wäga meeldiw aroom.

Lord Turnhill kummardus üle tantjulokaali laua, mis oli taetud weinilaikudega:

— Pakun tuhat naelsterlingit, mu härra, kui teete taaja. Ning laien ma ise jelle tiigri surmuks, matjan kahefordse jumma.

Ja püüdis jääljuures waadata wõimalikult ükskõikjelt, kuid parem käsi, mis sigaretti hoidis, warijes fergelt.

Arahm Kouca-Gura, kes oma sõbra Niki Gornenburgiga istus lordi vastu, kehitas õlgu.

— Jätke meile veel üks tund aega, armas lord, vastas ta siis. — Teie teate ju, et meil on teised kawatšufed.

Niki Gornenburg naeris. Tema punane, häätahhlik nägu ilmutas suurimat sõbralikkust.

— Õigem kannatlikud, tähendas ta waid. — Sa joogem veel üks pudelife.

Lord Turnhill noogutas nõusolles. Ta jüütas uue figareti.

Wahepääl läts elu lokaalis edasi tawalise tempoga. Sigised tantšijad tulid laudade äärde ning jälle awanes eesriie. Artistide seas oli päris häid jõude, kellel kuidagi elu Euroopas wõi Ameerikas muutunud kibedaks, oli aga ka balaganlikke mõõganeeelajaid ja tulešööjaid. Päris korralik rewüütrupp teenis wäga tugewaid omatšioone.

Milline linn jee Garbiin! Haaratud štepi ja kõrwe lõpmatusega õitšes ta šiin Goobi šerwal nagu mürgine orhidee. Šiin tuišati läbi fogu öö, mis oli täis firewat muušikat, weini ja wodka. Selles metšikus nurgas olid inimeste temperamendidki metšikumad ja tulijemad. Statistika kõneleb, et Garbiinis elas 250.000 elanikku. Kuid tegelikult jäi mulje, et waewalt keegi juudab šiin teostada korralikku rahwalugemist. Selleks oli Garbiin liiga rahutu, kees wahetšidamata nagu mõni nõiakatel.

Kelner, kes laua äärde astus ja Gornenburgi poolt tellitud pudeli tõi, oli šuurwüršt Aleksander Aleksandrowitš Iwerskoff — kõiš teadšid seda.

Samuti teadsid ka kõik, et need kaks daami kes istusid naaberlauas ja igaühele kutsuma naeratusega vastu waatasid, olid endised wene würstinnad. Nüüd nad olid õnnelikud, kui keegi kutjus neid kaasa sinna, kus wõisid waadata Ameerika päritolugafilme, mida wändati korraga kolmes keeles: originaalne kõne oli ingliskeelne, kuid kahelpool ekraani ilutjesid weel wene- ja hiinakeelsed lihaallfirjad.

Sadatuhat wenelast wõis olla Harbiinis — päämiselt need pagulased, kes juure rewolutsiooni puhkedes leidsid juba tee läände juletud olewat. Nad püüdsid siis Wladiwostoki kaudu läände, kus juures Harbiin kujunes nagu mingiks wahejaamaks. Kellel siin lõppes raha, see pidi jäämagi siia ja katsuma siin läbi ajada. Kuhu oli jäänud see hiilgus, mis kord ümbritses neid würeste, printse ja frahwe? Sajad neist magasid juwel pargipinkidel; paljud ohwitserid kandsid weel tsaariaegseid wormimütse, kuid aeg oli need teinud tolmusteks ja luitumiseks.

Wõib olla, oli see wõi teine autojuht endine frahm, wõib olla, mõnigi tantjugörl endine würstinna, kes kord enda lõbuks õppis mõnes elegantjes stuudios balletti.

Ring praegu — see kahwatuwõitu lauljatar, kes oma sümpaatse häälega laulis lawal ühte wene laulu ja jeda saatis balalaikaga — see oli ühe endise tuntudnimega wene kindrali tütar.

Säärane feltfond lõi oma aega jurniks lofaliis. Kellele oli see lõbu, kellele wõimalus hinge

jeeshoidmijeks. Mõnedki purjus mehed taarusid laudade wahel, jilmis klaasistunud hekk.

Wäljas marsšijid hiinlastest sõdurid diitšpli-  
neerimatult nagu mõni kari mööda tänavaid ja  
haigutas hiina politsei. Teda ei huwitanud palju,  
mis jündis ümberringi, isegi mõrwad häirifid teda  
wähe. Seft tapmisi tuli siin ikka ette. Sa kas  
Harbiin wenelaste, ameeriklaste, inglaste ja  
prantslastega oli üldse kellegi hiina linn, et hiin-  
lased tema eest pidid nii wäga hoolitjema? See oli  
oas kõrwes, walmis wastu wõtma kõiki jänuseid,  
„ida Pariis“, kuhu lõbutjema tulid jageli need, kes  
mujal maailmas olid jaanud mingil jalapärasel  
wiisil kokku ajada raha. Harbiin oli põgenejate,  
seiklejate, walemängijate, petturite, špekulantide  
linnaks, kuid ühtlasi ka kaubanduslikult tähele-  
panuwääriv punkt, kuna siit kaubad siirdusid Hiina  
ja Mandšuuria turgudele.

Arahw Kouca-Gura ja Nifi Gornenburg jaa-  
busid siia kahe päewa eest. Nad olid teinud kaasa  
Sichota-Alini jahiekspeditsiooni ja Sandawaku juu-  
rest taiga-metsikusest olid nad kaasa toonud kaks  
kallist musta-rebase rahka, millistele Wladiwosto-  
kis ei leidnud küllalt söodjaid realiseerimiswõima-  
lusi. Nad walmistufid uueks jahiekspeditsiooniks,  
mis neid pidi wiima kui karusnahakütte ja trappe-  
reid Dahuuria steppidesse. Kuna tee wiis üle Har-  
biini, siis otsustasid nad ka siin katsetada oma nah-  
kade müümisega. Üks wenelastest kaupmees oli  
kohe huwitanud nahkadeft ja warsti wõifid mehed  
tasku pista 12.000 Mehhiiko dollarit — Mehhiiko

raha on Mandshuurias, peaaegu kogu Kauge-Idas üheks eelistatumaks valuutaks. Seega olid avanenuda ka märtsi lahendamad võimalused uue ekspeditšiooni korraldamiseks.

Siis laskis ennaft nende juures hotellis teatada lord Turnhill.

See lord Turnhill oli eriskummaline inimene. Nüüd, kus ta istus mõlema jahimehe vastu, mõis öelda, et ta oli alles kahekümnemie aastane — väikekeseasuline, kumvetu ja poisikeelik. Kui aga teravamini waadata, paistis, et ta juuks oli jelle wanuse kohta liiga kollakas, ka näojooned olid teravad ja filmade waade elufogenaud inimese oma. Ning tegelikult oligi lordil juba warsti oma wiiskümmend aastat turjal.

— Palun, minu härrad, oli ta hommikul mitte juft kiidumäärdes hiina hotellis alustanud juttu krahw Roucaga ja Gornenburgiga, — kuulsin äsja, et olete jaabunud siia. Kõõmustan wäga, et wõin tutwuneda kahe gentlemeniga, keda kogu maailm tunneb nimekate jahimeestena. Ma tahaksin teid paluda, abistada mind ühel erilaadsel juhul.

Nad olid lohisenud weel ühest kui teisest, pääfõneaine otsustasid aga siiski jätta õhtuks, mida nüüd meetsid siin lokaalis.

Lord Turnhill mõttis nüüd taskust kella.

— On juba pool üks. Kell üks tahan jaada teilt selge wastuse. Kui wõtate minu ettepaneku vastu, ajume teele kohe lähematel päewadel. Ma ei taha teid jегда. Otsustage niikaua omawahel, ma lähen tansima.

Ja lord eemaldus lauast. Ta tantfis ford ühe, ford teise görliga.

Niki Gornenburg pidas lordi wahetewahel filmas. Nüüd läks ta baarileti ette ja jõi tugewa jõomu wiskit. Mitte kaugel temast istus üks Niki tähelepanu köitem omapärane tuju. See oli keegi mongoollane, kes kogu aja oma pilgu ho'dis ordil.

Selle mongoollase nägu oli imelikult kõhna, kondine ja sügaw arm jooksis tal paremast kõrwast kuni alumise huuleni. Waatamata sellele oli aga tolles näos midagi muud, mis äratas tähelepanu.

Gornenburg ja krahw Kouca märkasid seda funnalist meest peaaegu üheaegselt. Miks filmitjes ta nii järelejätmatult jeda wäikest lordi?

Aga — kas mongoollane tõesti filmitjes lord Turnhilli? Tema filmad olid juured ja tumedad. Kas nad ei waatanud mitte üle lordi sellega ühes juunas asuwasse lauda? Sääl istus wäike jalk kääratiewaid jaapanlasi, kes mängsid täringutega. Kas mongoollane ei filmitseenud mitte neid?

Weel weerand tundi, siis pidi otsus lord Turnhilli kawa kohta walmis olema.

Krahw Kouca-Gura kiskus oma pilgu mongoollase küljest lahti ja pöördus oma kaaslaste poole:

— Koh, Niki, mis ja sellest tiigrijahist arwad?

— Mulle see ettepanek awalikult öelda, meeldib, Harry. Salwemal juhul tuhat naelstrelingit tasku pista — see poleks just halb.

— Ma ei kõnele rahast, Niki. Sa tunned mind. Milleks wajame meie tuhandet naelstrelingit? Mis me sellega teeme? Kui ma kahtlen, siis

Jellepärast, et tahaksin lord ometi jahile minna ainult sinuga kahekesi. Lord Turnhilli ettepanekut vastu võtta, tähendab ennast teiste sõnadega siduda kohustustega. Peame reisima nii, nagu tema jeda soovib, kuna ta ju finantseerib ettevõtet. Ja kui nüüd jellel mehel peaksid olema eriskummalised tujud — peavime me siis tantsuma alati tema pilli järele? Ja kui ma mõneks asjaks olen juba annud oma nõusoleku ja sõna, siis ei astu ma enam nii fergesti tagasi.

— Aga kui meie tingimuse üles seame, et ekspeditiooni juhiks oleksid sina, et ka simul on sõnake kaasa rääkida?

Krahv Kouca-Gura vaikis. Ta oli juba kaks kuud iseeneses plaanitsenud ilusat tabargani-jahti Dahuuria ääretutes, maailmast unustatud stepides, oli teinud tuhandeid kavatstusi ja ettevalmistusi. Ja nüüd, mõned tunnid enne ärasõitu, tuleb äkki ootamatu ettepanek lordilt, keda ta weel eile ei tunnudki.

Lord Turnhill oli Tian-Schanis, Taewamägedes, metsikute katsehgaaride pääle pidanud jahti. Ka tema oli samuti kütt, nagu krahv Kouca ja Niki Gornenburgki. Viimased jätsid oma kodumaa, et anduda täielikult seiklustele ja hädasohtudele. Küttina olid nad tunginud sügavale Siberi taigasje ja tundsid hästi maad, kust tulewad kallid karusnahad.

Kolm aastat olid nad küttinud Siberis, Obi ääres, Baikali kaldal, Lena piirkonnas ja Witimi ürgmetsades, kahe kuu eest olid tulnud ühe ekspe-

ditfiooniga Ida-Siberi taigast Sichota-Aliniist. Ja nüüd plaanitfesiid otsekohe uut jõitu Dahuuriasse.

Lord Turnhill oli sellewastu natufene teist sorti mees. Tema oli juurtes jahiekspeditfioonides läbis-tanud Afrika, oli seigelanud Indias ja Garbiini faabunud Põhja-Mongoolia kaudu. Kuid ta ei ol-nud kaffestanud fidemeid kodumaaga. Ta oli ühe jõuka Briti perekonna wõsu, kes omas hästitalu-waid kaewandusi Lõuna-Aafrikas. Sellepärast ka ainelised wõimalused tema juures olid wäga awarad.

— Gää, Garry, alustas Niki Gornenburg uuesti, — kui mitte tuhande naelsterlingi pärast, on ometi huwitaw pidada jahti selle salapärase sinise tiigri pääle. Tabarganid elawad ka tulewal talwel jälle Dahuurias ja meil poleks raske neid fiiski maha lõmmutada. Aga sinine tiiger... tead ja, see on midagi hoopis muud.

— Sa oled nähtawasti sellest lordist wainus-tatud. Sest ei ole enne märganud, et oleksid tund-nud erilist huwi mõne looduse erandloomingu wastu.

Gornenburg naeratas waikselt ja tähendas siis:

— Bean tõesti tunnistama, et lord mulle meel-dib ja tema kawatus on huwitaw. Usun, südames pole sinagi tema wastu.

— Pääasi on aga see, et lord wõtab tiigrinaha endale ka sel juhul, kui meie peakfime looma maha lastma, mitte tema.

Gornenburg jõi klaasi tühjaks, tegi siis kawala nõo ja ütles:

— Aust ja tead, et Turnhill naha igal juhul endale mõtab? Jahi kord on selline, et nahk kuulub kütile, kes looma maha lasteb. Kui see temal õnnestub — mingu jumala rahuga ja lastu see tiiger täis toppida. Bastasel juhul jääb aga nahk meile.

Arahw Kouca noogutas.

— Hää, Niki, jutusta sina sellest lordile.

— Meeleldi!

Gornenburg võttis taskust uue väene sigareti ja süütas selle suure hoolikusega.

— Pääle selle, armas Harry, jätkas ta siis finist suitsupilve õhku puhudes, — oled ja täiesti wale-aruamisel, kui usud, et sinine tiiger Tschakdali mägedes on mõni looduseime. Muidugi on neid säilinud veel väga vähe ning mina isiklikult tean ainult ühe juhtumi. Umbes paarkümmend aastat tagasi leiti Korea ürgmetstades ühe säärase finise tiigri laip.

— Ahaa, see on mulle uudiseks!

— Siin on tegemist lihtsalt ühe melanismi kujundiga.

— Soo, mõi melanism... See on tõepoolest väga lihtne! Kas usud, et ma nüüd sinna soovin enam, kui enne?

— Dase ma ainult kõnelen, Harry! Ma algan päris kaugel. Mis albiino on, seda ja loodetavasti tead — niioelda wärwidemäng loomade juures... Kindlasti oled ja poisikesena kodus söötanud kodujäneseid?

— Kui ja arwad, et ma ei tea, mis albiino on, siis effid. Tolle oskuseõna definitsiooniks on entju-

flopeedias: indiiviid piimvalge naha, valgete farmade ja punase witerkresta ning filmaawaga ole-  
mus. Kodujäneste juures mõtled ja muidugi nende  
punaseid filmi.

— Sääraseid albiino-wormid ei esine mitte  
ainult kodujäneste juures. Võib olla, tohin ma sinu  
mälestustele weidi järele aidata? Sa oled kindlasti  
elus kuulnud walgest waresejt wõi walgest pääsu-  
fejejt. Ning samuti pole sulle kindlasti uudiseks jutt  
walgest hirwest?

Frahw Rouca naeris.

— Aga sinine tiiger pole ometi kellegi albiino!

— Waid wastupidine, triumfeeris Gornen-  
burg. — Samuti, nagu on olemas albiinowormid,  
samuti on looduses olemas ka muste worme. See  
ongi melaniim, musta wõi tumeda wärwise üle-  
faalufus, mis esineb paljudel liblikatel, lindudel,  
kaladel ja teistel loomade. Kas mu pole õigus?

— Mis melanismisse puutub, siis muidugi.

— Tiigrite juures melaniim awaldub hallikas-  
sinises nahawärwises. Säärane sinine tiiger on mu-  
dugi väga juur haruldus, wastandina leopardidele,  
kus muste eksemplaare tuleb ette wõrdlemisi jage-  
dasti. Soo — nüüd näed ja, et sinine tiiger pole  
mitte mõni põlismetjade lummutus, waid päris  
loodusepärase jünnitis.

— Sa kõneled, justkui loeksid raamatust wõi  
peaksid loodusteaduse professorina loengut auditoo-  
riumi ees, tähendas frahw Rouca.

Niki tahtis weel midagi wastata, kuid parajasti  
Turnhill lõpetas tantju, laskis oma tantfitaril

minna ja pöördus laua juure tagasi. Ta istus. Lordi kollakas näos peegeldus kindlus.

Miki Gornenburg ojutas kellale.

— Kolm minutit on meil veel aega, lord. Kas tohin jelle aja jooksul eitada teile ühe küsimuse?

— Aga palun, mister Gornenburg!

— Rujutlege juhtumit, et mina ja mu sõber paneme jelle tiigri seljale. Kellele kuulub jäärajal juhul saak?

Lord Turnhilli filmadeist waatas arusaamatus ja imestus.

— Loomulikult kütile! See on ju igiwana jahiseadus ning teist ei saa kõne alla tullagi, mu härrad!

Miki Gornenburg hiilgas.

— Sel juhul veel ainult üks küsimus, lord! Kuna teie finantseerite ekspeditsiooni, kas kawatsete siis ise juhtida ekspeditsiooni, see tähendab, ma mõtlen, et kas kõik korraldused ekspeditsioonil teete eranditult teie?

Lord Turnhill tegi tõrjuwa liigutuse.

— Wabandage, mister Gornenburg, kuid jääraist wastutust ma endale siiski võtta ei riski. Ma tean ju, et olete neli aastat wahetpidamata küttinud Siberis. Teie tunnete juba jäälseid inimesi ja jeda metsikut maad. Sellepärast pöördusingi juist teie poole, mu härrad. Kas usute siis, et kergemeeljena Tschakdali mägedes ei võtaks kuulda korraldusi ja nõuandeid isikutelt, kes on kompetentsemad kui mina ise?

— Siis oleme nõus, Harry? küsis Niti sõbralt.  
üle lord Turnhilli näo libises päikesekiir.

— Teie teete kaasa, mu härrad?

— Jah!

See vastus tuli kahel sõbral nagu ühest juust. Naks kätt ulatufid üle laua lordile vastu. Lord jurus mõlemaid, kõvasti ja kestvalt. Ta hingeldas fergelt ja hallid filmad jädelesid.)

— Ma tänan teid, mu härrad! Sa nüüd —  
meie sõpruse termiseks!

Klaasid kõlasiid kofku.

Sel hetkel nägi krahw Kouca, et lordi tooli taga seisid jälle jalapärane mongoollane. Mehe juured tumedad ja fergelt jädelewad filmad jälgi-  
sid tähelepanelikult kolme jahimehe gruppi ja arm, mis tal ulatas üle poole näo, oli tulipunane. Mingsi kurjaennustato naeratus ümbritses selle kummalise inimese juud.

See festis ainult filmapilgu. Enne, kui krahw Kouca sai lord Turnhillilt küsida, kas wiimane wa-  
hest reisil läbi Mongoolia polnud kohtanud sellist omapärast tüüpi, oli mongoollane juba pöördunud teisjale ja kadunud maasikapunase lawaesriide ta-  
hale. Terwe õhtu otsis krahw Kouca mongoollast, aga see jäi ka kadunuks ega ilmunud enam uuesti. Kuid eriskummaline tunne jäi püsima.

Krahw teatas wiimati lord Turnhillile oma tähelepanekust. Kuid väike lord raputas peäd. Tal polnud aimugi, kes mõis olla see mongoollane. Selles linnas ja üldse Kauges-Idas elab väga

uudishimuline rahvas — ei maksa jellele mingit erilist tähelepanu pöörata.

Kelner tõi uue pudeli.

Oli kell kuus hominikul, kui würst Aleksander Aleksandrowitsch Twerskoff avas elegantse liigutusega kolmele härrale ukse. Laua alla jäi terve rodi tühje pudeleid.

## 2.

Kell oli 15, kui krahw Rouca-Gura ärkas tugevasti, kosutatavast unest. Tema kõrwal teises woodis lamas Niiki Gornenburg, hingates sügavasti ja aeglaselt fergelt norjates. Krahw teadis, et tema kaaslane magab veel vähemalt oma kaks tundi.

Krahw Rouca suitsetas ühe sigareti ja waatas veel kord magawat sõpra. Siis naeratas ta. Üksinda oli siiski igaw ja ta otsustas weidi magajat ergutada. Nelja aasta jooksul oli tulnud neil mõnikord hädaohule filmi waadata ja kui neid midagi ähwardas, siis andsid sõbrad jellest teineteisele märku lühikesse, kuid väga heleda wilega. Krahw Rouca pani nüüd sõrmed suhu ja andis selle marguwile. Ühtlasi momentaalselt heitis ta ise asemele tagasi ja tegi, nagu magaks ta raskest unes.

Waewalt oli wile kõlanud, kui unine Niiki Gornenburg hüppas woodist, otsesui oleks teda säält wälja pörutanud wälk. Ta oli seinä ääres ja kotas säält, endal filmid alles und täis. Muidugi ei leidnud ta ainiski püssi. Alles mõne minuti järele sai ta nitkaugese, et taipas, kus wiibis. See polnud

mitte nende laager Siberi põlismetsas, vaid Harbiini hotellituba.

Krahv Rouca-Gura hammustas keelt, et mitte naerma pahwatada. Aga ta teeskles edasi raskesti magajat. Nii firus forra ja tuli siis sõbra woodi ette.

— Tere hommikut, armas Harry, tähendas ta siis mürgiselt. — Kas ja, mu pois, ei suvatseks ka üles tõusta, päike hakkab juba warsti looja minema! . . . Meie uus sõber, Lord Turnhill, ootab juba meid ja ei ole sugugi ilus ristiinimest oodata lasta.

Krahv ei liigutanud kulmugi.

— Data ja, sõnas nüüd Niki endamisi ja läks laua juure. Ta mõttis klaasi, täitis selle weega ning kätt klaasiga tagaselja hoides lähenes uuesti woodile.

— Muidugi on raske hommikul woodist wälja jaada, alustas ta. — Sina olid sääljuures mulle tõesti sõbralikult abiks — noh, sel juhul ei taha ma jääda sulle wõlgajeks!

Ning klaasitäis wett lendas krahwile waiba alla.

Otsesui oleks lastutaja madu hammustanud magajat kõige õrnemast kohast, hüppas nüüd krahw woodist ja ruttas käterätifu juure.

— Mida nüüd teenija mõtleb, kui leiab, et mu woodi on märg, firus ta.

— Mida ta mõtleb? Et ja öösel nii tugewasti pummeldasid, et enne magamaminemist unustasid oma tawalised toimingud toimetamata, mis muud.

Niki Gornenburg jõudis riietunijega ennem walmis, kui krahw Kouca. Wiimane oli nagu mõttes. Kui Niki oli juba riides ja ukjel seisest kutsus sõbra einetele, istus Kouca hoopis woodisermale ja tähendas:

— Tule parem siia, Niki. Istu — tahan jult weidi küsida.

Niki Gornenburg läks ja istus sõbra kõrwale.

— Mis jul siis südamel on? küsis ta.

Krahw Kouca kõhkles.

— Ära aga ainult naera, Niki. Mul on asjaga kõsi taga. Mii siis . . . kas ja oled kord juba . . .

Kouca peatus, ohkas korra ja kõhkles.

Niki naeris.

— Inimene, jul on jäärane nägu pääs, nagu oleksid armunud!

— Ära aja loba!

— Kõh, aga mis siis?

— Jah, Niki, asi on siiski natukene toomiline. Kas ja oled kunagi waremini kuulnud jäärast nime, nagu seda on Florence Lessington?

Gornenburg tegi üllatunud näo, mõtles wiivuu ja sõnas siis:

— Ei . . . tõesti pole.

— Mõttele hästi järele . . . Blond tüdruk, haruldaselt ilus, kakskümmend aastat wana, nimi Florence, — wõi õigemini Flory Lessington.

Niki raputas pääd.

— Ei, Harry, jäärast nime pole ma kunagi kuulnud. *Samais de ma vie, never in my life*, kõsi südamel wannun sulle!

— Kummaline, kuidas siis mina sattusin sellele nimele!

— Võib olla, nägid unes fäärast armastusmäärset näitsikut?

Krahv Harry Kouca kehitas õlgu.

— Kui sina ka temast midagi ei tea, siis jääb see mõistatud igavesti mõistatuseks. Kummaline on aga, kuidas äkki see nimi mulle täna hommikul tuli meelde.

Niki tõstis käe ja deklareeris paatoslikult, heroilise hestiga:

— Ei ialgi või jeda naist ma unusta —

Kuid esimeses järjekorras tahan süüa ma!

Krahv Kouca raputas naeratades peäd ja järgnes oma lustakale sõbrale alla söögisaali.

Lord Turnhill ootas juba, kui mõlemad liitlased minutilise täpsusega ilmusid Turnhilli hotelli. Järgnesid lühikesed, lafoonilised läbirääkimised reisi asjus. Määrati, et kõigepäält sõidetakse rongiga Tšitsifari. Säält pidi ekspeditsioon suunduma otse põhjapool asuvasse steppi, kuni Tšakdali mägedeni. Siin lord Turnhilli sõnade järele pidi asetsema finine tiiger.

Barsti auras rohekas wene tee laual ning figaretisuits looris sinaka winena üldist jutuajamist. Lord Turnhill oli liikum nagu elamhõbe.

— Ma usun, kümnest autost piisab, tähendas ta.

Niki tegi juured filmad.

— Kümme autot — mida te sellega arvate, lord?

— Koh, arvestan nelikümmend lasturit saat-  
jatena, pääle jelle meel kofk, kandjad . . .

— Ja kogu jelle karja tahate lahti lasta waeje  
tiigri pääle?

Niki jeda weldes waatas nõuküsimalt Harry  
Kouca otja. Kuid Harry oli lastunud mõteisie  
ja nähtawasti ei kuulnudki teiste jutlemist. Ah,  
jessel on ju nüüd see unenägu ja Florence pääs.  
kirus Niki endamisi.

Lord Turnhill naeris.

— Aga ei! Ma loomulikult ei mõtle jellele,  
neid inimesi jahile lasta. Aga ma palun härrasid  
mitte unustada jeda, et meie tee läbistab peaaegu  
tundmatuid alajid, kus igal hetkel peame arwes-  
tama hunhuuside rünnakutega.

— Wäga õige — hunhuusid, kas kuulsid,  
Harry?

Krahw Kouca muutus uuesti tähelepaneliku-  
maks.

— Hunhuusid muidugi . . . Minu arvates  
aga just jellepärast on parem, kui me reisirime wõi-  
malikult tähelepanu äratamata. Minukeitki autot,  
ainult paar hääd hobust, kõige enam kaks teenrit  
saatjaina, mitte enam. See on minu arwamine,  
lord.

Lord Turnhill oli üllatanud. Siis naeris ta  
aga oma peent, waewaltmärgatawat naeratust.

— Ilma saategrupita tahate teie ekspeditsiooni  
korraldada? Urge unustage jeda, et Tshakdali mäed  
on uurimatu ala! Ja Nün-Diangi steppides on ter-  
wed külad hunhuuse, kes ei juhtu just kõige iõb-

ralikumalt wõorastesse. Päälegi on teada, et nad armastawad rööwida.

Krahw Kouca waidles wastu.

— Just hinhuiside pärast tahangi ma reisi-  
wõimalikult tagasihoidlikult. Ja päälegi — lord  
— kes kindlustab meile, et need mehed, keda teie  
lasturitena palkate Tšitšikaris, ise ei ole rööwliid!  
Kas teil pole weel kogemusi kollase raasjiga? Ku  
neljakümne mehe hulgas on ainult üks wõi kaks  
isikut, kes kuidagi seiwad ühenduses hinhuisi-  
dega, siis kujuneks meie reis väga ilusaks kaela-  
luude murdmiseks.

Lord Turnhill oli jäänud mõttesse. Kuid krahw  
Kouca jeletas edasi.

— Oletame aga nüüd, et tõepoolest need neli-  
kümme meest on jelged inglid. Kuid mis aita-  
wad need nelikümme meest, kuna te ometi väga  
hästi teate, et hinhuisid wastaste küladele lan-  
gewad kaela mitmeajamehelistes jalkades! Ülekaal  
oleks jel juhul igal ajal neil.

— Pagan wõtku, teil on tuline õigus, krahw!  
andis nüüd lord järele.

— Sinna juure tuleb weel kollase raasji juur-  
sidepidamise talent. Niipea, kui meie hakkame or-  
ganiseerima korralikku ekspeditšiooni Tšitšikariist,  
wõime kindlad olla, et enne kui me saame linnast  
wälja, juba saja miil kaugusel teatatakse, et ekspe-  
ditšioon on tulemas. Wastupidi aga ei pööra meile  
keegi erilist tähelepanu, kui kõik kolm kohtume saa-  
detuna kõige enam kahest teenriist kuskil teatavas

kohas ning nii tähelepanematult haffame liifuma oma sihi poole.

Lord Turnhill naeratas.

— Mulle tundubäärane jaht siiski weidi romantilisena, tähendas ta.

— Romantiline, wõi mitteromantiline, kuid tark kawa on see igal juhul.

Lord Turnhill noogutas pääd. Ta nähtawasti oli juba nõus.

Krahw Rouca kõneles edasi.

— Kui meil on puhastwerd, wastupidawad ning kiired hobused, wõime endidi aidata igal juhul. Kuid mida teeme autodega täiesti tundmatus piirkonnas? Wõib olla, jääwad nad juba esimese mäe juures seisma.

Gornenburg noogutas nõusolles pääga. Harry oli alati ettenägelik. Lord Turnhill mängles sigaretiga. Siis aga naeratas ta ja sõnas:

— Kuid Florence Lessington, minu härrad?

— Florence Lessington?

Mõlemad sõbrad hüüdsid seda korraga ja jäid üllatuselt rabatult awasui istuma.

— Noh, ma ju jutustasin teile temast möödunud ööl? küsis lord Turnhill.

— See tuleb sellest, kui inimene liiga palju joob! hüüdis Niki ja lastis sõrmega endale wastu otsaesist nipsu. — Muidugi kõnelesite teie sellest daamist eile öösel, kuid hommikul olime selle jutu täiesti unustanud... Ja Harry nägi niipalju waewa, et meenutada, kus ta seda nime waremini

oli kuulnud... Võpuks jäi arvamisele, et on nime kuulnud unes!

Kõik kolm meest naersid juure häälega.

— Kuid mis on siis selle... miss Desfingtoniga? küsis krahw.

— Dubasin talle, et sõidan täiesti kindla kaitse all, vastas lord.

Krahw Rouca kehitas õlgu.

— Kuid usun, kindlamat kaitset ei wõi ka Flory soowida, kui jeda olete teie faks, naeris nüüd lord Turnhill. — Kui ma talle teist kõnelen, on ta kindlasti enam rahul, kui neljakümne sõduriga!

Sälle naersid kõik kolm. Mikil oli hää meel, et see müstiline salapärasus nii lihtsalt lahenes ja pääle selle hüppas ta jüda, et mitte Harry polnud armunud sellesse tundmatusse naisesse, waid nähtawasti lord Turnhill. Säärane ohtlik jahirett muutus kindlasti weel ohtlikumaks, kui naised mängus on. Siiski — selle salapärase Flory wastu tundis ta ka wäikset huwi. Aga wõta kinni, kus see miss momendil asetseb — wõib olla, et Inglismaal, wõib ka olla, et Ameerikas, Indias wõi kuski mujal. Kord pidi juba jeda küsimagi, siis aga häbenes ennast — mis lähemad talle lorda niisugused asjad!

Krahw Rouca mõtles umbes januti.

Järgmisel hommikul nad reisisid minema. Krong wiis nad Tšitsikari.

Üle kümne kilomeetri põhjapool Tšitšifari juubub väike, nimetu jõefene Nün-Riangi või teise nimega Nonni jõkke. Siin pidid kõik sõbrad saama kofku — nii määrati kindlaks.

Arahw Kouca-Gura oli esimene, kes saabus kohale. Kaks tundi hiljemini tuli Nifi Gornenburg ühe bongga. Lord Turhill, kes linnast oli lahkunud lõunapoolses suunas, pidi tegema kaare ja seetõttu saabus ta Nifiist hiljemini.

Arahw Kouca hüppas sadulast. Kohtamispaik oli hästi valitud, kuna keegi ei näinud siin meeste kofkusaamist — väikese jõekese juubumiskohta kattis tihe võjastif. Võsa, puude ja pilliroo varjustif kattis igasuguse waate lagendikule.

Ilm oli ilus. Taemas polnud ainukestki pilve, päike seisis kõrgel ja soojendas. Wesi jõekeses oli hõbeselge ja jääd ujusid kalad.

Arahw Kouca sidus oma hobuse finni ja ronis väikese künka otsa, kust ulatus waatama laugemale. Lagendik väljaspool võsa ja metsatukka oli troostitu lagendik — file nagu laud. Minukestki maja, ainukestki puud ega põõsast polnud kuskil näha. Madal rohi oli pruun ja selle kohal wirwendas päikese kuum lõõm. Täna oli lagendik weel pruun ja troostitu, kuid fewad oli käes ja warsti tärkas rohlaanes omapärane elu. Bruuniist lagendikust jai siis mehekõrguses rohus lainetaw meri, mille muutjid aga määratuks muustriliseks waibaks miljardid lilled

Paarjada jamnu eemal jõi ta hobune. See oli jülhe loom, puhastwerd inglane. Wiimajel ajal olid nad Mikiga pidanud leppima wiletsate hiina loomafestega, kui oli waja läbistada mägesid wõi taigametsikust Sichota-Mlinis. Kes wõis üldse jeda uskuda, et niisugust puhtawerelist inglise hobust wõis leida siin Mongoolias! Kuid Kouca teadis ka, et Pekingis, Harbiinis ja Tšitsikaris elawate eurooplaste juurimaks lõbuks olid hobuste wõidu-ajamised ja seepärast kaswatatigi siin puhastwerd traawleid.

Traawel — jumal teab, kuiti lord Turnhill jelle wälja ottis ja palju ta tema eest maksis — kandis õige omapärast nime — Do. Kes on jeda enne kuulnud, et ühe hobuse nimi koosneb waid ühest häälikust! Kuid Do oli jale, kõrgekaswuline hobune, aristokraatje pääga, tarkade filmadega, mis küll olid wähest weidi rahutud ja närwilikud, kuid jelleest kinnitasid ka, et loom oli erakorraliselt erk ja wilgas. Lord juba tundis hobuseid!

Üleüldse jee lord Turnhill! Kena pois, inime-  
ne täis elawhõbedat ja liikuwust. Tema nime ja  
tema raha ees polnud olemas mingiugust takistust.  
Paari päewaga oli kõik korraldatud niikaugele, et  
nad wõisid alustada oma teekonda. Millise asja-  
likkusega oli ta kaubelnud teejuhiks ühe noore  
wenelase, edasi ühe kuiti puhastwerd fiberi koeraga  
„Bazaga“. Kõik läks nagu õlitatult. Turnhilli  
ilmes wõis alati märgata naeratust. Lord Turn-  
hillil oli hää tuju — ja miks ka mitte, kuna ometi  
Tšitsikari lähedal elas . . . ei, Harry ei tahtnud jel-

lele mõelda. See ei puutunud temasse. Kewad teeb küll kõigi weidi jegaseks, aga . . .

. . . Aga parata polnud midagi. Ikka ja ikka jälle kandusid ta mõtted tagasi Tšitsikari raudteejaama, kuhu rong oli neid toonud Harbiinist. Waewalt oli rong peatunud ja sõbrad wagonist wäljunud, kui krahwi tähelepanu kõitis ilus, jale daam, kelle kübara alt wälja waatasid blondid lokikesed. Kaks selget, sinist filma kelmikalt naeratamas näos waatasid maailma väga kindlalt ja iseteadwalt. Nii seisis see daam laiaõlalise mehe kõrwal, nooruslike huulte ümber piirut igatsew naeratus.

Seiklejatega ja ränduritega on ikka nii, et nad wõiwad kuid ja aastaid matkata ja seigelda, ilma et näeksid naisti. Kui aga siis üks naine neile filma puutub, on selle tagajärjeks tawalijelt ikka säärane kiindumus, et kõik minu ununeb. Sa krahw unustas ka fogu oma ümbruse, kui nägi jeda naist. Kuni wiimaks lord Turnhill äratas teda tutwustamisega:

— Minu õemes Desington . . . ja tema tütar Florence . . .

Edasi selgus, et mister Desingtonil oli Tšitsikari jermal ilus, läbi ja läbi euroopalik juwila, kus lord Turnhill, krahw Kouca-Gura ja Niki Gornenburg tohtisid külalistena wiibida terwelt kahetsa päewa. Millised päewad!

Mr. Desington oli kaupmees. Tema warustas juuremat osa Mandšhuuriat, eriti aga Ho-lung-kiangi prowintsi põllutööstuslike masinatega ja tarbeainetega. Oli aga päewaselge, et jahkade,

atrade ja muu jääraja kraami hulka sattujid õige jageli ka püssid, kuulipildujad ja muud sellised relvad. Mandshuuria on rahutu maa ja wajas relwi samuti, nagu wajas põllutööriistugi.

Sisjetulekud olid igatahes mister Desjingtonil õige rikkalikud ja wõimaldajid tal elada jäärajes palees, nagu oli endale joetanud siia. Tema naine — lord Turnhilli õde — oli furnud kümne aasta eest „metšapalawikku“, nagu arstid ütlesid. See on jalapärane haigus, mida tuntakse ainult Mandshuurias ja mis peaaegu alati lõpeb surmaga. Ja sellepärast rippuski wäike Flory erilise mu-relikujega onu Turnhilli küljes.

Saa — millised päewad! Ja milline tüdruk, see ijeteadliku ja kindla pilguga Florence! Üheainsa hüppega on ta sadulas ja tema isabelliwärwiline mära tuislas mööda steppi, nii et kauni ratsutaja blondid juuksed lehwisid tuules. Florence armastas alati ratsutada cow-boy kostöömises, suurte, laiade nahkpükstega. Ta oli nii ebasantimentaalne, liiga terve jelleks, et unistada, ohata ja igatseda.

Mõttetud jäärajesed targutamised, Harry! wiipas kahw iseendale käega. Need päewad tundusid oasina selles metsikus kõrwes, steppide ja taigade wahel, nüüd on aga oas seljataga ja oleks rumal, mõelda weel sellele tagasi.

Ta ees sõi tore Do ja kaugelt kostis siia weel Tšitsikari suurlinlik kohin. Tõsi — Tšitsikar polnud ei tea milline suurlinn, kuid kisa ja kõra oli siin enam, kui Pariisis wõi New-Yorgis. Weel kunagi omas elus polnud kahw Rouca näinud nii när-

wilist, rahutut ja rabelewat linna, nagu jeda oli „eeslite linn“. Nii nimetati Tšitsikari ja täiesti põhjustatult, sest waewalt oli jaabunud öö, kui piitsid kiskendama luigematud waesed hiina eeslid, päewa läbi pidid tegema raskest tööd ja siis ööjel leidsid lohutust laffamatust kiskendusest. Selles närwejöömas kisas oli palju appifarjumat, palju igatsewat, palju piina. Kummalne kontsert Tšitsikari sawimajade wahel!

Nikil oli õigus, kui ta ütles, et ainus nurgake mõistlikku oli Tšitsikaris mister Lessingtoni maja. Muide domineerisid kõikjal teh Wade hiinlaste sawihooned ja lõpmata tolm tänawail.

Päike oli jõudnud seniiti ja warsti pidid reisi kaaslased olema kohal. Tõepoolest — kui krahw Kouca pikfilmaga uuris steppi, märkas ta nelja lähenewat hobust. Rats nendest kandsid ratsjanikke. Salk tuli aegamööda Mün-kiangi jõe kallast pidi. Negajalt kadusid nad käärudesse, kõrge pilliroo taha, siis jälle ilmusid waatepiirkonda. Warsti krahw Kouca tundis ära Niki Gornenburgi ja wenelase Sergei Pawlowitshi. Mõlemi taga lonkis hobune pakkidega ja Baza, wenelase koer, jookkis nuhtides salga ümber.

Suur sõit oli alanud.

#### 4.

Päewi läbistaksid hobused ühesugust tühja maad. Kogu ja oli pind siie nagu laud, aegamööda, päewade möödudes, wõis märgata laineliste

wormide tekkimist. Mida enam edasi, seda märgatawamaks muutusid need lained ja fiin-jääl kõrgustite harjal wõis jilm märgata hallikaspruunst ja wist walmistatud walle. Need meenutasid kindlusi ja lähemal järelewaatusel wõis fiin märgata waatetornide ja majade asemeid. Kord fiin olid asetsenud külad, kuid hunhuuside rööwjalgad olid häwitanud need asundused.

Oli tõepoolest hähaotlik maa, mida nüüd läbistas wäike karawan. Wiieft meheft omas aga igaüks kaks relwa, mis kaalus üles rööwlite paar tosinat wanamoelist püssi. Vääle jelle ratsutasid hunhuusid wäikeste dahuuria hobuste seljas, kes jälgimise korral ei saanud kiiruses ja wastupidamuses mõistelda puhtawerelistega.

Senini ratsutasid mehed siiski tasandikul, kus waade küünis suurtesse kaugustesse ja iga hädaoht paistis juba eemalt. Paari päewa pärast pidid aga ratsanikud jõudma mägedesse, mis päälegi kaetud tihedate kase- ja kuusemetjadega. Siin oli edasiliikumine seotud juba suuremate hädaohtudega.

Uga juba neljandal päewal pärast lahkumist Tšitsikariist tuli erutaw wahetuhtumine. Kütid olid ühe jõe käärus kase telgiga. Suuremas oli lord Turnhill oma hiinlaseft kofaga ja wenelasega, wäksemas telgis olid krahw Rouca ja Niki Gornenburg. Lord Turnhill soowis jääraft jaotust.

Oli kell wiis õhtupoolikul. Pilliroost tehtud tulel kees teekatel ja hobused sõid telkide lähedal.

Sagendikul oli palju hirwi ning jõel ujusid pardid. See ahmatles jehipidamisele.

— Meie peame ometi midagi tegema, nuiidu lähed asi igawaks, arwas lord Turnhill. Krahw Kouca jagas temaga sama arwamist. Lo Schan pidi walmistama eine, wenelane walmama laagrit ja hobuseid kuna kolm sõpra pidid minema jahile.

Kuid Niki Gornenburg jelles juhtes oli eri-arwamisel. Temale ei meeldinud ilma asjata paugutada. Päälegi oli jõgi tulwil kalu ja mees leidis, et oivalist einet saab püüda ka õngega.

— Jää siis jina, Niki, õngitsema! tähendas krahw Kouca temale.

Niki pani oma bambuseridwa kokku, mõttis õnge ja seadis ennast mugawalt jõekaldale. Lord Turnhill ja krahw Kouca mõtsid aga püüfid selga ja siirdusid kungastele.

Baza, Sergei Pawlowitshi koer, jooksis alul juurtes ringides, kui aga krahw Kouca ta enda juure käsutas, järgnes loom talle jõnakuulelikult. See oli puhastwerd fiberlane — „laira“, nagu kohalikud elanikud ise nimetawad jääraast tõugu koeri. Krahw Kouca teadis oma rikkalikest kogemustest, et taigas jahti pidades mõib waewalt joowida endale paremat sõpra ja kaaslast, kui seda on jäärane laira. Kartmatult riindawad nad mihast karu, wäsinatult jälginwad põtra ja ükski haawatud hirw ei pääse põgenema, kui laira teda jälgib.

Na Baza oli jäärane laira. Kolmeaastane, tarkade, wäskuwate filmadega, pehme, pika karmaga, mis läikis nagu siid. Ta kõrwad olid erkjad ja tunnistasid, et loom oli alati walwel.

Nüüdki küttide taga lonkides kurlatas ja hais-

tis ta alataja ümbrust. Mikki jäi ta seisatuma ning urises.

Krahw Rouca pöördus kiiresti. Mis oli foeraga? Kindlasti haistis jee midagi erakorralist.

Kuid juba lord Turnhill hüüdis krahwi ja näitas käega lastuma nõlwaku juunas. Nad nägid, kuidas nõlwaku warju kadus ratsanik, kes liikus laagri poole.

Krahw Rouca sõnas lühidalt, et nad peavad kiiresti ruttama tagasi.

Juba kaugelt nägid nad, et laagri juures ei peatunud mitte üks, vaid kolm ratsanikku. Kes nad olid? Mida nad soovisid?

Lo Sehan kõneles nendega ja näitas põhjajuunas. Nähtavasti võõrad uurisid, kuhu nad reisisid. Sobuste juures seisis wenelane, püsis käes. Miki Gornenburgist põlmud näha mitte midagi.

Kui krahw Rouca ja lord Turnhill lähemale tulid, tundsid nad nendes kujudes ära hiinlased. Kuid nad mõisid jama hästi ka dahuurlased olla. Nende hobusteks olid kaks kimmlit ja üks mära, väikesed, ümmagruised loomakesed. Kaks puujadulas istuvat ratsanikku hoidsid püsse, pruuni mära seljas istuv isik oli relwata.

Kolm võõrast ei liigutanud silmafulmugi, kui mõlemad walged kütid jõudsid tagasi laagrisse. Kõigil kolmel olid karmid, kondised ilmed. Krahw Rouca tegi kindlaks, et relwadeta ratsanik oli mongollane.

Neetud! Seda nägu ta ju tundis! Suured, tumedad filmad läikisid jalakawalalt ja parema kõr-

wa tagant kuni alumise huuleni jooksis sügaw arm — see oli ju jalapärane mongoollane Harbiini tantšulokaalist!

Nüüd polnud enam ainukestki kahtlust, et see mongoollane jälgis ekspeditsiooni. Kuid millisel põhjusel?

Krahw Kouca ei muutnud miimikat.

Turnhill pöördus hiinlase poole.

— Mis on lahti, Lo Schan?

— Wõõrad hädä inimesed. Küsiwad, kuhu ratsutate. Ütlejin, et Nguni. Nad ütleswad, et hädä tee. Ei ole hädaohtu.

— Wäga hädä, Lo Schan, täna neid härrajid meie nimel ja anna neile natukene tubakat. Nad wõiwad edasi ratsutada.

Lo Schan kõneles wõõrastega hiina keeles. Lord Turnhill, kes ostas ainult weidi hiina keelt, kuulatas tähelepanelikult.

Kolm wõõrajit wõtšid wastu pakutud tubaka. Väätahklik, kuid ebakindel naeratus palistas nende juud. Nüüd liigutas end ka mongoollane.

— Sao pang hou... hädä šöber oleme... tähendas ta waewalises ingliskeeles, wöttis tubakapaki ja ratsutas minema. Kaks kaaslast järgnesid talle. Nad juundusid jõe kaldale ja ratsutasid woolu juunas.

— Wang batang! Wang batang! Zoa nidi ma! tähendas Lo Schan wõõrastele järele waadates. Sönad, mis ta ütles, tähendasid hiina keeles šöimüşönu. Pöördus siis meesti oma peremeešte poole ja liias juure:

— Ei oli hää... halb on!.. Raabafad! Hunhuusid on, päris hunhuusid!

Lo Schan oli küll kõigejt katkümnenend aastat wana, kuid ta oli fogu aja elanud jelles piirkonnas. Seetõttu ta ostas hinnata kohalikke elanikke.

Arahw Rouca tõmbas lordi kõrwale ja jutustas jellele oma tähelepanekust. Lordi otiaesine läks fortju.

— Meetud ussijugu! firus ta.

Mida nüüd teha? Kas järgneda neile hunhuusidele — nagu Lo Schan armas — ja luurata, kuhu nad lähewad? Kuid oli wõimata luurata jelles lagedas stepis nii, et ise jääda märkamatuks. Wõi tuli õhtul pimeduse kätte all muuta oma juunda ja liikuda mõned tunnid läände? Zuhul, kui wõõrad kawatsejid neid teel põhjapoole rünnata, oleksid nad siis kaua wõinud neid oodata.

Niki Gornenburg tuli paari tunni pärast tühjade kätega tagasi. Kaaslased istujid tule ääres ja naersid Nikit tema ebaõnnestumise pärast.

Saabus öö ja tuli kustus. Taewas muutus sinakasmustaks. Polnud ainukestki pilwe, kuid siiski ei juutnud taewast walgustada kahwatu weerandtuu sirp. Seegi tõusis alles õige hilja filmapiiri kohale. Tõgi woolas wulisedes, kaldafõrkjastikus kõhises tajane õhtutuul.

Telkide kolkupanek toimus hääletult, jamuti hobuste jaduldamine.

Polnud jugugi wõimatu, et nende külalised meel täna öösel tagasi tulewad koos paarikümne wõi meel enamagi tumeda selliga. Sellisel juhul

saamad nad kindlasti pita nina. Pimedas öös oli ka wõimatu igasugune jälgimine.

Krahw Kouca käis ühe juurest teise juure. Sõistades andis ta korraldusi.

Wenelane Sergei Pawlowitsh kõitis finni wiimseid pakte. Krahw Kouca waatas teda ja leidis, et pois on päris hakkaja ning taibukas. Kui wana ta wõis olla? Wahest kaksikümmend kahetja aastat, i. o. sama wana, kui Kouca ise.

Reisil Tiitsikariist süia oli Kouca weendunud, et Sergei Pawlowitsh oli waike, endasse süwenenud inimene. Ta tegi oma töö rahulikult, ilma et oleks sääl juures armastanud palju kõneleda. So Schan wastandina temale pidi aga ikka ja alati lobisema. Minult üksford, kui Niki Gornenburg ja krahw Kouca wenelasele jutustasid oma jahiseiklusi Witimis ja Lena kerkjooksul, muutus mees elawaks. O jaa — ta ise oli ka sääl olnud, Patoma jõe kaldal Witimi rajoonis oli seisnud tema osmik. Põlru oli sääl palju — oo, millised ajad! Aga siis olid kullaotsijad tulnud, kõikjalt kostsid kirveste ja kirkade löögid. Lõhkeainetega purustati maapinde ja see häiris rahulikke elanikke ning metsloomi. Sergei Pawlowitsh oli ka üks neist, kes siirdus lõunapoole. Mul oli ta peatunud Tschitas, siis siirdus üle mägede ja hakkas Tiitsikaris kofku ostma willa, mida siis hiljemini müüs edasi suurkaupmeestele. Siis oli ta seltsinud lord Turnhilliga.

Lord Turnhill teadis, kust ta leidis sobiwaid isikuid enda ekspeditšiooni. Krahw Kouca pidi nae-

ratama, kui ta mõtles sõnadele, mida lord lord ütles temale ja Mikile Garbiinis. See oli midagi umbes „kaks kuulsat kätti ja gentlemani, kellest sõneleb fogu maailm“. Krahv teadis nüüd, et lord tund aega enne nendega tutvunemist ei teadnud ei nende nimedest ega ka olemasolust midagi.

— Kas mul pole õigus? küsis Rouca lordilt naeratades. — Kuid vastake otsekohejelt!

Turnhill vastaski põiklematult, et tal tõesti polnud aimugi ei krahvist ega tema sõbrast. Tuhusklikult oli ta kohanud seda karusnahakaupmehet, kes oli ostmud sõpradelt ära mustade rebaste nahad. Kaupmehelt oli ta ka kuulnud, et mõlemad mehed olid küttinud aastaid Siberi metsades. Otsekohe oli lord taibanud, et siin peituvad õiged mehed tema ettevõttesse ja weerand tundi hiljemini oli ta neid juba otsinud hotellist.

— Seis ma tean ka seda, lõpetas lord Turnhill, — et kes on küttinud Sichota Allinis, need peavad juba wahwad poisid olema! Ja mida enam ma teid tundma õpin, seda uhkem olen ma isendale ja seda enam rõõmustan ma, et olen leidnud endale säärased sõbrad! Olen kindel, et reis, mis meil ees seisab, kujuneb üldse minu elu kaunimaks reiksiks!

Tol õhtul polnud aga tuju laagris jüski nii hiilgav, nagu ta oli olnud senini. Midagi ahwardawat rippus õhus ja see täitis ka julgete meeste südameid teatava ärevusega.

Hobused seisid saduldatult ja pakid seotud sadulatele. Krahv Rouca andis oma hobusele kannuseid.

ja teised tegid tema eeskuju järel. Warsti kõlajid läbi öö tumedad kapjade löögid. Kui röövlid peat-  
jid olema läheduses, siis kahtlemata kuuleksid nad  
neid kapjade lööke, aga wiimaseid olematuks teha  
polnud ka võimalik. Kuid waewalt võis uskuda,  
et kolm meest kawatsewad õhtupoolsel ööl rünnata  
laagrit. Kõige tõenäolisem oli, et nad koguvad  
koffu oma jõugu ja ründawad siis üheskoos ekspe-  
ditiooni vastu hommikut.

Sobused traawisid hämaras öös. Pikk küünis-  
waewalt künnele jammule — oli pisut ebakindel  
jäärane öine ratsutamine. Suuna hoidsid nad jõe  
järelle, kuna kõrge pilliroog paistis jõe kaldalt läbi  
hämaruse nagu süümuist müür.

Tunni aja pärast pöördus krahw Kouca läände.  
Künkiang jäi seljataha. Öö oli muutunud weel pi-  
medamaks, loomad astusid aegamööda ja ettewaat-  
likult. Kende ees laiutas end müüd lagendik, mis  
paistis olewat ääretu ja täiesti file nagu laud.

Päewane teekond oli hobustel juba seljataga.  
Ka ratsanikud olid wäsinud kauaseit jädulas istu-  
misest. Lihatsed walutasid.

Kõrk, müstiline walgus näis hõljuwat lagen-  
difu kohal, wärwides ümbruse tummaliselt tume-  
rohelisteks. Oli see sirawate tähtede wastuhell, sest  
sametinihes taewas helkisid tähed haruldase tera-  
wusega? Kaugel horijondil tõusis kuu — kitsas,  
punakas sirp. Aegamööda muutus kuu hõbesärali-  
seks, kuid oli siiski kahwatu jelleks, et tiirgata seda  
rohekat helki.

Monotoonse rütmilisusega koitjid tabjalöögid. Lagendit waitis. Niimult aegajalt kostis laugelt fiwifulli huiwamine, mis meenutas hüllumeelse fa-redat naeru. Bahel tõusis ratsanike kõrwalt ehmunud lind ja siis koitjid jelle tiimalöögid jeni, kuni hääbusid laugusesse. Mõnikord oli isegi jeda kuulda, kuidas hirwetari kuskil lähedal põgenes wäikeje farawani lähenedes.

Krahw Kouca oli kaks tundi ratsutanud farawani eesotjas. Niimud palus ta lord Turnhilli ratsutada ette. Sejt ratsutades jalga juhina, pidi esi-ratsanik alataja olema walwel ja puurima pilguga tumeda müürina eesjeiswat pimedust. See wõttis filmad walutama. Lord pidi järgmise tunni juh-tina jalga. Krahw lastis ekspeditšioonlastel endast mööduda ja tegi kindlaks, et Niki Gornenburg istus wäga mugawas poosis jadulas. Ta magas.

Krahw teadis, et magamisest pidas Niki harul-dase reegliparasusega kinni. Ütškõik, kus nad ta olid, ütškõik millises olukorras wiibijid — teata-wal ajal andis Niki Gornenburg endale käsu — maga! Ja otsekohe ta magaski. Polnud tarwis tunda muret, et ta jäljuures langeb jadulast. Ning kõige kadestamiswäärsem oli, et olles kosuta-was unes, Niki ometi alateadmuses oli ärkvel. Etimeisel sekundipoolel kallaletungi wõi mõne muu hädaohu korral oli Niki teotsemismõimne ning erk, otsekui oleks ta paha üllatust oodanud juba tüft aega ettekawatsetult. Krahw Kouca teatawal mää-ral kadestab jelles juhtes oma sõpra ja otjustas jeda magamiskunsti iga hinna eest õppida. Sejt

Niki Gornenburg elas juba peaaegu 11 aastat mef-  
fikuses ja selle aja jooksul suudetakse õppida nii  
mõndagi.

Üle väikeste karawani lendas juur lind, peaaegu  
hääletult lehitades tiibu. Kerge udu tõusis ning  
tähed muutusid punakaiks. Oli jahe.

Rahets tunniks jäid mehed veel sadulasje, siis  
pidas lord Turnhill oma hobuse finni. Uuesti löödi  
üles telgid, hobused köideti finni. Veel mõned  
minutid võis kuulda nende tampimist, siis jäid nad  
vaikjeks.

Seltsimehed pidasid nõu. Üks neist pidi jääma  
telkide juure wahwele. Loomulikult ei jüüdatud  
tuld, kuna see lagendikul paistis õige kaugese. Wal-  
wet otjustati wahetada iga tunni järele, seega tuli  
igal mehel ohwerdada üks tund und. Oli peaaegu  
kestöö — kelli kuus hommikul otjustati jätkata tee-  
fonda.

Lord Turnhill esimesena otjustas jääda postile.  
Sõbrad asusid telki. Niki Gornenburg oli pahane,  
sest kõige vähem seisus tema harjumustes unelt se-  
gamine kestöö paigu. Meetud maa see Mandshuuria  
oma hunhuusidega — ei laje korralikult magada!

Krahw Kouca naeris tasakesti omaette, kui kuu-  
lis sõbra kirumist. Kuid see ei kestnud kaua —  
warsti kostis Niki magamiskotilt korrapärane, ta-  
gasihoidlik norstkamine. Niki magas jälle. Ka krahw  
Kouca sulges filmad. Tema ei saanud aga nii kii-  
restu uimuda — selleks olid ta närwid liiga eru-  
tatud.

Ikka ja ikka jälle nägi ta seda tähelepanumääri-

wat, kondiit mongooollajele nägu, tema terawat, löikawat pilku ja ebasümpaatset naeratust. Kurat wõtku — jäärane tahab weel olla hää jõber!

Kes wõijsid olla jelle mongooollajele jaatjad? Arwates riiete ja näojoonte järele polnud nad päris hiinlased. Aga kes siis? Dabuurid? Summaline kohtumine igal juhul. Sää, et nad loobusid laagrii Münkangi ääres. Homme hommikul wara ratsutama nad edasi, keisr-päewal on jõudnud esimeste mägedeni, kust algawad ka metsjad ja orud koobastega ning lõhedega. Olgu siis nii lahked ja katjuugu jääd neid jälgida!

Waewalt oli krahw Kouca jõudnud oma mõtiskelus siinamaale, kui telgi awausele ilmus lord Turnhill.

— Kiiresti — hünhuusid tulewad!

Krahw Kouca oli kohe jahul. Rahuoluga nentis ta, et ka Gornenburg juba asteldas. Polnud mingit kahtlust — Niki oli jofinal antud häire unes finni püüdnud.

Sett hiljemini seijsid kõik kolm juba väljas telgi ees. Oli muutunud weelgi pimedamaks. Walge udu tihenedes mattis isegi kuuwalguise loori. Wastastest polnud weel midagi näha. Samuti polnud kuulda ainukestki häält.

Wöödusid hetked, mis tundusid igawikuna. Kõik jäi waitseks, öö oli waitne ja udu püsis liikumatult. Laagri ümber walitses õudne waitus ja tühjus.

Oli lord Turnhill näinud kummitusi? Waheii tema pingutatud silmad tekitasid walekujutlusi?

Sofinal küsis midagi krahw Kouca. Ei —

Turnhill oli lamanud vaiksest oma kasulal ja kuulunud. Siis oli ta kuulnud taseid samme ja pöördudes oli temast hõljunud mööda uduse midagi muurt ja tumedat.

Miki rahustas: võib olla, oli see mõni loom, näiteks hunt?

Turnhill raputas pead. Ta nägu oli ärevusest nii kahvatu, et jeda oli märgata isegi pimedas.

Uus vaikus. Silmad otsisid udus, kõrwad pingutasid kuulamiseks, kuid valitjes ainult vaikus ja udu.

Siis . . . jääl . . . kõit kolm pidasid hinge finni...

Hiilides, maewaltkuuldawalt ilmus udust mingi wari, liikus ettevaatlikult edasi, umbes kümne meetri kaugusel telgilt . . . Miiid kadus ta uuesti uttu, ilmus siis jällegi telgi juures, liitudes wimase taha. Kuiv, kõrbenud rohi tegi märgatawat lahinat. Keegi hiilis mööda rohku.

Ta ometi polnud näha midagi selget, liiga tume oli selleks öö, liiga tihe udu.

Miki ruttas telki, kus magasid Sergei Pawlowitsh ja Lo Schan. Warsti pärast jeda ilmus wenelane, püis laskewalmis käes. Tema taga ilmus Lo Schan, kes waatas uudishimuliselt ringi. Aga pärast jeda, kui teised paari sõnaga seletasid, mis lahti, muutus ta wäike nagu weelgi wäiksemaks.

— Meie ei tohi jääda siia peatuma, harin, so-  
listas wenelane. — Meid piiratakse ju ümber.

Tal oli õigus. Mingi nägematu ring näis ümbritsewat laagrit, kõikjal oli kuulda rohu kahisemist.

Müüd . . . milksatus udust jälle üks wari. Wälk-  
liirelt tõstis krahw Rouca oma püssi ja tulistas.

Wari peatus, waarus — kuid liikus siis jälle  
edasi ja kadus inesti ukku.

Minneftki häält pääle pangu lajatuse, ainuifti  
wastuift. Pisut jube ja rõhuv oli see waihus püssi-  
pangu järele. Wäga tõenäolik, et jõngu juht hoidis  
oma mehi tagasi, et otuustawat rinnafut alustada  
alles siis, kui laager on täiesti ümber piiratud.

Wõi tahtsid bandiidid oodata hommikut, et siis  
alustada laagrielanikega kaugele tulewahetuift? Kuid  
hirmaw ring oli täiesti sulatud, siis pääsemine oleks  
olnud waewalt mõeldaw.

Waihus. Udu hakkas liikuma — tuul muutus  
tugewamaks, ühtlasi ka jahedamaks.

Kas olid hunhuusid laagri juureft taganenud  
ja endi rõnga tõmbanud awaramaks? Sobused olid  
pangu järele muutunud rahutuks. Sergei Pawlo-  
witsh kutsus Zaza telgiift. Kuid koer ei läinud oma  
beremehe juureft kaugele. Tema terawad, mustad  
silmad waatasid nõutult mehe otjast mehe otja, ta  
koon haistis õhku. Siis tegi ta paar sammu —  
wastu tahtmiift, otjefui joomiks ta alla kriipjutada  
oma hääd tahet — kui puges jälle tagasi telki.

Sergei Pawlowitsh kehitas õlgu.

— Ta on nii wahwa jahil, harin, jofistas ta  
wabanduseks.

Tuul puhus juba päris tugewasti. Udu liikus  
tugewamini. Mida teha? Kas tohtis jääda siia  
ootama, kuni oli juba hilja? Kaske oli liüa rin-  
nafut tagasi, kui wastajed piirasid igast küljest.

Siis . . . jälle oli kuulda hiilivat liikumist rohul — tasast, kuid jeda ähwardavamast.

Rouca Rouca tegi oma sõpradele ettepaneku:

— Panen ette teha katset nende rõngast läbi-murdmisega. Kui oleme väljas, võime oodata hommikut ja ise neid rünnata ahelikus. Kui läbimurdmine õnnestub, oleme juba peaaegu võitnud.

— Aga hobused? küsis Turnhill.

Rouca raputas pääd.

— Võimata! Hobused annaksid meid kohe ära.

Turnhill noogutas.

— Kus on Lo Schan? küsis äkki Gornenburg.

Küüd märkasid ka teised, et hiinlane oli kadunud.

Lord Turnhill kirus tasakesi enda ette. Kas oli siis tõesti võimalik, et see pois mängis hünhufidega kofku? Kaske oli tal jeda uskuda.

— Lasen ta maha, kui ta veel peaks tulema nii filmi alla, sõnas Turnhill läbi hammaste. Ta oli ülimal määral vihane.

Aga ta siiski ei lastnud Lo Schani maha. Seft boy ilmus tema filmi alla hoopis telgist ning hoidis käes avatud konservipurki.

— Kuulsin, laagrist ära läheme . . . Tühja kõhuga halb minna . . . ei ole häa! hädaldas ta.

Niki Gornenburg kõhistas naerda. See oli tema teine tänuväärne omadus erkša une kõrval: alati oli ta rahulik ja leidis ka raskemas situatsioonis huumorimeelt. See omakorda andis teistele julgust ja kindlust.

Kuhu müüd? Keegi ei teadnud, kui kaugele hunchuused ümbritsesid laagrit. Seepärast oli raske öelda, kus nad kohtasid udus hunchuusedega. Kuid läbinurdmise katse oli jüiski hädamajaline.

— Kas teie ei lubaks mind minna ees, barin? pöördus Sergei Pawlowitsh krahw Kouca poole.

— Mina pääsen läbi, jostistas ta kindlalt.

— Laske ta läheb, andis krahwile nõu lord Turnhill. — Ja meie teised järgneme talle kümnesammuliste wahedega.

Benelane sukeldus udusse, talle järgnes krahw Kouca, siis Lo Schan konserwipurgiga peos. Lõpu moodustasid lord Turnhill ja Niki Gornenburg.

Nad möödusid hobustest ja liikusid hääletult kui wainud. Udu muutis nende kujud ebamäärasteks ja suurteks, nii et tundus, nagu polekski tegemist edasihilwate inimestega, waid kummaliste olemustega.

Niki raputas pääd. Kui ainult hobustega kõif hästi läheks! Tema priim mära „Rainbow“ oli wiimaste päewadega juba sedawõrd ta südame külge kaswanud, et tahju oli kaotada jäärašt toredat ja armast looma. Kuid polnud aega jääraсте mõtetega tegelemiseks. Silmad pidid olema lahti.

Sergei Pawlowitsh pidi kindlasti juba hunchuusede ketini jõudnud olema. Wõi oli tal õnne ning sattus ta just lüngale piirajate wõrus. Ettewaatlikult, hääletult, püis lastewalmis, järgnes Niki warjule, mis tema ees udus tähistas ära lord Turnhilli. Igal sekundi murdosal ootas Niki pauku rimi eesotsast, vähemast hoiatushüüet Sergei

Pawlowitshilt. Kuid mitte midagi jellesarnast. Sada, faksjada meetrit pidid nad juba tellideist eemal olema. Wiimaks nägi Niki jõpru enda ees seisemas.

Ringi kraaw oli nende ees — wäga wõimalik, et mõni kuiwanud oja. Siin otjustati oodata hommikut, kuna riinnaku korral kraaw ohtus looduslikuks kaitjekraawiks.

Niki firus tasakefi, et nad waremini polnud jattunud jellele ojasängile ja laagri jüa püstitanud. Siis poleks tarwis olnud wärijeda hobuste jaatuje päraist. Kuid Niki jättis need mured warsti, kuna jeif oli lõppenud ilma erilise pinewuſeta ja pettununa seadis ta end kraawipõhja magama.

Kuid jamas tuli juba Lo Schan oma konſerwitoosiga ja soowitas oma isandale ka proowida jelle oivaliſt ſiju. Kuid Nikil puudus nii warajasel tunnil igajugune iſu. Lo Schan ei osanud ſiis konſerwidega muud pääle hakata kui jõi üſjinda.

Niki uni oli ſeetord eraforraliſelt pinna-päälne. Ta teadis, millises hädaohus nad ikkagi wiibijid, jeſt wiie mehe waſtu oli teadmatu hulk rööwleid. Ning juſ ſee teadmatuſ oli, mis aſja tegi kõige hullemaks.

Tunnid möödusid, tuul puhus nüüd wingudes üle lagendiku ja udu liikus ſuure kiirusega, moodustades maad mööda liikuwad pilwerüinkaid. Negajalt oli jällegi kuulda jeda häiriwat rohu kõhijemiſt, mis neid laagriſti kummitas. Kui ainult fedagi näha oleks olnud!

Krahw Kouca raputas pääd. Oluford oli weider. Ta umbſtaudu piüüdis arwestada, kui palju

hunuhuuse mõis neid piirata. Kas jaja ümber? Lo Schan lasturina ei saanud kõne alla tulla, seega tuli nende jõude hinnata neljale mehele. Milliseks tujunes võitus jääraсте jõudude wahetorra juures? Ilma hobusteta põgeneda — jee oli naeruväärne mõte. Kahe tunni pärast on walge ja siis oleksid hunhuusid neid absoluutjel lagenditult leidnud kerge waewaga. Hunhuuside argfujes oli krahw teadlik ja sellepärast koostas ta kawa — walge jaabudes ise ootamatult rünnata võimalikult juure kāraga ja paugutanisega hunhuuse, mille tõttu need wastaseid ülehinnates fergesti oleksid taganenud.

Mehed wārisefid, kuna hommitune mārtsituul oli kõle ja külm. Udu hakkas kerkima ja filmapiirilt imbus ahka walgust. Hommit lähenes.

Lord Turnhill asetab oma püsfi krahwiserwale ning ladus taskurätikule padrunid, et neid oleks hāa kätte saada. Teised järgnesid tema eeskujule.

Ja siis, kui hommit koitis, selgus, et nende kuulide wastu oli tosin wāga omapärast kuuli. Need olid ümmargused heinamuustikud, mida tuul weeretas üle kareda rohu, tekitades jääljuures hāalitsufi, mida mehed kogu õõ olid pidanud hunhuuside astumiseks.

Ruskil Tschakdali mägedes kaswab kõrge, kore rohi, mis hilisfugijel kōduneb juurest. Mägedest allapuhuw tuul wõtub endaga kaasa selle kuivanud heina ja rullib selle kerakujuliseks. Säärased heinakerad weerewad tuules õige kaugele lagenditule, sageli päewi ja nādalaid wahetpidamata.

Lord Turnhill hakkas juure häälega naerma. Teisedki nuigafid, kui ladufid padruneid jälle tas-  
futesse tagasi.

— Mida ütlete jelle kohta, mu härrad? Mati  
on, mida õppida!

Keegi, pääle Nifi, ei vastanud midagi. Nifi  
tähendas ainult:

— Läheme parem magama.

Wäike oli juba läinud üle jeniidi, kui hakati  
telke maha wõtma. Kuuetunnilise ratsutamise jä-  
rele jõudsid nad mäeahelikuni, mis juba kaugelt  
finetas päikesepaistes. Kase- ja kuusemetjad haara-  
fid neid.

Siinjes metsikuses pidi elutsema ka finine tiiger.

## 5.

Kahelksa päewa hiljemini teisid ekspeditšiooni  
telgid juba Chingani mägedes. Wäike jõekene  
lookles läbi oru. Kaardi järele pidi jõe nimeks ole-  
ma Dobokuli, kuid jõe jooksumuund ei ühtunud ju-  
dugi kaardiga.

Üleüldse — kaart. Kuidas saabki olla korra-  
lisku kaarti maast, mis peaaegu alles läbi uurima-  
ta? Palju säärasel kaardil on joonestatud ainult  
fantaasia ja oletuste järele, jõed kohati märgitud  
punktjoonega. Kuid ekspeditšiooni ei huvitanud  
geograafilised töigad; siht oli ainult jaht finisele  
tiigrile.

Tschakdali mäed olid juba tüttidel seljataga. Nad ei märganud jääl mingeid asundusi, maha arvatud viletsad šawiosmitud, kus räpased pärismaalased elasid primitiivsest põllupidamisest, seenest ja jahist. Kõikjal rippusid siin kuivatatud seened wõi nagu neid siin nimetati — „hei zei“. Pääle selle töid mehed ja naised mägedeist „šchi-šchui-pid“, mis on eriline šamblaliit ja kasvab kaljudel. See šammal on jõddaw.

Ikka ja ikka jälle tütid pärijid šiniše tiigri järele, kuid mitte keegi ei teadnud midagi jääraseist loomast. Wiimaks kohtasid nad ühte noort dahuri, kes kõneles, et kord oli kohanud Dobošuli seenteotšijaid, kes jutustasid mingist kohutawast waimust. See pidi ringi hullkuma šiniše tiigri kujuk; palju ja palju inimesi olemat see murdja šaatnud teise maailma.

Lord Turnhill hiilgas seda juttu kuuldes. Wiimaks ometi efimesed jäljed! Ka talle oli jutustatud, et see šinine tiiger armutult murrab inimesi ja šariloomi, järjekult wõis tegemist olla ühe ja sama loomaga.

Müüd seisid telgid Dobošulis. Paremal ja wajasul jõeist kerkisid mägede järjud seinad, kaetud kuusfede ja pärnadega. Ülewalpool walendasid kased, kõige ülewal aga paistis kitsas riba šiniist taewast. Metša all aga tihnit, okkalised kasvud ja madalad pähtlipööšad ning muu jäärane taimestik šunresti rasšendas edasipääsemist.

Lord Turnhill ja Niki Gornenburg istusid koos tule ääres. Mägedest kahelt poolt haaratud

orus tuli pimedus fiiresti. Jõgi woolas wulifedes ja mets kohises.

— Harry jääb täna kauaks, algas Gornenburg pärast kauast waitimist. — Wait ta juba leidis midagi?

Lord Turnhill kehitas ainult õlgu.

— Meetud maa see fiin. Inimestest jumala tühi. Pole kedagi, kellelt saaks andmeid.

— Mina tahaksin häämeelega teada, kus asuwad õige need paljud inimesed, kelle hulgas see tiiger jääraht hirmjat häwitustööd teeb, tähendas Niki. — Wõi on see koletis nad wiimiseni nähta wiitnud üles luie ja farmadega? Wõi rändasid inimesed siit minema?

— Urge tehke nalja, Gornenburg! Kes ütleb, et tõepoolest need inimesed siit ei ole põgenenud? Aga et see sinine elab, jelles ei kahtle ma põrmugi. Ent kus? Mül armasin ma, et ta elutseb Tschakdali mägedes, siis, et Dobokuli orus. Mõlemad armamised aga ei pea paika. Meie ei tohi unustada seda, et hiinlased, dahuurlased ja mongoollased on väga ebauriklikud. Meile on sinine tiiger deemon, jalapärane olemus, kelle ees nad wärisewad. Wõib olla, näewad nad koguni sinises tiigris mõne jumaluse maapäälset kaju. Dmal reifil läbi Põhja-Mongoolia olen näinud-kuulnud kõige fummalihemaid asju.

Wäike, kõhnowõitu lord Turnhill waitis. Ta ninajuurele oli tekkimud korts — tundemärk, et mees mõtles

— Teie ei usu niidugi nõidusi ega waine, Gornenburg? küsis ta siis.

Niki naeris.

— Siiani pole ma küll kunagi waine kohanud, wastas ta.

— Aga wainud wõiwad ühel ilusal päewad siiski tulla.

Gornenburg waatas üllatumult üles.

— Armas lord, teie ometi ei mõtle seda tõsi-  
selt?

Lord Turnhill näris sõrmekünnt.

— Teil ei tarwitse armata, et ma ujuffin wai-  
made jutte, öösel ringikolawaid tonte ja walgeid  
loosipreilisiid. Aga on asju Tiibetis ja Mongoo-  
lias, milliseid meie mõistus selgitada ei suuda.

Gornenburg wakis. Jõgi wulises endiselt edasi.  
Läbi kuuskede ja põõsaste puhus tugewam tuule-  
iil. Kuuwanud oksad nagisesid. Kuskilt eemalt met-  
sast kuuldus õiseid hääli: kas hõõrus põder oma  
sarwi wastu kuuwetüwe wõi lendas läbi okste mõni  
lind.

Kuhu jäi frahw Rouca? Kas ta wähest wene-  
lasega ei jattunud mõnda ohtu? Taigas olid kütid  
wiimastel päewadel leidnud karujälgi ning näinud  
metssiigu. Ainult sinisest tiigrist mitte ainusestki  
jälge!

Kuid tegelikult mägede ala oli wäga juur ja  
ekspeditioon senini läbistanud ainult kitsa riba  
sellest. Konserwidega tuli kokkuhoidlik olla. Täna  
hommikul oli lord Turnhill lastnud ühe antiloobi.  
Seeist piisas üheks päewaks. Sellepärast Sergej

Bawlowitsh ja krahw Rouca otsustasid minna uut  
jaaki vaatama.

— Tahan teile midagi jutustada, Gornen-  
burg, tallestas Lord Turnhill jälle mõtiskelu. —  
Pool aastat tagasi olin ma Urga piirkonnas —  
elama Buddha residents — külafeses, mida mon-  
goollased nimetasid Dulaniks. Mägedes pidi effis-  
teerima — nii jutustati mulle — keegi wana Ra-  
ma, üffildane-munk, keda enam inimpõlwo filma-  
ga polnud näinud. Wagad usklikud wiisid igal kuul  
teatama hulga elatistarbeid mägedesse Rama tar-  
wis, kust siis üffildane toitained hiljemini ära wiis.  
Nad ise nimetasid seda üffildast Tulkuks. Kuna  
mind tol ajal huvitasid pärismaalaste usundid ja  
kõmbed, siis tutvunesin põhjalikumalt sellegi püha-  
fuga, mis mulle oli jeda kergem, et üks Tulk õpi-  
lastest elas küla lähedal.

— Õpilane? Ma mõtlen — teie ütlesite, et jeda  
Ramat keegi polnud enam näinud aastakümneid?

Lord Turnhill ei lasknud aga ennaft segada:

— See õpilane oli umbes neljakümneaastane  
habemesse kaswanud munk, kes tähendas, et on  
wõimatu Tulkü külastamine. Rama ei kannatawat  
mingisugust lähenemist. Tema aga kui Rama us-  
tawan õpilane, wõtawat oma õpetajalt teateid was-  
tu õhu kaudu. Ise polewat ta aga enam wiimase  
kahetümne aasta jooksul erakut näinud.

See asi huvitas mind ifka enam ja enam. Waa-  
tamata kõigile hoiatustele asusin teele. Lasksin  
endale kirjeldada jeda mägist ala, kus erak pidi  
elama. Nii leidsid kiiresti tolle koha. See asetjes

paljastel, järskude seinadega kaljudel, kus ei kas-  
wanud rahuliblekki, kõnelemata puudest. Waewalt  
olin jõudnud umbes kahetšakümne meetri kaugu-  
seni kohast, kus Tullku pidi olema, kui kuulsin hüüet.  
Reegi käskis mul seisma jääda. See tähendab —  
ma kuulsin küll käsku, mitte aga häält; hüüe tuli  
kuskilt minu enda sisenusest, kuid oli siiski mõjuv  
ja kategooriline. Ma jäin seisma. Ainukestki in-  
mest polnud läheduses. Mõndus oli kaugel orus,  
kuhu ma ei ulatanud waatamagi. Pöördusin üm-  
ber — nägin ainult punases ja kollases wärwis  
maad päikese paistel. Ülewal oli nii waikne, et kui  
üks lahtine tiwikene hakkas alla weerema, siis tegi  
ta sääljures päris kõrwulustawat mürinat.

Nii seisin ma wiibu kahewahel. Pidin ma pöör-  
duma ümber? Siis aga oleksin järgmisel hommi-  
kul kindlasti teinud iseendale etteheiteid, et last-  
sin end rööpast wälja wiia tihipaljast kujutlusest.  
Otsustasin endast raputada jelle wõõrastawa tunde,  
mis mind oli haaranud.

Nii ronisin ma edasi kõrgemal asuwa koopa  
poole. Waewalt olin aga teinud ühe samm, kui  
sain tugewa hoobi wastu rindu, mis mind pais-  
kas wastu läheduses asuwat kaljut jäärase jõuga,  
et weristasin oma kae. Ja ma kinnitan teile, Gor-  
nenburg, et polnud läheduses ainukestki inimhinge.  
Ometi oli lөөk selline, mida wõis anda ainult tu-  
gew inimruuskas. Käsi jooksis werd, kogu keha oli  
põrutusest kange ning wajaku jalaga oli midagi  
juhtunud. Megamööda, waewaltijelt ronisin siis alla-  
poole tagasi.

Niti raputas pään.

— Urge unustage, Gornenburg, et kõik see, mis juhtus, jündis juvel, kejet kõige heledamat päikesepaistet, ma olin ärkvel ja mõistuse juures. On teil mõni seletus tolle loo kohta?

— Kummaline. Igal juhul väga kummaline.

— See pole veel kõik, Gornenburg. Kui ma mäest alla ronisin, pidin mööduma Dulani floostriit. Sabemega munk — Tulku õpilane — ootas mind juba ufje juures. — Tulge, hüüdis ta mulle, — teie jaite haavata, kui kuffufite vastu kaljut. Minu õpetaja aga soovib, et seoksin teie haavad.

Turnhill vaikis. Iffa veel seisib terav korts tema ninajuurel ja ta hallid silmad wahtisid tardumult tulle.

Tuul puhus läbi kuuskede ja need paindujüd, otsetui tahassid nad rebida endid maa küljest lahti. Taewas oli kattunud pilwedega, aimumestki tähte ei wilkunud enam. Kindlasti tuli sadu, võib olla, juba homniikul wara. Sõgi kohises tugewamini.

— Ja sinine tiiger? Kas arwate, et ka jün mõni maagiline jõud mängus on?

Lord Turnhill tõstis pään ja Gornenburg tundis, kuidas mehe pilk uuris teda.

— Seda ma muidugi ei tea ega taha ka uskuda; arwan aga, et pole midagi võimatut jelles, et tolle sinise tiigri ümber on mingijugused jalapärased mõjud, sest mitte iga looma ei pea dahurid ja teised Tschaldali mägede elanikud deemoniks ja pühifuks. Sellepärast pole midagi imes-

tada, kui tiigri jälgi leides hakkame koftu puutama raskustega, millistega meie enne pole arvestanud ja mis meile võivad pakkuda nii mõnegi ootamatu üllatuse.

— Kas kõhkleksite tiigri tulisatmisel, kui selleks võimalus, lord?

— Ei. Minusejtti jekundit. Säärane kahtlus on mõttetus. Aga ma kardan, et tulevad need ja-naatilised ebauuslikud, kes tahavad oma püha looma kaitsta, kartes jelle häirimise korral jumalate lättemasju.

— Teiste sõnageda — teie arvate, et meid mitte tiigri, mitte ka röövlite, vaid palju enam usufanaatikute poolt ähwardab hädasoht?

— Ma mõtlen jeda tõsijest, tähendab Turnhill ja vaikis jälle.

Gornenburg wilistas taja läbi hammaste. Tõepoolest, kui asjad nii...

Tuli leegitjes üles-alla, meeste warjud kord kasmajid hiigelsuurteks, jamas jälle kahanesid ja peaaegu kustujid. Suuremast telgiist kostis alumiiniumi klirin. Do Schan walmistas jääl õhtueinet. Ka säääl põles tuli.

Wiimaks ometi kostsid pimedusest sammud. Arahw Kouca ja wenelane tulid tagasi. Sergei Pawlowitsh kadus kohe telki.

Kouca istus tule äärde. Tema kitsas, karm nägu oli täis pinget, weidi kahwatu ja ärritatud. Üheainja pilguga teadis Niki, et juhtunud oli midagi ebatavalist.

— Mis on, Harry? Ega ja ometi sinist ei leidnud?

Krahv Kouca ei vastanud kohe. Siis jutustas ta taja, peaaegu jostitades:

— Ei. Kuid jelle-est tegin ma teise avastuse. Benelane ei tea jellest midagi. See on ka hää, kuna enne ise peame selgusele jõudma, kuidas toimida. Ma nägin jälle jeda mongoollast, kes meid jälgis Garbiinis ja külastas Nün-kiangi ääres.

— Harry! hüüdis Gornenburg erutatult. — Sa ei ekfinud?

Kouca naeratas:

— Sa tead, et midagi jääraast ei viirastu minu silmis. Ma jalutasin siit umbes kahe tunni tee edasi mööda kitsast jalgrada. Sergei Pawlowitšh käes umbes kaksjada meetrit minu järel. Nii olime jalutanud umbes tunni, kui kuulsin väikest liikumist, otsekui astuks keegi ettevaatlikult mööda rohtu. Uurisin binokliga tähelepanelikult ümbrust. Mitte kedagi polnud märgata. Siis aga lükkati oemal wiimaks pähklapuu oksad laiaks ja ma nägin jelle mongoollase nägu. Ma wannun julle, see oli jama mees ja ei keegi teine!

— Üksinda?

Lord Turnhill päris jeda täiesti rahulikult.

— Jah, üksinda.

— Kas site teda?

— Lasta? Snimeje pihta?

— Loomulikult. Siinses ümbruses on seaduseks ja õiguseks relw.

— Ma ei lastanud teda siiski. Võib olla, oli

see tõesti wiga, aga niifaua, funi ma ei tea, kas see inimene tõepoolest on kaabakas, ei saa ma teda tulistada. Päälegi ei näinud ma tema juures ainu-  
feitfi relwa.

— Ometi on kindel, et ta meile järgneb?

Kouca kehitas õlgu.

— Ta oli üfsinda, wastas ta lõpuks. — Üt-  
sinda selles piirkonnas liikuda pole aga kerge. Wõi-  
malik, et ta kaaslased on kuskil siin lähedal. Kuid  
esimene küsimus on, mida peame tegema? Kas  
laagri edasi wiima?

— Ma arwan, magame jiski öö rahulikult ja  
hommikul vaatame, tähendas lord.

Kifi pooldas seda.

— Kindlasti peame aga wahiposti wälja pa-  
nema, arwas lord Turuhill edasi. — Kui teil mi-  
dagi selle vastu pole, wõtan wahikorra esimehena  
üle?

Krahw Kouca leidis, et ta juguigi pole wäsinud  
ja wõib ka walwata.

Lo Schan tuli einega. Ning see oli momendil  
tähtsam, kui mongoollaste ümber liikumate mõtetega  
tegelemine.

## 6.

Mehed jagasid walwekorra. Siiju läbi jattus  
wahipostile wenelane, kes pidi sinna jääma kahets-  
tunniks. Kuigi wenelane asjast midagi ei teadnud,  
aimas ta, et walwe wäljaseadmine pidi tähendama

midagi eraforralist ja ta suhtus sellesse väga juure hirmuga ning põnewusega. Kui teised küsivad, kas ta wabest liiga wäsinud pole, wastas wenelane wäikwail filmil:

— Wäsinud? Mina ei wäsi iial!

Rahe tunni järele pidi walwe üle wõtma krahw Rouca ja sellejärele lord Turnhill ning lõpuks Niki Gornenburg. Lo Schan jäeti walweteenistusest wälja, kuna ta polnud harjunud ööga metsikus. Suhtus näiteks mõni kuivanud oks langema, siis kollane pois oleks kindlasti piisnud karjuma ja häirinud terve laagri. Päälegi oli hooljel jalgataga päew pingutawat tööd: ta pidi hoolitsema hobuste eest, koguma puid tule tarwis ning seega oleks ta fergesti wõinud wahipostil uinuda.

Tuli pidi põlema fogu öö. Krahw Rouca oli leidnud laagri lähedalt karu jälgi. Polnud ta julgugi wõimata, et mõni tiiger liigub kuskil ringi. Need loomad esinejes järjekorras laagrit rünnates ahwardasid hobuste julgeolekut ja sellepärast wajati tuld nende murdjate eemalehoidmiseks.

Teisejt küllsejt aga — kas tuli ei reetnud laagrit? Sellega polnud lugu fiiski nii halb. Tihnikus Dobofulli kitsas orus ei paistnud tulekuma kuigi kaugesele. Raksjada sanmu laagrist eemal waewalt wõis weel märgata kuma. Tseasi, kui on inimesi, kes tuld wõiwad haista miilide taha. Nimelt kinnitas Lo Schan, et fiin sääraseid hää ninaga inimesi olewat.

Kuigi walweford oli kindlaks määratud, ei peetud sellesst kinni, kuna Niki Gornenburg imelikul

kombel ei saanud magada. Pärast seda, kui wene-  
lane lõpetas oma walwe, tuli Niki krahw Kouca  
juure ja küsis, kas see poleks nõus wahetama oma  
walweteenistust temaga. Krahw Kouca nõustus,  
kuigi ta ise magada ei saanud.

Omegi oli Kouca siis täiesti kindel julgeole-  
kule, kui Niki walwel oli. Mees nimelt tundis õiget  
taigat paremini, kui enda taskuid. Ta jalutas ta-  
waliselt wiiekümne jammu kaugusel laagrist üm-  
ber telkide ja ta kõrwadeist ei pääsenud mööda ainu-  
fenegi metsifuse hää — olgu see siis ilweise tasane  
jannuamine okstel, metshiirte piuksumine wõi  
põdra hiilimine kuskil eemal ürgmetjas.

Tiigri tarwis hoidis Niki alati juurt, wahedat  
nuga oma wööl. Wõimalused noaga tiigrist jagu  
jaada olid muudugi nõrgad, kuid Niki ei pööranud  
sellele tähelepanu. Ta tähendas ainult, et ka Wi-  
nis Rärtneri tänawal wõib telliskivi katusest pähe  
kukkuda wõi auto selga sõita. Ühesõnaga — ta oli  
mees, kes ei kartnud mitte kedagi ega midagi. Ta  
tundis ennast tõepoolest ürgmetjas isegi enam kodu-  
jena kui Wiinis.

Krahw Kouca läks telgi awausele ja waatas  
wälja. Taewas oli kattunud paksude pilwedega.  
Sõ oli pillkane-pime. Mets ägas wahepääl kõwe-  
nenud tuules ja wesi kohises kaljudelt alla.

Ümberringi laiutas end inimesteta õudne met-  
sifus. Ning ikka ja ikka jälle kandusid krahwi mõt-  
ted selle üffinduse ees seisest kummalise mongool-  
lase tondisele ilmele. Ta nägi selle hiilima pilguga  
filmi ning suurt armi. Mida otjis see inimene siit

metrifusejt, mägede wahelt? Miks ta jälgis tawalist jahitaramani? Oli ta üksinda wõi kuulus mõne tei-fude salgga hulka? Tei-fud olid mägedes weelgi kuulsamad oma tapmistega ja rööwimistega kui hunhuusid lagendikul.

Mis saaks siis, kui neid siin kaugel, mägede wahel rünnatakse? Põlismets waitib alati ega anna surnuid wälja. Sundid, rebased ja teised loomad teewad siin tiiresti puhtama töö, kui kõige eeskujulikum surmumataja.

Miks oli aga see mongollane ilma relwata? Kuidas wõis ta arwestada põlismetsas wastaste hääsüdamlikkusega, kuna siin ometi walitses relwatoigus, nagu seda tähendas lord Turnhill.

Jah — miks polnud krahw Rouca tulistanud? Wõib olla, oli see tõesti wiga, mis hiljemini tasub end fogu ekspeditioonile kurjalt. Aga mongollast nähes polnud krahw Rouca isegi mõelnud püssi tarwitamisele. Kummaline nähe igal juhul.

Talle meenus fündmus möödunud sügisest, mil ta ühes Nitiga ja paari teise kaaslasjega oli käinud Sichota Minis Sandawafus. Siis olid neid rünnanud taigarööwliid ja kolm kaaslast pidid jätma oma elu nende kuulide all.

Ja siin? Sandawafu rööwliitel ja Dobotuli mongollastel polnud huurt erinewust. Mikspärast ei wõinud nüüd see kondise näoga mongollane oma jõuguga samuti rünnata nende wäikest laagrit? Ja ometi . . . Tšitsikaris ootab keegi nende tagasitulekut ja on kindel, et krahw Rouca faitseb lord Turnhilli

elu! Kui kindlast ja julgest jelle noore tütarlapsie  
filmad waatafid jumalagajätmisel krahw Kouca  
otša! Ning siis oli ta weel öelnud: — Annan ta  
teie hoolets, krahw! Zooge mu omu Roy terwelt  
tagasi ja tulge ka ise terwelt Tšitsifari!

Tolkorral oli krahw Kouca lihtsalt naernud.  
Ja niid? Niid oli ta liigagi tõsine.

— Ei, magamisest polnud juttugi. Krahw  
Kouca läks tule juure ja jüütas sigareti. Tärelmõt-  
likult waatas ta leekidesse.

— Miks sa ei maga?

Krahw Kouca pöördus. Niki Gornenburg seisis  
ta kõrwal.

— Kas sul on midagi wiga, Harry? küsis ta  
muesti.

Kouca raputas energiliselt pääd.

— Mis peaks mul puuduma? Ma lihtsalt ei  
saa magada.

— Kas teeb sulle ikka weel muret see jell, keda  
nägid metsas?

— Pean tunnistama, et weidi teeb ta mulle  
tõesti muret, Niki.

— Wõi on wahest siiski mõni teine, kes sind  
magada ei lase? Mulle wõiksid ja ju sellest ilusasti  
kõneleda, sest niikuinii pole ma wiimastel päewa-  
del olnud päris pime.

Niki naeratas. Krahw Kouca wõttis jellest nae-  
ratusest finni ja tähendas sõpra müksates:

— Niki, good old chap, mis sa minuist õige

mõtted? Et ma tahan tagasi jooksta ja siin jüa pigisje jätta? Oled ja narr?

— Ma tänan sind, Harry! jõnas Niki ja jurus tugewasti jõbra fätt.

— Mis me lobijeme jääraسته asjadeist — mine parem ja jaluta edasi!

Niki kuuldas jõna ja kadus pimedusje. Häa-meelega oleks ta laulnud — kodumaiseid laule siin iniantühjade mägede ähwardawas öös. Kuid laulmine oleks olnud walweteenistuse reetmine. Sellepärast jalutas ta waitides edasi, seisatus ning kuuldas. Dobokuli wulijes, mets kohijes, laagris prafjusid oksjad põleda. Sää! tule ääres istus krahw Rouca. Wõi oli ta juba läinud telki magama?

Lord Turnhill tuli ja wabastas Niki.

Wõ möödus wahējuhtumiteta. Telgid pakiti kofku, jaduldati hobujed.

Nad ületasid jõe ja tõusid siis mäkke. Tee oli raske, sest pääle järju nõlwaku raskendasid edasijõudmiist põõjad. Nad juundusid lõunasje, piki Gujumi orgu.

Kus oli sinine tiiger? Wõib olla, elutjes ta jelles piirkonnas, fuhu nad püstitawad järgmise laagri?

See tiiger oli tõepoolest nagu mingi waim. Temast kõneldi, kuid mitte ainukestki reaalsjet jälge polnud nad weel leidnud.

Wastu õhtut nad jõudsid mägedes juba nii kõrgele, et siin-jää! wõis märgata lumiseid laike. Õht muutus jahedamaks.

Warakult läks pimedaks. Saager tuli püstitada  
siin, sest mõõras ja hädaohklikus ümbruskonnas pi-  
meduses edasi minna tähendas liiga suurt riski.

7.

Järgmisel warahommikul, pärast külmra ööd,  
krahw Kouca ja Niki läksid jahile. Zaza jooksis  
mööda põõsajaluseid, koon maapinnal.

Taemas oli muutunud halliks. Mägede tipud  
tõusid üksikute, paljaste kaljudena.

Waivides, püüsid olal, otsisid tütid teed. Tunnid  
mööduisid. Ainufestki elawat olemust polnud näha,  
kui maha arvata üksil, hiigelsuur mägitoklas, kes  
suurtes ringides keerles kõrgel nende kohal. Päikese  
piimvalgeks muutunud letas tõusis kõrgemale. Niki  
hõlitas kiruma ja see oli selge tundemärk, et ta oli  
tujust ära.

— Oleme meie mõned tütid? Sulfurid oleme,  
muud kedagi! Meie mõine siin lasta ainult kive  
ja kände, mitte aga mõnd looma! Mine nagu narr  
laagrisse tagasi, kus teised ootavad sinult rasvast  
praadi!

Krahw Kouca ei vastanud selle pääle midagi.  
Niki wakis filmapilgu, siis leidis aga põhjuse  
uueks kirumiseks. Waene Zaza oli seeford ohwer.

— On's see kellegi koer! Jookseb kogu aja jeda-  
mõrd koonu vastu maad wedades, et kardan selle  
juba ära kulunud olemat — aga ometi ei leia ta  
ainufestki jälge!

Kouca naeris, kuigi ta endagi tuju polnud roo-  
siline. Zuba hall, niiske ilm, siis trostitud mäed ja  
lõpuks ka loomade puudumine võttis meeleolu  
hapuks.

Nad läbistajid kats orgu, tõusid üle kahe mäe-  
rõuna. Jkka mitte kedagi. Siis kuskil kaugemal  
kuuskede jalga juures hakkas Zaza energiliselt hau-  
kuma. Kütid ei pööranud jellele erilist tähelepanu.  
Kuid weerandtunni möödudes tuli Zaza nende  
juure. Krahw Kouca märkas, et koer warijes.

— Bazal on midagi wiga, tähendas ta jõbrale.

— Wäsimud on ta, muud midagi. Kui meie  
niimoodi siin ringi luusime, asja ees, teist taga, siis  
ei leia meiegi enam kunagi teed laagrisse tagasi ja  
see neetud kull jääb ülemal võib rahulikult meie  
korjused lihtwiderida!

Krahw Kouca ei wastanud midagi. Nad jüiski  
ei pöördunud weel ümber waid üle kaljude ronijid  
jõnalaujunata edasi. Wahel murdus mõni kalju-  
tükk ja siis weeres see juure kolinaga alla orgu.  
Mäed andsid iga kaja mitmekordselt tagasi.

Wimaks ometi olid nad mäe tipul. Teraw tuul  
lõi kütidele näkku ja paistis, nagu oleks see taht-  
nud seljast puhuda nende riideid. Siin ülemal olid  
kaljud täiesti paljad. Sajanditega olid üle mägede  
puhunud tuuled isegi kiwid lihwinud ja siin polnud  
enam midagi, mida oleks jaanud kaasa wõtta  
orgu. Seda juurema häämeelega tuul jagis nüüd  
neile paljastele kiwidele kerkinud inimesi.

Kuni filmapiirini paistis ainult mäed ja mäed.

Kütid pöördusid müüd tagasi. Nad jammusid waitides. Baza oli muutunud jälle tähelepanelikumaks ja nihkis mööda pöösaid.

Nad olid umbes poole tunni tee laagriist eemal, kui Baza äkki peatus. Karu ta kuklas tõusis turri ja kostis ahwardaw, ühtlasi aga ka hoiataw urisimine.

— Galloo — mis tal on? küsis Niki tähelepanu koerale juhtides.

Kouca ruttas Baza juure. Koer seisus edasi ja urises üha wihasemalt.

— Otsi, otsi — Baza! julgustas krahw looma.

Baza hakkas ettemaastlikult liikumama wastatult. Maapind oli siin paljas. Sõudes aga ühe lumelaiguni, peatus Baza ning nihkis lumes. Kui krahw Bazani jõudis, laskis ta läbi hammaste pika üllatuswile.

Lumel oli tiigri jälg. Wõimja ja hiigelsuure looma oma — just nagu taldrif.

Krahw Kouca uuris seda jälge. Siis tõusis ta, põlwed erutusest weidi nõrgad.

— Niki, hüüdis ta — waata ometi siia! Tiiger!

— Ära aja hullu, sõnas Niki kaugemalt. Teemal ei läinud üle kaljude ronimine nii libedasti kui krahwil ja sellepärast oli ta jäänud weidi tahapoole. Sõudes aga lumelaiguni, tundis ta juba esimese pilguga ära tiigri jälje.

— Poiss, kui lord Turnhill seda näeks! hüüdis ta.

Kuid Niki endagi silmad põlesid. Meesleidi oleks

ta krahw Roucale langemud kaela. Üheainsa sekun-  
diga oli nagu pühitud tema halb tuju. Täewas —  
wiimaks ometi oli nende ees jälg ühest elawast ole-  
wusest! Sa kindlasti n e n d e tiigri jälg, sest ta-  
walise tiigri käpp pidi olema palju wäikesem kui  
oli see, kes tolle jälje surunud lumme. Momentaal-  
selt ärkas temas jahimehe firg.

Mida nüüd teha? Sakata tiigrit jälgima?  
Bazagi juba põles jahihinnust.

Niki kummardus ja patjutas loomale küljese.  
— Tore koer oled ja, Baza! hüüdis ta. — Sinu  
foonu pääle wõib lausa uhke olla!

Wäga wõimalik, et nad edasi jälgides sattuwad  
tiigrile. Wõib olla, oleks nad siis looma lastnud  
maha. Muidugi, lord Turnhill oli aumees ning  
oleks neile soowinud õnne. Kuid lord oli finantsee-  
rinud fogu ekspeditsiooni, ta ise oli ihu-hingega  
asja juures ning tegelikult jahist finisele tiigrile  
oja wõtta oli tema unistus.

Baza tantfiskelles meeste ümber ja ta karwad  
olid turris. Ta waatas küll Nikile, küll krahwile  
otta. Mehed pidasid omawahel nõu ja siis raputasid  
pääd. Oleks olnud ülekohus seltsimehe wastu,  
minna ainult kahekesi sellele närmekõditawale jahile.

Pettunult järgnes Baza kahele mehele. Ta  
waatas ifka weel üle öla tagast ja wises wälja-  
kutsuwalt. Rahju ilusast jahist! Wiimaks, weendu-  
des, et jahist midagi wälja ei tule, lastis ta oma  
pää norgu ja lonkis meeste kannul laagri poole.  
Kingijooksmiseks oli tal igasugune tuju kadunud.

Tuul, mis mingus fogu hominifupoole, oli tasmanud tormiks. Taewas oli täis halle pilme-riunkaid ja need küünisid juba nii madalale, et rii-  
masid mägede harju. Telgiriided lipendasid tuules.

Waatamata jellele walities juuremas telgis pü-  
halit meelesolu. Lord Turnhill, krahw Kouca-Gura  
ja Niki Gornenburg istusid koos. Lord Turnhilli  
põskedele olid isunud punased laigukesed — ärri-  
tuse tundemärk. Meeseldi oleks ta otsekohe tõusnud  
ja asunud tiigri jälginisele, kuid oli juba hiline  
päraflõuna. Sõjel tiigrile jahti pidada oli aga  
mõttetus. Oli aga enamwähem kindel, et tiigri resi-  
dentsiks pidi olema org, sest jääd oli enam loomi  
fui siin ülewal. Nähtawasti mõttis murdja üles-  
poole ette aimult üfsikuid jalutuskäike. Sellepärast  
krahw Kouca tegi ettepaneku, alustada tiigri otfi-  
mist orust. Küll juba Zaza leiab säältkki jäljed.

Kouca ettepanek leidis üldist hääkskiitmist. Pä-  
rast tormist ja wihmast ööd hakkaski ekspeditioon  
liikuma orgu. Poleks mingit mõtet olnud minna  
uesti üles jälge otfima, mille Zaza eelmisel päe-  
wal oli awastanud — öine torm ja wihm oli kind-  
lasti jelle jälje häwitanud.

Päraflõunal olid telgid juba Gujumi orus.  
Gujumi oli kaunis jõeke, mis oma tumerohelist wett  
märkselt saatis allapoole.

Jõe orus oli tuulewaitus. Mäed tõusid kohati  
pühtotse taewasse. Kallast palistas kõrge rohi. Lu-

meist polnud siin jälgegi, kuna all walitfes wojus mägede jäise õhuga wõrreldes. Hobused sõid ahnelt jõekalda lopsakat rohku.

Hämarus tuli wõrdlemisi tiiresti.

Sel õhtul juhtus midagi wäga tummalist ja täiesti ootamatut.

Krahw Kouca ja Turnhill istusid kaua omawahelises kõneluses tule ääres. Ülewalt mägedest kuulduks tuule undamist lõheded ja kuristikkudes, kohjefid kuuskede ja kaskede ladwad. Wesi jões oli muutunud mustaks ning läiketuks.

Taewas oli jälle muutunud selgeks ja sääl sädelesid tähed. Mäeharja kohalt punakalt õhetaw taewas kuulutas kuu peatset tõusmist.

Teised ekspeditsioonlased juba magasid. Turnhill pidi esimesena olema wahipostil, Kouca teisena. Tuli pidi põlema fogu õõ. Sellest ajast pääle, kui Kouca Dobofuli orus ootamatult oli näinud mongollast, ei jäetud laagrit enam ühelgi õõl walweta.

Hobused olid fetis fuure telgi taga. Selgesti oli läbi õõ kuulda nende trampimist ja norstamist.

Kas see jalapärane mongollane ikka weel jälgis ekspeditsiooni? Päimi polnud enam keegi teda silmanud, hiiski aga aimas Kouca, et mees wahetpidamata on nende kannul. Waewalt wõis uskuda seda, et ainult juhtum neid Dobofuli orus kokku wiis. Wõib olla, oli see mees ka mõni kutt wõi seiklusteotsija?

Kouca raputas selle mõtte juures pääd. Mongollased pole kütid. Päälegi polnud ta selle mehe

juures kunagi näinud relwa. Kün-Niangi ääres oli ta wastandina oma saatjatele ilma püstita, samuti ka Dobokuli orus. Mida otfis see relwata mees siit metsikusest?

Sellele ei leidnud krahw mingisugust wastust.

Mõlemad mehed wajusid mõtetesse. Kuski liisendas üks lind, siis lendas öökull laagri kohalt üle jõe.

Tuli oli jäänud wäikeseks. Krahw Kouca heitis uusi ofsi leekidesse ja need löid köhe kõrgele. Sellele tulekuma suurenemisele wastas üsna lähedalt hundi hulgunine: — huuhh... jaauuh... Sellele hulgunisele wastas teine — weelgi lähemalt. Järgnes kolmas ja neljas. Ning mõne minuti pärast selgus, et laagrit ümbritses juba koor — hulgunine muutus wõitaks, ahwardawaks kontserdiks. Surnud metsikus oli korraga saanud elawaks.

Krahw Kouca tõstis päa. Kui kaua on sellest mööda, mil wiimati kuulis sellist kontserti? Neli aastat tagasi Siberis, Obi ääres, oli sageli pidanud kuulama sääraast omapäraast muusikat. Kui sageli polnud ta pikkael talwistel öödel, mil hele kuupaiste tegi lagendiku päewaselgeks, waadeldud läbi onni akna neid lumel istuwaid armetuid murdjaid, kui nad oma koonu hoidsid wastu tuud ning hulufid. Selles hulumisest oli mustrust, oli aga ka karjumist were järele.

Ka täna ei kisendanud hundid teisiti. Turnhill waatas küsiwalt Kouca otsa. Sädaoht? Ei, waevalt mõni neist kiskjatest julgeks rünnata laagrit.

Siis tuli wähemast telgist Sergei Pawlowitsh.

— Gospodi boshe moi, mida need kuradid tahavad! Kuu teeb hundid ifka hulluks!

Ta käis korra hobuste juures ning tuli siis meesti tagasi telki.

Kuu tõusis üle mäeharja. West jões hakkas läikima hõbedaselt.

— Teen ringi ümber laagri, krahw. Teie jääte veel wiimaks siia?

Turnhill wõttis püsi ja tõusis.

— Meeleldi. Wõtan niikuinii warsti walwekorra teilt üle ega taha enne ennast uniseks teha.

Lord kadus pimedasse öösse. Hundid hulufid edasi.

Kouca wahtis tulle. Ta kohendas siis leete ja pidi tõusma, et ennast sirutada, kui märkas, et lord Turnhill tuli juba tagasi.

— Sao pang you, ütles lord, aga tema hääl . . .

Kouca pidi saama rabanduse. Sekundi wahtis ta arwatama lord Turnhilli otja, kes polnud aga tegelikult keegi muu, kui — mongollane.

— Sää sõber olen, wastas hääl. — Mitte ehmatada.

Wõõras kõneles rasket mandšhu-dialekti, millest Kouca juuri waewu aru sai. Aga ta waewalt kuulis sõnu. Mõtted läbisid ta pää. Kus oli lord? Mis oli temaga? Oli laager ümber piiratud?

Hundid hulufid üha läbilõikawamalt. Krahw Kouca waatas otja mongollasele, kes istus tema ees weidi naeratawal ilmel. Kõik oli nii, nagu ennegi: kondine nägu, sügaw arm. Kouca märkas, et mehe silmad olid juured, tumedad ning waatasid kõõrdi.

Kouca wõis wanduda, et mongollane wahtis kõõrdi. Kuid wõib olla, jee mulje tuli lihtjalt jellest, et mongollase waates awalduus äärmine rahu- tus; jamal ajal, kui ta waatas otja krahwile, ta pilk näis haarawat ta teisi asju, mis asusid neist hoopis kaugel. Mõnel hetkel tundus Koucale, nagu oleks mongollane waadelnud hoopis nägematuid kujuduid. Ning ometi polnud jelles pilgus ähwardawat, furjatuulutawat — ennem siis juba hää- dust, wõib olla ifegi häätahtlikku üleolu.

Kouca halwatus festis mõne sekundi. Siis ta- jus ta instinktiivselt, et jelles mongollases momen- dil polnud midagi ähwardawat. Ka sai talle selgeks, et lord Turnhill oli walwepostil ja seega waemalt wõijsid hunhuusid neid piirata.

Kui kummaline jee kõik oli! Ta ise imestas enda sijemise rahu üle, uju üle tolle mehe häätaht- likkusesse, kes istus teisel pool tuld tema wastu; mongollane naeratas ifka weel ja hoidis oma pilgu uirimalt Kouca näol.

— Mina trapa olen... Batna Kog.

Kouca mõtles wiimtu. Kus oli ta waremini kuul- nud seda nime? Trapa... Trapa... Niiud mee- nus talle — trapa oli nuuk, mingi Lama taoline waimulik. Kuid mida joowis jäärane trapa neilt? Miks ta jälgib neid?

Mongollane Batna Kog pööras äffi pää. Ta tõstis siis käe ja hoidis jelle pimeduse poole. Üht- lasi hüüdis ta kõwasti:

— Gää söber olen! Mitte lasta!

Alles niiud kuulis Kouca jamme pimeduseit.

Wiwu pärast ilmuski tule ringi lord Turnhilli fogu. Waatamata pimedusele, wõis juba wiie sammu faugujel tulest märgata, et tulija oli kahwatu.

— Tulge lord, meil on külaline!

Krahw Rouca nägi waewa, et oma häält wõimalikult ükskõikseks teha. See tal ei õnnestunudki. Turnhill seisis ikka weel nõutult edasi, otjekui oleks ta kohale naelutatud. Mongollane oli see, kes esimesena kõneles edasi.

— Kas teie ei istuks, ta-jen?

Selles hääles, mis kõlas selgelt, oli nagu käsfiwuust. Wõi paistis see ainult nii?

Turnhill astus lähemale. Tema sammud olid ebakindlad. Siis ta istus. Mees oli näost ikka weel kahwatu, kuigi püüdis teha wõimalikult ükskõikset ilmet.

Tüfil ajal ei kõnelemud keegi. Lord Turnhilli silmad puurisid ikka edasinaeratawa mongollase näkku. Nähtawasti hiilis ta laagri ümber ja nüüd hundid hirmutasid ta tule juure abi otsima, mõtles lord. Kuid jamas leidis ta, et mis asi tawistas siis wõõrast ije tuld süütamast kuskil eemal Gujumi orus. Mida ta õieti otsis laagrist?

Tuli praßjus põleda, jädemed tõusid. Kuu oli fertinud üle mäeharja ning selle kuma kõrwis enne kollakad leegid nüüd punasteks. Nagu wainud istufid kolm meest tontlikus kumas.

Sundid hulufid nüüd palju kurtwanalt ja tundus, nagu hõljuks metsikute mägede kohal omapärane nutufontsert. Metkast kostsid hulunnise wa-

hele öökulli huikamised. Teltide taga tampisid ja norkskasid hobused ja jõgi jädeles kuuhöbedas.

Mongollane oli oma käed asetanud põlvedele ja pöördus lordi poole:

— Sa imestad, et mina, trapa Patna Kog, sind ja sinu inimesi jälgin ja nende juure tulen. Aga ma olen tulnud, et sind hoiatada.

Wõõras kõneles korruga hoopis teist murret. See oli mongollaste tavaline dialekt. Kujut teadis mees, et lord Turnhill jeda oskas?

— Kus on siis hädaoht? Oleme mehed, kes kunagi ei kardda.

Mongollane ainult naeratas.

— Muidugi olete teie kartmatud ja julged mehed ja waewalt inimkäsi võib teile midagi teha. Kuri on aga see plaan, mis teid siia on toonud. Sa waimud häwitawad teid.

Lord Turnhill närvis oma huuli.

— Mida tead sina meie plaanidest, Patna Kog? Kes jaadab sind meid hoiatama?

— Minu õpetaja ja meister, suur Dor Tilopa, kes tuli Lumemaa põhjapoolsematest prowintsideist Gani orust, kus on ta klooster. Ta jaatis minu ühes sahe jaatjaga läbi tühja maa sjiapooles mägesid, et hoiataksid teid.

— Sa kus on sinu jaatjad?

— Meid pole enam siin. Minu soowil nad läksid tagasi.

— Meie ei taha teha midagi kurja, Patna Kog. ütke oma meistriks, et tal ei tarwitaks midagi kartda.

Trapa lõi filmad maha ja ta vastas peaaegu jostistades:

— Kuidas peakski Dor Tilopa juur tultu, teid kartma! Keegi ei saa talle teha hulba.

— Tultu? ... Mida tahab siis õieti see tultu?

— Teie olete tulnud, et surmata sinist waimu, kes elab Gani orus. Minge tagasi!

Turnhill teadis nüüd milles asi seisab. Ta aiandused olid olnud õiged. Lumemaa — see tähendas kummalist Lamade maailma. Kuid ta tegi jüüsti, otsefui ei saaks ta mongollasest aru ning küüis tehtud inestusega:

— Meie peakfine tapma sinise waimu? Kuidas wõikfine meie jeda, tappa? Kas sel juhul meie kuulid ei tabaks ainult õhku! Meie ei taha lasta mingit sinist waimu, ainult sinise tiigri pärast oleme tulnud. Kas ei õelmid ja ise, et ta elab Gani orus, see tähendab jää, kus on teie flooster? Kas on siis paha, surmata murdjat, kes kõigile toob õnnetust, kes häwitab inimesi ja nende warandusi juurel maaalal. Ükski trapa ega Lama saa enam tagasi anda neile inimestele elu, keda tiiger on häwitanud.

Mongollase juu oli ikka weel naerul.

— Sa kõneled ühest tiigrist, wõõras mees. Ei ole mitte hää tappa tiigrit, kui meister on selle feelanud. Weel halvem on aga tappa waimu, uuestijündinud waimu.

— Kas ja tahad jellega õelda, et sinine tiiger on üks uuestijündinud tultu?

Patna Dog tõstis mõlemad käed, nii, et paistis, otsefui kannaks ta pää kohal mõnd nägematut

liuda. Korruga waitis huntide hulgumine ning ümberringi walitjes ebatavaline waitus. Nimult mets kohises taja.

— Just jeda tahtsin ka mina öelda wõõras mees. Sinine tiiger on tulku.

Turnhill raputas pääd.

— Kuidas saab tiiger korruga olla inimene, Patna Rog?

Mongollane lastis käed langeda. Siis wastas ta selgelt ja kindlalt:

— Uuestijünni läbi wõib tiiger jälle saada inimeseks, wõõras mees.

— Tähendab: sinu arwates sinises tiigris elab pühik, kes ford wõib jälle saada tagasi inimeseks?

— Sinises loomas elab suur waim, kes otsib teed tagasi inimeseks, kinnitas mongollane.

Lord Turnhill raputas pääd. Mida aitafid siin sõnad! Kaks erinewat maailma seisid siin wastamisi, maailmad, mida ei fidunud aimufenegi fild. Kuid hiiski oli midagi ähwardawat nendes trapa poolt rahulikult öeldud sõnades.

Ja mida üldse öelda? Wõis ainult ära kuulata mongollase kõne, mis oli eurooplasele sama wõõras, nagu eurooplase kõne mongollasele.

Lord Turnhill pöördus trahw Rouca poole, kes ei tunnud jeda dialekti, milles teised omawahel weistlesid. Ta tõlkis oma kaaslasele kogu loo. Mongollane joowis lihtsamalt wäljendatult, et nad katkestafid ekspeditfiooni ja pöördufsid tagasi Tsitsifari wõi Garbiini. Mõlemad mehed pidafid omawahel nõu.

Kas ei võinud see mongollane saada nende jahinõu jälile juba Sarbiinis? Või siis jälle läbistatud küllades, kust nad olid pärinud teateid sinise tiigri kohta? Kas ei olnud kõik muu — jutt Dor Tilopasi — ainult väljamõeldus? Kuid mis motiividel püüdis siis see mees nende ekspeditsiooni takistada? Oli siin tõepoolest tegemist mõne usufanaatikuga, kes püüdis takistada nende jahiretket?

Kaua kõnelesid Kouca ja Turnhill. Trapa Patna Rog istus nii liikumatult, et ta paistis magajana. Ta oli julgenud isegi filmad.

Kouca kehitas õlgu. Müüid, kus nad olid leidnud sinise tiigri jälje, pidid nad pöörduma tagasi!

Gran oli järgmine jõekene lõunasuunas. Nimult Gujumbimägede seljandik lahutas neid sellest orust. Nad olid lähedal oma eesmärgile. Neil tarvitses liikuda ainult lõunasse. Päälegi võis siit paarinädalise rännaku järele jõuda Chailer-Tsitikari raudteeliinini Mandshuurias.

Kouca küsis wiimaks :

— Too mees kõneleb, et jääb kuskil asetseb Dor Tilopase klooster. Võib olla, saame kuidagi ühendusse astuda päämungaga jelles kloostri?

— Urwan et mitte, vastas Turnhill. — Nende inimeste usund keelab pühikul ühendusse astumise inimestega, kes kunagi on walanud loomade werd. Ja et meie oleme elukutselised kütid, seda nad teavad kõik. Väheeb ju säärase loomaaustajate juures usk nii kaugele, et nad ei joo isegi wett, kartes, et loomad selle tõttu peawad kannatama jänu. Päälegi ei saaks me sellest wiisiidist targemaks.

— Klusad väljawaated! urijes krahw Kouca ja heitis offi tulle.

Mongollane nagu ärkas ja pöördus lord Turnhilli poole.

— Kas wõõras mees kõneles juba? küsis ta.

— Somme meie läheme Gani orgu, Batna Rog.

Trapa waitis ühe miinu. Tema kuiwas näos ei liikunud ainuski lihaks. Ta silmad liikusid krahw Koucalt lordile ja ümberpöördult. Need silmad õõgusid kuidagi tühjalt ja tumedalt.

— Sunalad kaitsku teid, ütles ta siis järelmõttlikult ja tõusis.

— Kas sa ei tahaks ööbida meie juures, Batna Rog? Meie ei feelaks sulle sööki ega teed.

Mongollane kumardas wiisakalt.

— Olen teid hoiatanud ja lähen nüüd tagasi Dor Tilopa juure, wastas ta.

Enne, kui lord Turnhill leidis sõnu wastamiseks, oli mongollane libisenud pimedusse. Ta sammud olid peaaegu hääletud.

Mets kohijes edasi, tules raskusid oljad. Wastu hommikut hakkas sadama.

## 9.

Kolm päewa oli mäehari kaetud hallide, aegamööda edasiliiikumate pilwedega, kolm päewa kestis sadu. See oli jõe wihm — kewade eelteade. Suba kandsid lehtpuud ja pöõsjad tumedaid, pakse pungi ja neli päewa pärast sadu oli muutunud nagu ime-

wäel kaldaäärne pruun rohi rohelisteks. Ka kõikjale lehtpuudele ilmus õrnroheline.

Ikka weel seisis laager Gujumi jõe kaldal. Polnud mingit kiiret, et liikuda edasi tugewas wiimajajus. Lord Turnhill koostas edaspidise jahi suhtes kindlaid kawatid.

Teiselpool mägesid Gani orus pidi trapa Patna Kogi sõnade järele asuma Dor Tilopa klooster. Kindlasti oli jään lähedal ka asundus. Pidi nad jellest eemale hoidma? Oli ju Mongoolias ning Tiibetis jääraseid kloostreid, kus elasid tuhanded mungad, moodustades ühe kloostri ümber terve linna. Dor Tilopa oli kord kunagi tulnud siia Tiibetist, seda kinnitas tema usk hingede rändamisje. Miks aga ei olnud see Lama jäänud Tiibetisse, kuna tavaliselt usklikud kunagi ei lahku oma kodumaalt?

Lord Turnhill uskus, et mingi otsekohene hädaohu neid munkade poolt ei ähwarda. Kuid siin olid ka võimalikud igajugused üllatused. Lord Turnhill jutustas oma arwamistest Krahwi Roucale ja see aimult kinnitas lordi arwamisi.

Sääraseid usklikud ei wala küll otsejelt werd, kuid seda kõrgemal järjel on nende juures mürgikultus. Mõnelegi reisijale on tiibetlaste mürgi saanud saatuslikuks. Crichton naised mängisid mürgikultuse juures teatavat oja, kusjuures neid naisi nimetati tiibetlaste poolt „mürgi preestritarideks“. Sageli juues wõi juues mõnest Tiibet karikast mõjus mürgi kas aeglasemalt wõi kiiremini — kuid kindlalt igal juhul.

Sah, krahw Koucal oli õigus — kuigi neid võib olla, ei ähwardanud fanaatiliste munkade poolt teise ilma jaatmine werewalamisega, siis oli ometi, nagu juba öeldud, ka teisi võimalusi nende kahjutuks tegemiseks.

Kindel oli see, et neile inimestele tähendas finine tiiger midagi ebatavalist. Murdja oli orgu nähtavasti terroriseerinud pikemat aega ja selle aja festes ei olnud ükski pärismaalastest julgenud midagi ette võtta selle pühiku vastu — kuidas võisid nad nüüd kannatada seda, et võõrad, walged mehed rändawad nende waimu?

Kõigepäält otjustati laager jätta Gujumi orgu. Nagu jäljed illewal mägedes tõendasid, käis aga tiiger ka jelles orus. Kas mitte oodata siin, kuni loom wõtab ette oma järjekorralise wiitidi siia? Sel puhul floostriorg jääks neist üldse puudutamata.

So Schan ja Sergei Pawlowitsh muretsejised walmis offi ja hobustele walmistati eriline katusealune. Wiimane ümbritseti kõrge aiaga, mis pidi takistama tiigrite, karude ja teiste murdjate wotamatut kallale tungi hobustele.

Kouca ja Turnhill on pooled päewad jahil, ainult Niki Grnenburg ei hooli jahipidamisest, kuna see tegi märjaks. Wihma jadas siin orus sageli ja kui lastakski sadu, siis pudeneks metsas okstelt alla juuri weepiisku, mis oli samahää, kui tugew sadu.

— Mis oleks Niki, kui sina ka üksford püüafid waadata lähemalt mõnda jokku? küsis ford krahw Kouca.

— Miks? Neli päewa on feistnud jadu ja kindlasti nüüd warsti tuleb päikene wälja. Kui toredasti fiin kalad õnge wõtawad — jellest pole teil aimugi!

— Ah nii . . . muidugi, Niki, kui ja jeda eelistan . . . õnn siis kaasa!

Rouca ja Turnhill siirdusid jällegi kaheteisi jahile.

Gornenburg waatas neile muiates järele: mets oli märg ja puud paindufid tugewas tuules. Wäga ebamugaw tundus igatahes jääl jalutades. Walju mõistlikum oli kõndida jõekaldal, kus ainukenegi puu ei paisanud julle wett kaela. Ning Niki jaltaski tüki maad jõekallast pidi ülespoole.

Nende päewadega oli joe wihm fogu ümbruse muutnud ühel hoobil rohelisteks. Ssegi wesi jões oli muutunud tumedamaks.

Niki tundis oma kehaski kewadet. Miks muidu jee wäsimus ja laiskus kontides! Juba aastaid tundis ta kewadel erakorralist tarwidust une järele — kui mdeljasti oleks ta lesinud telgis ja põõnutanud! Ja nüüd futjusid teised teda weel metsa mööda kaljusid ronima! Walju mõistlikum oli juba istuda kaldal ja spinninguga püüda kalu.

Ta seadis end korralikult istuma, laotades ifegi mantli alla, et niiskus ei teeks olemist ebamugawaks. Siis kinnitas jööda õngekontsu külge ja heitis selle kaugele jõe woogudesse. Punane fork jäi weepinnale hõljuma. Niki wiiskus külili ning jäi ütfijilmi waatama laintes tantfisklewat forkki.

Päike tuli pilwede tagant wälja. Niki õngitje-

miskoht oli warjuka lahe ääres, fuhu tuul ei puhunud. Mugaw rammestus waldas Niki ja ta oleks juba uimunud, kui mitte õngefork poleks hakanud kahtlaselt liikuma.

Niki oli otsekohe ärkvel ja ta käed haarasid mahepääl kaldale asetatud õngeridwast. Tõepoolest — fork juba kaduski!

See wõis olla päris kena pois — Niki oli küllalt tegemist, et jaaki kinni hoida. Ta laskis oma wangil ujuda tükk maad wastu woolu ules ja kui kala wäsjama hakkas, keris saagi kalda poole.

Tõepoolest — neljakiloline omul — see oli tore liisandus nende toidureseptile! Niki kiires korras kinnitas õgehaagi külge uue jõoda ja heitis õnge samale kohale, kust sai esimese kala. Ning kümme minutit hiljemini wõis ta juba teise samajuguse omuli toimetada kaldale. Siis tuli aga paus. Seitlus lahe kalaga oli teised peletanud sellest kohast eemale.

Kuid Niki istus edasi. Kalameheweri on fõrd juba kannatlik weri ja seepärast Niki ei närwitse nud jugugi, et kalad enam ei „wõtnud“.

Päike oli tõusnud kesktaewasse, mets muutus laulwatest lindudest ülielawaks. Eriti energiliselt hääliteffid ijaturwid. Niki teadis, mida see tähendas — kewadine wõitlushüüe, millele järgnes warsti ijaste omawaheline lahing emaste pärast. Igakewadine wangutamatu loodusseadus!

Niki kannatus ei tajunud enamast aga enam. Kalad tõesti ei mõtelnudki enam jõota hammustada. Nähtawasti oli nende „wõtmise aeg“ jeda-

puhku mööda. Küll aga wilksatusid siin-sääl jõe-  
woogudes üksikute omulite seljad. Kalad nähta-  
wasti tundsid ka mõnu soojast päifejest nin gunus-  
tasid sääljuures ihegi isu. Selge tundemärk, et tuli  
loota pärastlõunale, mil kaladel isu tagasi tuli.

Mida aga teha wahapääl? Magama ta heita ei  
wõinud; ka polnud tal kaajas püssi, ihegi rewolw-  
rit mitte. Wuidu oleks lastnud mõne tuwi wõi jä-  
nese. Waikus oli aga sedawõrd pühalik ning rahu-  
lik, et Niki ei wiitfinud ka laagri poole tagasi minna.

Nii hakkas ta instinktiivselt mõtlema. Mõni  
ime siis, kui mõtted koondusid sinise tiigri ümber.  
See oli lõppude-lõpuks ikkagi väga mõistatuslik  
ja salapärane loom. Harry kaudu oli Niki kuulnud  
ka sellest mongollasest, kes kõneles, et tiigri ala-  
line residents on teiselpool mägesid asuwas orus.  
Kas polnud siis mõttetud oodata ja luurata tiigrit  
siin, Gujumi orus? Nad polnud hiljemini leidnud  
enam ainukestki jälge ja kas selle ühe juhusliku  
jälje järele wõis loota, et sinine tiiger läib reegli-  
pärast üle mägede siin? Wõib olla, oli see waid  
juhuslik käik?

Mingi jahijemine äratas krahw Rouca mõte-  
test. Kuust see tuli? Kindlasti seljatagant metsast.  
Üks oks raskatas.

Warsti sellejärele ilmusid krahw Rouca ja  
Turnhill.

Niki hüüdis neid ja mõlemad mehed ronisid  
ülevalt alla jõe äärde. Nad polnud lastnud ainu-  
kestki looma, jeda suurem häämeel oli aga Niki  
omulitest.

Nüüd kraamis Niki ka õnged kofku ja kõit kolm sammusid tagasi laagri poole.

Teel Niki avaldas oma arvamiist finise tiigri juhtes. Mis mõiks põhjustada finisel tiigril tulemise süa orgu, kui teijelpool mägesid asuwas orus tema eest nii hoolitsetakse, talle tuuakse ohvreid ja lastakse segamatult sooritada omi röövretki?

Tõepoolest — ka Turnhill ja Rouca olid tüdinud ootamisest ja otsustati juba järgmisel päeval jätkata reisi üle mägede.

Kuid just siis, kui tehti kawa edasiminekuks valmis saabus see, mis ähwardas nende kawaft kriipju läbi tõmmata.

Kui kolm kütti olid jõudnud laagri juure, jooksis neile ülierutatult vastu Lo Schan:

— Ma mejo! Ma mejo! Hobuseid enam ei ole!

Mida see siis tähendas? Lo Schan oli jedawõrd enesest wäljas, et ei saanud enam sõnagi suust.

— Kus on wenelane?

Lo Schan pomises midagi, mille järele lord Turnhill teda õlast raputas.

— Kus on wenelane, Lo Schan?

— Ei ole fiin . . . Läks wäikese koeraga hobuseid otsima.

Mis oli siis õieti juhtunud? Hobused olid wabalt sõõnud jõekaldal. Äkki olid nad ehmunud ja pistnud jooksuma. Saiisid nad karu? Wõi koguni hobust?

— Kas sa, Lo Schan, laagri läheduses ei märganud mõnd looma, näiteks karu, kes oleks hobuseid hirmutanud?

— Ei... Olime telgis... Väite koer haukus torra, Sergei jooksis wälja püssiga. Hobused olid kadunud, kuulsime, nad jooksid kiiresti läbi metsa mägede poole.

See oli väga täbar lugu. Oli juba õhtupoolik ja kui hobused tagasi ei tule õhtuks, wõis nendega lugu lõppeda väga halvasti. Suintide karjad hulkusid mägedes ning kõne alla wõisid tulla weel karud ja tiiger.

Polnud teist wõimalust, kui otsekohe ajuda otsimisele.

Gornenburg jättis oma õnged telki, andis ka lad hiinlase kätte ja wõttis püssi. Kõik kolm meest lahkusid igauks erisuunas taigasse. Mül pidasid nad fidet hüüetega, siis kaugenesisid nad jedawõrd, et hüüded kustusid.

Lo Schan istus ihuiikfinda telgis, hirmunult ja kõwerasse kõmbunult. Wiimaks ometi kuulis ta kabjalööfe! Ettevaatlikult wäljus ta telgist — krahw Rouca Do seisjis sama lähedal. Tal olid kõrwad liigipääd, rahutult tampis ta kohal ja sinust kobrutas wahtu. Dole järgnes warsti üks kandjahobune, siis teine. Alles tunni pärast, mil juba tihe ämarus kattis metsa ja jõge, tuli Gornenburgi „Rainbow“. Lo Schan ei liigutanud ennast. Ta wotas kannatlikult, kuni tulid tagasi lord Turnhill ja weidi hiljemini ka Gornenburg. Hobused olid kõik käes pääle ühe, puudus nimelt üks kandjahobune.

Gornenburg kehitas õlgu. Ta jutustas, et oli

metšas kahel korral juhtunud karu jälgedele. Wäga võimalik, et see oli süüdi hobuste põgenemises.

Lo Schan süütas tule. Gornenburg ja Turnhill hoolitšesid ise hobuste eest ja tulid siis tule juure tagasi. Nad olid mornid ja vaiksid.

Boole tunni pärast tuli krahw Kouca tagasi.

Aga Sergei Pawlowitšh, kuhu jäi tema?

Õksad põlesid ragisedes, kuu tõusis, pilved jõostusid kiirelt üle taewalaotuse.

Minult Sergei Pawlowitšhi ei tulnud.

## 10.

Weel oli hommikhämarus Gijumi orus, kui krahw Kouca ja lord Turnhill väljusid laagrist. Niki Gornenburg, kes wiimased kolm tundi oli pidanud wahti, jäi telkide juure. Ei tohtinud enam laagrit hiinlastest hoiu hoolde usaldada.

Kust tuli aga wenelast otsida? Sõsel olid mehed lastanud mitu pauku, et kadumise anda märku, milles sunas ta peab tulema. Kuid nad polnud saanud aimusestki wastust. Kas oli võimalik see, et wenelane Bazaga hobuseid otsides sattus nii kaugele metša, et ei kuulnud enam laagrist pauke? Sergei oli metsitusega wilunud kütt, kes teinekord enam kui neljakümneksahetšaks tunniks jäi wälja. Seekord oli aga situatsioon teistsugune ja oli tõsist põhjust karta wenelase pärast.

Krahw Kouca läks ees, tungis läbi wõsastiku

ning padrikku. Kohe tema kannul oli lord Turnhill.

Taemas oli helehall, udu tõusis jõest.

Kaks tundi otjisi nad juba sõnalausumatult. Ei mingit jälge. Puude wahel asusid kaljud, mil-  
liste pragudest kaswasid suurte okastega metsitud  
roosid. Mõlemad mehed ronisid waewu kaljude  
otsa, et saada awaramat ülewaadet ümbrusest.  
Turnhill uuris pikksilmaga, siis müksas ta Roucat.

— Hobune! Sää! ta ongi!

Umbes wiiskümmend samm kaljudest ajetses  
hobuse forjus.

Mõlemad ronisid alla tagasi. Doom oli — jeda  
mõis juba esimehe pilguga öelda — rebitud puruks.  
See mõis olla ainult mõinja tiigri töö.

Turnhill seisis sõnatult, kummardus siis for-  
juse kohale. Rouca uuris ümbrust. Hobusel oli  
läbi hammustatud kõri, siis küüntega ära rebitud  
suur tükk puusjadest.

— Tulge siia! hüüdis Rouca oma kaaslasele ja  
kutsus teda eemal asuwate kividete juure.

Siin oli nähtawasti olnud mõitlus mõlema wa-  
hel. Selgesti mõis maapinnal näha hobuse kabja-  
jälgi ja samas kõrwal ka tiigri omi. Täpsemal  
waatlusel mõis leida ka sinakashalle karwu.

Nüüd oli selge, kes oli hobuse murdnud. See  
oli sinine tiiger, keda nad nii kaua otsinud.

Lord Turnhill sirutas end. Tema terashalli-  
desse filmadesse tuli uut tuld. Poolit, kui rahul-  
olu tõendam naeratus mängles ta juu ümber.

Krahw Rouca tegeles juba teiste mõtetega. Kui tiiger oli murdnud hobuse, mis oli siis saanud wenelastest ja Bazast? Jälgisid nad murdjat?

Eda jütõusis üles küsimus, kas tiiger oli hiilunud laagri ümber või alles siin jattunud hobusele. Wiimane oletus näis siiski olewat tõenäolisem. Arwatavasti kas karu või siis hundid olid hobused hirmutanud laagrist jooksmas; üks kandjatest hobustest oli siia ekfinud ja juhtunud tiigrile risti teele ette. Nimelt ei ole tiigri komme hiilida laagri ümber ja siis põgenewat hobust jälgida nii hullt maad. Wäga võimalik, et wenelane ei jälginud tiigrit, waid jeda looma, kes hobused laagrist põgenema hirmutas.

See wiimane mõte rahustas krahw Roucat. Ta teadis, kui hädaohtlik oli ükfinda jälgida jääraast tiigrit. Karu juhul näiteks oli oluford palju lihtsam. Siberi kütt laskis end Bazast ja jahifireist nähtavasti liiga kaugele metsa ahwatleda, mille tõttu tal ööbimine laagrist eemal osutus paratamatuks. Ööbimiskohaks võis olla mõni kaljulõhe.

Krahw Rouca ja Turnhill istusid ühele kaljule ning arutasid oluforda põhjalikult läbi. Siis kerfis üles küsimus, mida toimida edasi.

— Meie jääme siia! hüüdis Turnhill.

Rouca noogutas tummalt päaga ja hakkas ronima kaljude otja. Rõrgemalt jäi selge pildi ümbrusest.

Ronimine polnud sugugi ferge, kuna kohati olid kaljud väga järjed ja terawate serwadega.

Beerandtunniline pingutuse järele jaavutasid nad ühe ühiku kalju tipu.

Mõlemad mehed istujid üleval ja waatasid alla. Umbes sada jammu neist lammas hobuse korjus. Veel enam allpool oli näha Gujumi looklemat hõbelinti. Basakult, umbes kolmekümne jammu kauguselt, algas taiga sein, mille moodustasid kuused, kased, pärnad ja nende all olewad pöõjaskasvud. Ning see taiga tume waip kattis kogu mäekülge üles kuni harjadeni.

Nii jaid mõlemad kõigiti rahuldawa ülewaate ümbrusest. Oli väga võimalik, et tiiger päewa jooksul veel kord pöördus tagasi hobuse korjuse juure. Sel juhul oleks lord Turnhillil olnud ju-malik võimalus kauaialdatud jaagi lastmiseks.

Turnhill ja Kouca taipasid ühtlasi, et pole ka-julik istuda nii külge-külje kõrwal. Kouca otsustas istuda kaksikümne jammu eemale, kus kalju oli weelgi kõrgem ning wastawalt jellele ka wälja-waade weelgi awaram. Sel juhul, kui ta jäält oleks tiigrit silmitsenud, oleks ta märku annud Turnhillile. Kuid lord tõrjus selle juuremeelsuse tagasi. Kes esimesena tiigrit näeb, see lasteb, oli tema otjus ja selle juure ta ka jäi.

Kouca ronis ülespoole, otjis endale uut sobiwat paika. Taewas, mis nende laagrist lahkudes oli tinahall, hakkas muutuma selgemaks. Väike puged läbi pilwede ja jõewesi hakkas wirwendama.

Krahw walis endale istumiseks mustja liiwaga kaetud kaljuserwa. Ta ees oli jamblaga kaetud kal-jumügerik, millele oli väga häa toetada püssi, jel-

jatagast tõusis kalju üles püstotse. Maha arwates iksitud wärkesed samblakasmukesed, oli jee kaljusein täiesti paljas.

Rouca silmitjes ümbrust läbi binokli. Minult film wõis jellel kollakal liivapninal abiks olla waenlase leidmisel, sest jõekohisemine all orus mattis kindlasti tiigri sammumise tasase jahina. Kuid isegi pikksilmaga polnud midagi märgata.

Sobuse korjuse kohal hõljus nüüd, pärast päikese mäljatulekut, tihe kärbeste ja teiste putukate parv.

Kunas tuleb tiiger? Ta wõis ilmuda taigast igal hetkel, wõis aga tulla ka alles wastu õhtut. Pääasi oli — oodata!

Rouca süütas piibu. Tema seisukord oli kindel — tiiger siia üles ei küüminud. Ometi oli aga situatsioonis siiski teataval määral pinewust, kui mõtles jellele, et nad ootawad seda suurt „finist waimu“, kelle eest Patna Dog neid oli nii hoiatanud.

Üks kollas tiirles oru kohal, siis kaldus ta aegamööda orgu ning kadus puude latwadesse. See oli ka kõik, mida wõis filmata ülewalt.

Päike aegamööda kaldus kesktaewasse. Lootus, et tiiger tuleb enne õhtut raibe juure, muutus nüüd kahtlaseks. Reispäewal nimelt juured kasjid armastawad kuskil päikesepaistel lamada ja magada. Waewalt oli uskuda, et tiiger endale magamisplatši walib just siia.

Sgamuse pärast wõttis Rouca meel kord piksfilma ja uuris sellega ümbrust.

Sääl, jõe kaldal, kus tihnik oli kõige läbitungi-  
matum, liigutas end keegi. Oksad kaldusid weidi  
kõrwale ja läksid siis jälle tagasi endisesse asendisse.  
Nähtavasti liikus sääl juur loom. Oli see tiiger?

Rütt hoidis hinge finni. Käsi, mis hoidis piff-  
filma, wärises fergelt. Umbes sadakakskümmend  
sammu wõis olla tihnikuni — paras maa tulista-  
miseks. Wõi oli siiski parem oodata, kuni loom  
hiilib raibe juure?

Jälle walitfes waitus, tihnik ei liikunud enam.  
Minutid möödusid. Siis — jälle kaldusid oksad  
kõrwale üks teha libises lagedale. Rouca lastus  
tagasi. See oli waid hunt.

Loom tõstis oma koonu, haistis õhku ja siirdus  
siis ilma pikema jututa raibe juure. See oli ema-  
hunt, kõhna ja väga näljane.

Mida nüüd teha? Bidi Rouca lastma? Wäga  
wõimalik, et tiiger kustil eemal orus põõnutas päi-  
tesepaistes ja hunt häwitas siin segamatult tema  
jõota! Kuid teisest küljest — tiiger wõis ometi lä-  
henemas olla. Nii Rouca leppis waid sellega, et  
waatles läbi binokli hundi isu. Nüüd ilmus põõsja-  
stikust juba teine hunt... siis kolmas.

Rouca kohendas ennast nii, et ulatas nägema  
lord Turnhilli. See oli kummardunud ettepoole ja  
hoidis püüsi lastewalmis. Nähtavasti ta ootas, ku-  
nas emahunt pööras end söödasse asendisse, i. o.  
küljega tema poole.

Bidi ta hüüdma Turnhilli? Seda oleks teine  
aga waewalt kuulnud, kuna jõgi kohises liiga tuge-  
wasti. Aga kui Turnhill tulistas, siis tahtis Rouca

teha samuti. Emahundi kõrwal näris raibet parajasti isane — samasuur loom. Kolmas oli nähtavasti noor loom.

Rouca otustas siiski mitte enne lasta, kui oli kõlanud Turnhilli last. Raugus oli jada samnu ja hunt pidi igal juhul pikali jääma. Nüüd pöördus emahunt küljega lord Turnhilli poole, tegi pool samnu ettepoole ja . . . lord Turnhilli kaljult kostis pauk. Pool sekundit hiljemini lastis ka Rouca. Turnhilli hunt hüppas kõrwale ja jooksis ühe kalju taga, Rouca hunt jäi aga kohapääle lamama.

Rouca tõusis mõidukalt püsti, siis aga juhtus midagi ootamatut . . . Ülewalt kaljult lendas alla kive, otsekui oleks sadanud rahet. Ring suur, tume wari lendas Roucast mööda, maandus liival ja libises siis santsa kiiresti metsa poole.

See oli sinine tiiger.

Rauaoodatud murdja oli olnud nende seljaga kaljulõhes, umbes kaksteistkümmend samnu eemal Roucast! Säääl oli ta maganud rahulikkund ajal, mil mõlemad kiitid ootasid tema ilmumist. Nüüd olid aga paugud teda äratand meist ja ehmununa ruttas tiiger taiga warjawasje hämarusse!

Krahw Roucal jooksid judinad üle selja, kui ta mõttes jellele, et tiiger magas otse tema kohal. Kui loom oleks ärganud waremini, ei tea siis, kuis oleks fogu lugu weel lõppenud.

Aga juba sekund aega hiljemini oli ta unustanud hädaohu ja firus tulist kurja, et ei wõtnud enne maewaks kaljut põhjalikult järele murida.

Lord Turnhill ei näinud jellest midagi. Ta tõusis oma asemelt ja kirjutas võidukalt krahw Roucale, kes seisis nõutult ja vihaseftl omal kaljul:

— Mõlemad on maas!

Krahw Rouca ronis nüüd tagasi oma jeltfimehe juure ja jutustas talle, mis juhtunud. Lord Turnhill seda ei uskunud. Kui nad aga uurisid liivalolewaid tiigri jälgi, siis kirus ja sõmmas lord seda wägewamini.

Aga teha polnud enam midagi. Mõlemad tütid läksid raibe juure, kus lordi tabas uus pettumus. Samas ainult isahunt, kuna emane oli kadunud. Alles pika otsimise päälle leidsid nad emahundi korjuse eemalt kaljude wahelt pöösastikust.

Mõlemad tütid läksid alla jõe äärde. Siin oli kaljuse kalda wahel umbes kakss meetrit lai liivafeljandik. Krahw Rouca silmittes seda alul pääliskaudseft, siis aga kummardus ja lastis kuuldamale pika üllatushüüde.

See oli tõesti üllatuslik leid: fissetambitud tiigriwada. Wähemalt kakskümmend tiigrijälgede rüwi wiisid weeni ja teine niipalju töid tagasi. Jäljed ütlesid kohe, et need kuulusid hügeltiigrile. Ei olnud kahtlust: sinine tiiger käis siit kaudu jõe ääres joomas. Kuid see polnud weel kõik. Mõõda neid jälgi läksid inimese jäljed. Mõlemad mehed mõtlesid kohe ühte ja sama: jäljed kuulusid Strgei Pawlowitshile. Täpsamal waatlusel wõis liival tunda ifegi Baza jälgi.

Benelane, faadetuna Bazast, oli jälginud tiig-

rit ja nähtavasti siin kohal läinud üle. Gujumi jõe, kuna sammud wiisid ainult jõeni, ei tulnud aga enam tagasi.

Ruhu oli jäänud wenelane?

## 11.

Jõgi oli siin madal ja mööda kärestikku mõis sellest minna läbi. Seda ka Kouca ja Turnhill tegid, lootuses, et leiavad teiselt poolt kaldalt wenelase ja Baza jälgi.

See polnud sugugi hädahoitu teekond. Jälgede järele otsustades oli tiiger just äsja ületanud jõe. Ohmununa paufudest oli ta rutanud instinktiivselt mööda manu jälgi jõeni ja läinud üle selle madalast kohast. Keegi ei mõi aga teada, kui kaugele tiiger niimoodi põgeneb. Suur, julge loom ärkas warsti sellest ehmatusest, mis teda tabas unelt. Siis jääb tavaliselt loom seisma, uuris ümbrust ja teda ähwardawat hädahoitu ja ühtlasi muutub ka karde-tawaks.

Kaldaäär oli kaetud paksu tihnikuga ja võimalik, et tiiger juba esimeste põõsaste wahel oli walmis rahusegajaid vastu mõtma.

Tee, millise oli walinud eile Sergei Pawlowitsh, oli liiwal weel selgesti tunda. Pehkinud dahuuria kuuskede ja pärnade tüved ja oksad, mis katfid põõsaste wahel maapinda, olid heidetud kõrmale, et paremini jõuda edasi. . .

Mets siinsete pöösaste kohal oli eriti ürgne ja tihe. Siigestüved tõusid lähistikku ja kui siin all oli natukenegi valgust, siis tänu sellele, et warakemad polnud veel suutnud panna puie laiu kroone täislehisje. Muutus soojaks. Tuul, mis puhus alla vastaspoolset nõlmalust, oli palju kuumem, kui teiselpool jõge. Mets sumbutas jõekohina, mis kütide seljatagant kuuldus nüüd nagu tugewa sordiini alt.

Megajalt jäid kütid seisatama ja kuulatasid. Kuldnokad siristasid, kuskil kädistas harakas, rähnad tegid puude kallal usinalt tööd. Muide walitjes aga waitus.

Ikka veel oli näha wenelase rada. Kas nad leiavad ta? Ja kuidas?

Mouca wenelast jälgides ei saanud lahti teadmisest, et nad ühtlasi läksid edasi ka mööda tiigri rada. Kas polnud liigselt riskantne jälgida ainult kahe inimesega tihedas metsas nii kardetatavat murdjat? Kui tiiger mõne mahapudenenuid tüve warjulst ründaks neid ootamatult, mis siis?

Senistele pöösastele lijanesid nüüd veel pählipuud ning nende wahel kasvawad humalad. Tee muutus ikka raskemaks. Wenelane oli nähtawasti roninud üle mahalangenud puutüvede, mille tõttu tema jälgimine muutus raskeks. Maa muutus pehmemaks. Kuskil lähemal pidi olema oja.

Kütid jõudsid väga aegamööda edasi. Tuli alataja peatada ja ümbrust uurida. Iga puu- ja pöösatagune tuli uurida läbi, et wältida üllatusi. Mõ-

lemad mehed ei kõnele nüüd enam tüfil ajal sõnagi. Nende südamed olid väga raske. Eriti tegi muret wenelase jaatus, teisest küljest muutus ikka tõenäolisemaks, et wahest juba järgmisel hommikul laiwastub siin taiga tragöödia.

Siniäht tõusis nende lähedalt lendu ja eemaldus kiirades. Paar puud eemal istus ta oksale ja jätkas jääl oma wõigast lärmitsemist. Sellele wastas kuskilt lähedalt teine siniäht ja warsti kiirandas neid terve loor. See oli kõige hädaohtlikum signaal põlismetsas — siniähtide kiir teatas, et metsas liigub midagi erakorralist. Tiigril ja teised murdjad selle kiira järele armastawadki jälgida saaki.

Turnhill pomises midagi endamisi. Kõige meeljamini oleks ta wõtnud püssi ja lastnud mõne karratsewatest lindudest. Soobus aga sellest, kuna talle meenus, et waewalt paar tundi tagasi jäärane taltjutamatust jahifirest tingitud hundilask oli läinud maksma kauaivaldatud tiigri. Poleks mingit kahtlust olnud selles, et tiiger pärast keskpäewauinakut nende taga kaljude wahel oleks uuesti läinud hobusekorjuse juure. Ja siis... ei, sellele ei tahtnud ta mõteldagi! Oleks wähemalt krahwki teda selle kannatamatuse pärast sõimanud! Kuid ta kaaslane oli jurmtõsine ega lausunud sõnagi.

Kära umbes kolm jammu eemal asuwas pöösas äratas lord Turnhilli momentaalselt jäärastest mornidest mõtetest. Üks suur loom tungis läbi tihniku, oksad praksusid ning lehed hahisesid. Momentaalselt tõstsid mõlemad kütid püssi palgesse.

See oli ainult põder. Nähtavasti oli ta maganud siin kuskil tüvede vahel ja ehmununa ootamatult segamiseft põgenes nüüd läbi tihniku.

Krahw Kouca lastis püüsi langeda ja sihistas läbi hammaste. Daktord oli muutunud märksa kardetavamaks. Kui tiiger hiilib mööda jääraseft jaagist nagu jeda on magaw põder, siis pidi tal kindlasti olema mingi teine siht, mingi teine põhjus, mis köitis ta tähelepanu. Tärgelikult — tiiger oli teadlik, et nad jälgisiid Sergei Pawlowitshi ja ühes jellega ka teda .

Kouca oli metstifuses õppinud detailidest paljugi järel dama. Ja tänu jellele metstifuse mõistmisele oligi neil nüüd võimalik siin jälgida Sirgeid, kellest riju ja rämpjuga kaetud maapinnale jäid wae walmärgatawad jäljed.

— Ma ei märka enam jälgi, jõnas äffi krahw Kouca, kes kogu aja tähelepanelikult uuris maapinda.

Lord Turnhill pöördus tagasi. Mõned sanunud tagapool ta omakorda uuris maapinda.

— Ja mis jee siis on? hüüdis ta äffi.

Krahw Kouca läks kaaslase juure ja nägi karwatuhtest, mida lord hoidis sõrmede wahel. Suba pääliskaudsel waatamisel tundis krahw, et need karwad olid wenelase kasuka kiiljest.

Lord Turnhill raputas pääd. Ta hakkas juba kaotama lootust, et nad kunagi leiawad jelles paririkus oma reisikaaslase.

Õnneks muutus metstjalune hämarus jälle heledamaks. Lehtpuude hulka segunesid kuuksed ja

nende teravad kroonid lõikasid lõhed lehtpuude laiaadesse kroonidesse, mis senini waibana kattis waate taewale. Veel natukene maad edasi ja nad jaabusid metja, kus lehtpuud üldse puudusid. Nüüd muutus ka edasiliikumine kergemaks, kuna kuus- tede all puudus igasugune tihnik. Kuid maapind muutus ka jeda võrd kõwaks ja oli kaetud kuuse- otastega, et wenelase jäljed kadusid täielikult. Sái üle ainuke võimalus — kogu ümbrus ristipõrki läbi uurida.

Esiteks oli aga tarwis puhata. Kolm tundi olid nad roninud padrikus wastu-mäge, päike kõr- wetas tugewasti ning see kõik wäsitas.

Et Turnhill ja Kouca pidid wäljas ööbima, jelles polnud enam kahtlust. Selleks pidid nad otjama ühe loomuliku lõhe kuskil kaljudes.

Veel umbes pool tundi ronimist ja nad jõuaksid mäeharjale. Teisel pool mägesid asus aga Gani org ühes tiibetlasest munga Dor Tilopa kloostri- ga.

— Kas pole võimalik, et Sergei Pawlowitsch leidis jäl all mingi ulualuse? küsis lord Turnhill, kui mõlemad olid istunud.

Brahm Kouca kehitas õlgu.

— Võimalik? Miks mitte? Aga mul on mingi halb aimus, kui wenelasele mõtlen.

Turnhill waikis. Mehed kuulatasid tuules ko- hisevaid kuuselatvau. Tuul oli tõusnd.

— On teil lootust, Brahm, et me täna veel leiame wenelase jälgi?

— Ühe tunni aja pärast hämardub. Arwan, pimedas meie otsimisel pole mingit mõtet.

— Hää, teen ettepaneku: läheme otsekohe üle mäeharja ja otsime üles floostri.

Rouca waatas kaaslasele üllatanult otja.

— Kas tahate siis jääl ööbida, Turnhill?

Wäike lord tegi ükskõikse shesti. Ta kortsutas otjaesijit ja sõnas:

— Wõib olla. Sgäl juhul siin ööbida on ka ehamugaw.

Rouca ei saanud ikka weel inestusest üle.

— Järjekult ma arwan, et teie kawatsete abtist küsida, kas ta poleks nii lahke ja lubaks pääwarju — kuigi sama mees saatis meid seirama oma kulleri ja kästis meid siit minna kus kurat?

Lord Turnhill naeris ja wastas siis kawalalt:

— Aga kes ütles teile, et ma oleksin nii wiisakas?

— Teiste sõnadega, lord, teie tahate sinna floostriisse sisse hiilida?

— Sgatahes wõiksime teha katset. Kui Dor Lilopa flooster on samuti ehitatud kui kõik teised sääraseid floostrid, siis pole selles midagi imelikku. Meie ei tohi ikkagi unustada seda, et sageli sääraseid floostrid moodustawad terve asunduse, kus on paremal juhul poolestaja erihoone ümber. Kuski ikkagi leiaksime mõne wäikse nurgakese. Siis on meil katus pääkohal ja eel kõige: me näeksime, mis jääl all päris lahti on.

Krahw Rouca mõtles wiibu. Lõepoolest polnud enam mingit mõtet katsuda otsida umbkaudu wenelast, kuna jäljed olid täielikult kadunud. Kuid Turnhilli plaan — ööbida floostriasunduses? See

kõlas liiga seiklusrikkalt. Aga teisejt küljest: kas polnud ööbimine siin isegi hädaohhtikum? Olid nad ju nüüd tunginud sinise tiigri residentsti ja pääle jelle ei tohtinud nad kunagi ära unustada hunte.

Kouca möödunud ööl polnud peaaegu maganud. Kas ka see öö tuli weeta ilma uneta? Wälja jääda, tähendas teha tuld, otsida puid tule tarwis, pidada wahti — teiste sõnadega: olla ärkwel fogu aja. Sellest kõigest oleks aga wenelasele wähe kaju. Kaks magamata ööd nõuawad liiga palju energiat. Kindlasti pidi ta homme aga jälle olema wärste.

— Koh, krahw, mida arwate minu ettepanekuist?

Kouca tõusis püsti.

— Hää — olen nõus. Läheme siis!

Kahelkümnewie minuti pärast olid nad mäeharjal. Nende ees laiutas end Gani org. Wäike jõefene läikis lastinwas päikeses — nähtawasti mõni Gani kõrwalharu. Kus aga oli klooster? Siit ülewalt läbi kuuskede ei paistnud mitte midagi.

— Kui ma tohin nõu anda, pani lord Turnhill ette, — läheme otsejuunas alla orgu. Wäike oja, mida siit näeme, peab kindlasti suubuma pääjõkke ning tawaliselt jääraised kloostrid asetsewad ikka juudmes.

Kouca raputas pääd.

— Teie järeldate küll wäga loogiliselt, lord, kuid praegusel juhul olen ometi eriarwamisel. Klooster ei saa siin asetseda jõeshuudmes.

— Aga miks siis mitte?

— Runa oja, mida näeme, tuleb ülevalt mägedest. Samuti ka teised Gani harud. Kaks korda aastas on seega siin mägedes suur sademete hull — lumeejulamise ja vihmaasadude ajal tõuseb jões veidi ja tekitab orus üleujutusi. Munkadel ei tee kindlasti löbu kaks korda aastas oma ajundusest välja kolida. Klooster asub siin kõige tõenäolisemalt mäenõlvakul.

Wäike lord oli jäänud mõtetesse.

— Üks-ta-kõik, sõnas siis kätsega ihesti tehes. — Küll me jeda näeme. Katsume, et enne pimedat veel alla saame.

Mgas ronimine allapoolle. Org all oligi juba õhtuvarjudes, oja kohalt tõusis udu pika, walge looriribana.

Waewalt ühe tunni olid nad teel, siis kuulsid nad nagu trummide tumedaid lööke. Meile kätsewalt kõmijawatele löökidele järgnes eriline helistamine, otsekui oleks keegi löönud vastu hõbedasi kellusefi.

Mõlemad mehed seisatusid. Wasakult, mäeküljelt, tulid need hääled. Siis waikisid kellusejed ja kostis mingi tume hiiue, mis meenutas mingi looma kaebawat hulguniist.

Rouca waatas küsitawalt lordile otsa. Turnhill noogutas pääga.

— Meie tuleme päris õieti. Mungad kogunevad praegu palwele.

— Aga mida tähendab see hulgunine?

— See on ainult kutsu palwele, lisandus kella-helistamisele, seletas Turnhill. — Need on noored

Kloostrimungad, kes kooris säärastelt hüüavad.  
Tulge, peame ruttama!

Lord Turnhill astus krahvi Roucast mööda. Sämarus muutus tugemaks, orus walitses juba poolpimedus. Taewaste tekkisid juba üffitud tähed.

Turnhill ottis teed. Rouca järgnes talle nelja-sammulise wahega. Neil olid püssid lastewalmis ja wööl püstolid. Kuid mida wöisid neid kaitsta relwad, kui öö saabus enne, kui nad jõuawad findla ulualuseneni?

Ja kui neid pimedusest äkki tiiger ründaks, mis siis? Sel juhul pidid mõlemad arwestama paratamatusega.

Jälle oli kuulda kaebawat hulgunnist, kuid lähemalt ja tugemamini. Trummid põrisesid järelejätmatult, findlas rütmis.

Mägede kohale tõusis punakas kuma. Oli oodata kuitõusu.

Megamööda, ettewaatlikult jätkasid mõlemad oma teekonda. Oksad prakkusid nende jalgade all, ümberringi huihtasid öökullid. Kas säält eemalt, puude wahelt, ei helkinud salapäraseid rohkeid tulufesed? Turnhill jäi seisma. Tulled kadusid aga kohe.

Sunt? Wõi rebane? Kuid aega polnud. Mehed läksid edasi.

Megajalt oli kuulda häält pööstistikus, mis jälle tekkis metsa-alla. Wöib olla olid need hirwed, wöib aga ka olla, et hundid. Dru kohale tõusis eriline rohkeas walgus. See oli taiga kuupaiste.

Nõlvalt muutus järjumaks. Trummide pörjamine oli juba kaunis lähedal. Veel paarsada meetrit ja kuused lõppesid. Taiga ees avaness lagendit, millelt paistis mingi hoone walged müürid. See oli flooster.

See oli oivaline pilt. Mäed tõusid tumedalt, otsekui ähwardawalt saabunud öös. Taewas oli sametjuline, sellele olid kinnitatud wilkuwad tähed. Ning lagendikul flooster ja selle ümber teised hooned. Mõhed lugesid kofku kaksteistkümmend eriehitust.

Trummide pörjemine lõppes ja siis walitjes hoonete ümber waitus. Minikestki inimest polnud näha. Just nagu seisaksid nad mõne igiwana, ammu wäljasurnud linna ees. Minult hõbekas-roheline tuumwalgus hõljus tontlikult selle kummalise asunduse kohal.

Taga kohises taiga, orgudest ja mäenõlvalt kostis ikka sagedamaid öökullide huikeid.

Siis haukus kuskil koer.

— Meetud peni, kirus Turnhill poolkõwasti.

Sel hetkel oli, nagu oleks põrgu läinud lahti. Koerale wastasid kümme . . . kakskümmend ja wõib olla, üegi nelikümmend koera! Mäeküljed paiskasid selle ebatavalise õise kontserdi weel mitmekordselt tagasi. Müüd wilkshatuski tollse surnud asunduse seinade wahel juure, musta koera wari. Peni hoidis pää kõrgel ja haukus wihaselt. Sõi jäärane mulje, nagu oleks jelles floostriis jasad — wõib olla, et koguni tuhanded koerad, kes kõik haukusid ning hulgasid läbiagamini.

Mida nüüd teha? Kui Lord Turnhill tegi kawa floostriisse jissjehilimiseks, siis igal juhul ta ei arwestanud koertega. Nüüd olid penid neid reetnud. Floostrielanikud teadsid, et wõõrad seisawad floostri ees. Kes nad wõisid olla? Muidugi need isikud Gujumi orust, sest kes teised oleksid tulnud läbi õrse metsa siiapoolse mäeseljandikku?

Tagasi minna? Kuhu? Nüüd — ööjel? Mis põhjusel? Kui floostrielanid neid tahtsid kohelda waenuliseks, wõisid nad seda teha ka metjas, sest polnud raske neid jälle leida. Päälegi jäärahesel jala-pärahesel wiisil ilmumine oleks wõinud munkade hulgas tekitada weelgi suuremat umbusaldust nende wastu.

Siis Turnhill hüüdis floostri poole — tugevasti, kindlasti.

Ühes hetkeks waikis koerte haukumine. Siis aga algas see põrgufontsert jeda wihasemalt ja hoogsamalt.

Rouca oli haruldaseks rahulik. Temas oli ärganud uudishimu ja seiklusihha. See on analoogiline tunne kaardimängijale, kui ta asub kaardilauda. Kuigi ta wõib kaotada kogu oma waranduse, siiski jääb talle ometi mängupõnewuse wõlu. Ka siin wõis see seiklus lõppeda halwasti, kuid riik oli jeda wõrd ahwatlew, et kõdistas magusalt närwe. See öö wõis tuua nii paljugi.

Wimaks ometi ilmus haukumate koerte waele inimese kogu. Wiiane haukumine lakkas. Weel lord hüüdis lord Turnhill wõõraid, mongoolia murdes

jõnu. Siis astus ta metšavarjudest välja kuupaiseteisele platšile. Rouca järgnes talle.

Mees, kes neile vastu tuli, oli nähtavasti mähitud walgetesje, kuid jüiski määrdunud räbalatesje. Ta päälagi oli paljaks pügatud, samuti paljas oli ta rind.

Turnhill lähenes talle.

— Oleme ekfinud, wend munk, ja palume luba ööbimiseks.

Süglase habemes nägu jäi muutmatuks.

— Siis tule. Rin-Bo-Tsche otkustab.

Ta pöördus kiiresti ja läks tagasi floostriehituste poole.

Turnhill kutjus wiipega Roucat. Sõnatult järgnesid mõlemad jubile. Kõige kõrgema hoone ees jäi munk seisma ja teatas lühidalt:

— Dodate šiin!

Läbi kitsa ukse kadus ta majja.

Rouca waatas ümber. Koht, kus nad seisid oli poolkaares ümbritsetud pillike hooneblokkidega. Sajad wäikesed, kitsad aknad waatasid õuele. Ülid need mungakõngide aknad? Kõgu ehitusterühm meenutas mõnd wanaaegset kindlust lasteakutudega.

Krahw tundis, et uudishimu temas üha laienes: mis wõis küll olla nende akende taga? Zuhul aga, kui neid nendeist akendest vastu wõetaks wae-nulikult, see uudishimu poleks olnud nii ahwat-lew...

Sämaruses liikusid urisedes ringi foerad. Nad ei tulnud küll hädaohlliku lähedusse, kuid igal juhul paistis selgesti, et nad polnud kuigi sõbralikud.

Kouca mõtles, et mungad ei tarvitse neid füiski afendest püssijst maha lasta, kui tahtsid neist lahti jaada. Neil tarvitjes ainult koerad äsfitada wõõrastele ja mõne minutiga olekfid nad olnud lõhki fistud.

Kouca heitis küüsiwaid pilke lordile. See seijis mõtetesse hüwenenult. Nähtawasti kaalus ta olu-  
forra tõsidust.

See mõtiskelu katkestati. Suurest hoonest, mille ees nad seijid, kostis jälle jama helistamine, jama itummide löömine, mis äratas nende tähelepanu juba metjas. Warsti jellele omapärasele muusikale järgnesid häälitused, alul tajemini, siis rütmilijemalt ja tugewamini. See oli mingi omapärane kooris kõnelemine, mis meenutas mere kohisemist.

Kouca ja Turnhill kuulatajaid mõlemad jeda omapäraft koorilaulu. Kuupaistetes, tontlikus öös oli jellel kontserdil ijaaralik mõju. See mõjus kuidagi sugereeriwalt,

Süis awanes jälle kitjas uks ja läwele ilmus hiiglastest munk. Ta tegi käega kutsuwaid sheste.

## 12.

Niki Gornenburg ohkas. Harry ja Turnhill olid läinud wenelast otsima ja jätsid tema Lo Schaniga laagrisse. See oli wäga kena number, sest teatawasti igast hädaohust, igast seiklusest on mitu korda närwefööwam ja piinawam ootamine.

Ugas hommik. Niki ei saanud minna õngitsema, kuna laagrit ei võinud jätta hiinlase hooleks. Minutene toiming, millega ta mõis aega wiita, oli püsi puhastamine.

Tund järgnes tunnile. Sergei Pawlowitshi ei tulnud, samuti polnud teistest midagi näha-kunilda. Kui vähemalt Zaza kuskilt oma nina wälja pistaks, aga isegi peni oli kadunud nagu wits wette.

Siis — keskpäewa ümber — kostsid kaks pauku üksteise järele. Kindel — lord Turnhill ja Harry tulistajid. Aga keda? Milleks?

Noh, nüüd pidi see siiski warsti selguma. Wahepääl polnud Nikil muud teha, kui haigutada ja lahendada riisõmu, mida leidis juhuslikult ühest kaasawõetud ajakirjast.

Sõprade pärast Niki juuremat muret ei tunnud. Aga wenelase kadumine waewas tema südant. Säärane wana taigakütt, kes lapsest pääle elanud metskuse keskel, harilikult jahil pigisse ei jää. Kuid siiski oli tal juhtunud midagi erakorralist, sest wastasel juhul oleks mees kindlasti juba jõudnud laagrisse tagasi.

Wõi wõtsid mungad wenelase metsas finni ja tassijid ta teiselepoole mäge ajuwasse orgu? See wõis olla tõenäoline. Ühtlasi meenus Nikile, et lord Turnhill oli jutustanud nende munkade mürgikultusest. Tont wõtku...

Niki tõusis püsti, käis rahutult paar ringi ümber laagri. Waene Sergei Pawlowitsh. Ta oli tore pois ja omas oivalise iseloomu! Pärast kahju te-

maist. Kas ta aga oli küllalt kaval, et mitte juua iga söga, mida nad talle jääl floostreis pakuvad?

Harry ja Turhill muidugi tulewad tagasi. Kuidgi nad leiavad wenelase jälgi, mis wiivad floostriini, pole nad ometi nii rumalad, et uisa-päi tormawad õnnetusse.

Ja siis — mida tähendasid need paugud? Kas tiiger oli mängus? Waewalt. Seist sel juhul oleks wähemalt teine jõpradest tulnud tagasi, et wiia kaasa hobust tiigri laiba äratoomiseks. Säärast juurt looma ei saa ometi seljas laagriini kanda!

Lo Schan tuli Niki juure ja krimpisutab nina.

— Mis sa tahad, tükk kollast õnnetust? küsis Niki.

— Tahan küsida, kui palju toitu teeta.

Niki tahtis midagi wastata, kuid wiskas siis pahuralt käega. Lo Schan taipas, et Niki oli halwas meeololus ja kadus kiiresti oma telki, kust warsti kuuldus klöbistamist: hiinlane töötas konserwipurfide kallal.

Tunnid möödusid — aegamööda, piinawalt-üksluiselt. Pärastlõuna oli läpastawalt palaw, kuid Niki ei saanud tuffuda. Sobused aga lamasid jõeäärjes rohus ja tundsid nähtawasti hädameelt kuumaft ilmast ja kõrgeft rohuft, mis neid warjas parmude eest. Kõikjal lendasid kiilid — neid oli siin hiigelsuuri, oli pisikefi.

Päike rändas üle heleda, pilwitu taewawõlwi. Aegamööda wärwus ta tumepunasemaks.

Niki heitis pikali oma telgi ette. See neetud ootamine!

Kui kafele paugule ei järgnenud meeste tagajitulekut, hakkas ta endamisi tegema uufi oletufi. Kas lohtafid nad metsas waenlafi, kas oli tulewa-  
hetus nendega?

Kuid oletufed jäid iffagi ainult oletusteks. Shtu oli käes, lastus terge hämarus, tuid kohies eemal metsa latwades. Sö hakkas tulema.

Kedagi ei tulnud, waikus haaras enesesse fogu mägede maailma. Sudne, rusuw üffildus köitjal.

Lo Schan korraldas tuld ööks ja waatas jääljuures küfiwalt Niki poole. Ka tema filmis oli faka-  
jane hirm.

Niki nägu oli kahwatu, ta filmad waatafid tar-  
dunult üleslööwaid kollafeid leeke.

Lo Schan hoolitfes hobuste eest ja läks fiis magama. Sametfinifes taewas füttifid tähed. Sögi kohies, okfad tuled pragifefid.

Sergei Pawlowitshi ootamine oli juba mõttetu. Arwatawasti ei pöördu ta enam iialgi tagafi. Aga teifed, kes olid läinud wenelast offima, fuhu jäid need?

See oli raske öö Nikile.

### 13.

Kuum, fuhu Turnhill ja Rouca wiidi, oli wäite ja peaaegu lage. Wärmiline waip fattis põrandat ja laest rippus alla lamp, millest hoowas nõrka, kollakat walgust.

Raiadõlaline munk tegi jälle shesti — sellega tähendas ta, et mõlemad istugu waibale. Ta ise kadus kiiresti ruumist.

Roori sumisew laulmine kostis ifka weel, kuid weidi enam sordiini alt kui wäljas. Nähtawasti olid selle ruumi seinad wäga pakjud. Päälegi olid seinad wooderdatud riidega, mis kõla sunnutas.

Miks kedagi ei tulnud? Kas pidid nad siin ootama, kuni õhtune jumalateenistus oli lõppenud? Wõi otjustasid asunduse kõrgemad mungad, kuidas kõige lihtsamini wõorastest lahti saada, nii et usu- lised tõekspidamisjed selle läbi ei oleks riimatud? Rahju igal juhul, et Roucal polnud wõimalust selle omapärase asunduse inimesi lähemalt tundma õppida! Ta pöördus lord Turnhilli poole.

— Roh, mida te arwate sellest loost siin?

Turnhill kehitas õlgu. Ta püüdis ifegi ükskõikjust teeseldes naeratada.

— Mina meelesdi elaksin kaasa selle nende jumalateenistuse, lihas Rouca juure.

Suurimaks üllatusjeks tähendas lord päris rahulikult:

— Wäga häa, püüan küsida, kas see on võimalik.

Rummaliiselt wana nägi lord wälja selles kol- lakas walguses. Mis tal oli?

Oli kuulda samme. Wwanes litjas uks ja selle kaudu siienes ruumi kõrge, jale fuju.

Turnhill ja Rouca silmitsefid tulijat wiituu waitides ja liikumatuslt. Tulija kandis kullakarwa-

lisi riideid. Wõõras astus sammu uksest eemale ja istus siis sõnalaujumatult maha, tõmmates jalad risti, nagu jeda ifka teevad mongollased.

Paus kestis. Oli ifka veel kuulda munkade laulu. Kollane tuli wirwendas taja jahisedes põle-  
da mehed wahtisid mõlemad munga otja.

Oli see Dor Tilopa, wõi Kin-Bo-Tsche, nagu ni-  
metas nende endine juht? See uus nimi tähendab  
otsejese tõlkes „tõige kallim“. Pausi lõpetas lord  
Turnhill.

— Kin-Bo-Tsche, algas ta oma mongoolia-dia-  
lektis, — ekssime. Minu sõber krahw Kouca on  
Austria ja mina, lord Turnhill, olen Inglismaa  
alam. Gujumi orus kaotasime meie oma kolmanda  
reisitaaslaste. Tema jäljed tõid üle mägede, mis  
asuvad Gujumi ja Gani wahel. Siin aga kaota-  
sime jäljed. Saabus öö ja meie wajame pääwarju.  
Saager jäi meil Gujumi orgu.

Turnhill oli kõnele nüüd aeglaselt ja pani kae  
taskule, et säält otsida passe. Kuid mees kuldjes  
mundris tegi tõrjuwa käeliigutuse. Ta mõötis pil-  
guga lord Turnhilli.

— Meie loodame teie külalislahkusele üheks  
ööks, Kin-Bo-Tsche. Wõimaldage meile ööbimine,  
siis Turnhill juure.

Ifka veel uuris mees kullas oma suurte, rahu-  
liffude filmadega mehi. Siis — wiimaks ometi —  
awas ta suu ja sõnas lakooniliselt:

— See on teie maja.

Nüüd märkajid alles mõlemad, et mees, kes nende ees istus, oli juba aastates. Wana noogutas fergesti ettepoole ja lühite naeratus mängles ta tittaste huulte ümber.

— Mina tänan iseenda ja oma sõbra nimel, kes ei kõnele jeda keelt.

Rummaline naeratus jäi wanamehe huulte ümber. Jälle lewis ruumis waihus. Minge eriline wõlu hoowas sellest igiwanast elawast muumiajt, midagi, mis sundis aupakkumisele. Siis küsis mees äkki selgelt:

— Milline teie reijitaaslastest on kadunud?

— Wenelane, Rin-Bo-Tsche.

Wana munt lastis oma pää langeda ja nähtawasti mõtles. Siis küsis ta edasi:

— Tunneb Patna Rog kadunut?

— Ma unun, et tunneb. Ta nägi wenelast Min-kiangi juures ja ta hiljemini siin.

Jälle walitjes hull aega waihus.

— Siis küsime Patna Rogi käest, sõnas wiimaks rauk fullas.

— Meie täname, Rin-Bo-Tsche.

„Kõige kallim“ tõusis aegamööda, tegi siis aga ühe kiirema liigutuse ja oli kadunud, otsekui oleks ta end surunud läbi sein.

Turnhillil oli jäärane tunne, et jeda meest oleks tulnud kauemini kõnetada, temaga teatawaid paremaid suhteid luua. Aga finni pidada ta wanameest ometi ei saanud.

Rouca, kes kogu aja oli istunud lord Turnhilli kõrval, ei saanud aru kõigest jellest, mida teised kõnelesid. Aga ta aimas jüiski, et lord Turnhill kõneles midagi muud, kui küsis tuba kaasa teha õhtusele jumalateenistusele.

— See ongi häa, et te seda ei küsinud, sojistas ta lordile.

14.

Weerand tundi hiljemini wiidi Turnhill ja Rouca pikka, kitsasje ühe-aknaga ruumi, kuhu ööbimiseks oli korraldatud kaks woodit. Kaks väikest lampi walgustasid tuba. Madalal, lihtjal laual oli õhtueine: riisi, paar tükki keedetud kala, stambat ja fatel teega, millesje mongollaste kombe järele oli segatud wõid ja joola. Kuid kumbki meesteist ei tunnud erilist isu.

Wäljas oli hele, kuupaistene öö. Jkka weel kostis munkade kõhijew õhtupalwe pomisemine, helijesid kellukesed ja aeg-ajalt kuuldus tam-tami trummidede löömist. Nähtawasti oli see ruum palwetuskohale lähemal kui esimene, sest siia kuuldus palwetustieremonii palju selgemini.

Turnhill läks akna juure ja waatas wälja. Siin oli kuupaistes; selgesti oli näha kõrgeid müüre, mis tõusid hoonete tagant — nendes polnud ainukestki akent ega auku. Nimult kõrge ja lai wäraw eraldus musta laiguna walgest seinast. Selle ees olid hummitus jajad nahktuhwliid. Wiimased kuulujid madalamatele munkadele, nowiitsidele, kes pi-

did pühale maale astudes wõtma jallandõud jalast. Jumalateenistusele pidid nad minema paljajalu.

Koorilaul muutus tugewamaks. Nüüd wõis Turnhill isegi üffikutest sõnadeft aru saada. See oli „Rhadbo“ — „kaitse jalmid“, kui tõlkida sõnasõnalijelt. Sadafid kordi oli ta jeda palmelaulu kuulnud rändmunkadelt.

Lord Turnhill pöördus afna juureft tagafi.

Krahw Kouca istus oma asemel. Teda oli korraga waldanud eratorraline rahu. Päewane wäsimus hakkas awaldama oma mõju. Teel oli ta endale wandunud, et enne sureb kas wõi nälga ja jänusje, kui et joob wõi jöõb midagi jelleft, mida neile pakutakse flooftris. Aga nüüd? Ei saa öelda, et nende kohtlemine fiin flooftris oleks olnud kõige halbem. Samuti olid mõlemad mehed olnud tüff aega ilma jöömata-joomata. Ja nüüd oli eine fiin nende ees. Mida teha? Kouca waatas küsimalt lord Turnhilli otja. See oli aga lastunud mõttesse ja Kouca ei tahtnud teda küsimusjega mõtistekust äratada. Rahju, et fiin polnud Nikiit...

Ah jaa — Niki! Sellele hääle sõbrale walmistafid nad kahtlemata palju muret.

— Wõib olla, on Sergei Pawlowitsh juba laagris tagafi? küsis äffi Turnhill.

— Wõib olla, wastas Kouca nõrgalt, kuigi ta ise jeda ei uskunud.

Krahw Kouca mõtted koondusid uuesti wenelase iumber. See oli wahwa pois ja hinnataw kaaslane rännakul hädaohtlikul maal. Ta polnud sel-

les piirkonnas abitu, kuna oli ju jündinud ja kaswanud taiga ning tundra õhus. Tema kadumine pidi olema tingitud millestki muuist kui esimesest või mõnest murdjast.

Lord Turnhill nähtavasti luges kaaslase mõtteid; ta süütas sigareti, tõmbas paar sõõnu suitu ja seljaga vastu seinu nõjatades tähendas:

— Teie ei tohiks niipalju kartu, frahw Kouca. Kui wenelasega oleks midagi juhtunud, oleks kindlasti Zaza tulnud tagasi laagrisse ja meid kutsunud. Zaza on tark loom.

Kouca waatas järelemõttlikult, weidi üllatunult Turnhilli otse. See, millest ta kõneles, võis olla võimalik, andis vähemalt nõrka lootust.

Zaza oli tõepoolest tark loom. Koucal oli saagi võimalusi olnud koera hindamiseks.

Eine laual auras. Nad pidid vähemalt osa sellest tarvitama. Kuigi nad wähest oleksid weel wõinud taluda tühja kõhtu ja jänu, ei tohtinud nad ometi solwata lahkeid munnki, kes neile wõimaldasid ööbimise ja pakkusid toitu.

Turnhill jagas selles suhtes Kouca arwamist. Mui nad sõid ettewaatlikult ja wähe, mida enam nad aga maitsejaid, seda tugewamat nälga tundsid. Pole ka naljaasi, olla enam kui päew ilma eineta! Nimult tee ei meeldinud Koucale — wõiga ja soolaga segatud teewesi polnud tema maitse. Turnhill aga tähendas, et selle maitsega pikapäale harjutakse. Ta ise Tian-schanis polnud kuid saanud teist jooki kui seda segu.

— Säärane jook on terve ja väga toitew, frahw, tähendas Turnhill.

Rouac wõttis end kofku, julges filmad ja jõi. Tõepoolest — see roosakas wedelik ei maitšenudki enam nii halvasti kui enne. Tubli kääras wodka oleks aimult siia juure ära kulunud.

Pärast einet jiiutas Rouca piibu ja warsti juitsupilwed ümbritsesid mõlemaid lampe, muutes niikuinii ähmase walguse ruumis weelgi ähmasemaks. Mnaist paistew kuu walgustas ruumi isegi rohkem kui need kaks lampi. Mõlemad mehed pidid juba magama heitma, kui äkki märkasid, et awanes üks ja sellele ilmus üks noorem munk.

— Mis on? küsis lord Turnhill ja tõusis püsti.

— Rin-Bo-Tsche palub teid tulla saali.

Noore munga hääl kõlas weidi wärisedes. Turnhill oli hämmastunud.

— Saali? Kes? Meie?

— Rin-Bo-Tsche palub. Patna Kog ootab. See on kadunud mehe pärast.

Nüüd muutus lord Turnhill tähelepanelikumaks, ta pöördus frahwi poole ja tõlkis jutu ümber. Kas tahtis Patna Kog abistada neid wenelase otsimisel? Nüüd — öösel?

Piff, pruuminahkne noormees ootas mahalöödud filmi.

— Meie peame kuidugi minema, lord? küsis Rouca.

Turnhill noogutas pääga. Poiss nende ees läks piki poolhämaraid käiku, trepist alla, kuni jõudis

fäigu lõpul oleva ukseni. Selle kaudu jõudsid kõik kolm hiigelnurde jaali. Selles valitises surmavai-  
tus.

Siis, kui filmad hakkasid harjuma ruumis wa-  
litseva hämarusega, nägid tulijad umbes kolm-  
jada — wabest weel enamgi — iifikut seismas jaali  
wajaikpoolisel küljel. Käik oli jäetud tulijatele wa-  
baks, paremal pool põlesid tõrwikud ning lugema-  
tul armul pisikesti lambikesti. Ruumi tagaseinas  
trooni meenutawal iitmel oli aset wõtnud üks ke-  
hakas, raswase näoga, wäikeste filmadega ja pun-  
dunud huultega iifik, kelle kõrwal istus Rin-Bo-  
Tshe.

Kaks munka töid waibad ja laotasid need trooni  
juure. Ühtlasi näidati ihestiga, et wõõrad istuksid.  
See ka sündis.

Sel hetkel täitus ruum hiigel tam-tam trum-  
mide põrinaist. Samuti algas jälle koori palweta-  
mine, kuuldus hüüideid tam-tami tahtis.

Rouca waatas Turnhilli otja — lord noogutas  
rahuldawalt pääga. Nähtawasti oli ta juba ware-  
minigi midagi sääraist läbi elanud.

Siis tõusis trooni ümber istuwatest wanemafest  
munkadest üks ja lähenes lordile ja krahwile. Ta  
käik oli pisut waaruw, otsekui joobnul. Küüüd mär-  
kasid mehed, et tegemist oli Patna Rogiga.

Kolm sammu istujatest eemal jäi Patna Rog  
seisma. Siis lõppes ka tam-tami põrisemine ning  
hääbus munkade kooripalwe. Waikselst ja peaaegu  
hääletult hakkasid mungad jaalist lahkuma. Wane-

mad mungad järgnesid neile samuti ja suurde ruumi  
läid ainult lord Turnhill, Krahw Rouca ja Patna  
Kog.

Kogu see tumm pantomüüm oli piitut wõõras-  
taw ja jube. Ning weel häämastawam oli, et Patna  
Kog seisis sõnalaukumata kogu aja nende wastu,  
jälgis munkade lahkumist ruumist ega waadanud  
istujate poole.

Rouca leidis, et palju kodusem oli siis, kui ruu-  
mis wiibisid palwetawad mungad. Näiud waldas  
teda mingi wõigas jaheduse tunne. Tuled juures  
ruumis põlesid wubisedes ja lewitajid ahka, kollas-  
tat walguft.

Kui ainult see Patna Kog oleks awanud oma  
juu! Krahw Rouca waatas uuesti lord Turnhilli  
otja, see aga näitas ihestiga, et Rouca oleks wait.

Patna Kog waatas kuskile kaugusesse. Tema  
ilmeft paistis, et ta koondas kõõf oma mõtted, kõõf  
tahtejõu ühte teatawasse punkti. See oli hüpnoti-  
seerim isik, kes seisis nende ees. Kuid ta ei hüpnoti-  
seerinud teisi, waid iseennast.

Ja siis juhtus midagi uskumatut.

Patna Kogi nägu hakkas muutuma.

Selgesti oli näha, kuidas tema näojooned wõt-  
sid teise fuju. Ritjad, mongollase filmad muutusid  
awaramaks, etteulataw teraw lõug muutus lai-  
emaks. Ning mida enam see muutus toimus, seda  
selgemaks sai Krahw Roucale, et uuesti kujunenud  
nägu oli talle tuttav.

— Sergei! hüüdis ta siis äkki ja tahtis püsti hüpata.

Kuid lord Turnhill rebis teda ihtmele tagasi. Mongollane ei liigutanud ennaft; nüüd oli tema nagu muutunud täiesti Sergei Pawlowitshi omaks, wäljaarwatud jügan arm, mis jooksis kõrwa juureft endiselt huuleni. Siis aga toimus uus muudatus: see arm muutus juuremaks, läks punasemaks ja selgesti nägid mõlemad mehed, kuidas jelleft hakkas woolama veri . . .

Krahw Kouca istus nagu kohale naelutatatu. Mida tähendas see moondamine?

Sett nägi ta enda ees wenelase wereft nõretawat nagu. Siis käis jelleft lunmutuseft läbi tuffatus, nagu hakkas uuesti moonduma ja werdjooksew haaw muutus uuesti kitsaks armiks. Patna Kogijit jai jälle Patna Kog.

Oli see nõidus? Wõi nägi Kouca und?

Lord Turnhill oli ikka weel fiindunud moondumisse, mis toimus nende ees. Siis liigutas end Patna Kog.

— Minge magama, wastas ta lühidalt lord Turnhillile. — Meie toome ta siia.

Ta hää l kõlas kaastundlikult. Plakutas siis käsi ja enne, kui lord Turnhill suutis midagi küsida, ilmus nende seljataha juba teener. Ühtlasi andis Patna Kog märku, et mõlemad järgneksid juhile.

Seeford wõltsi neid oma tuppä mööda teijt teed. See oli koridoride labürint, mille nad läbistasid.

Kui nad olid oma toas, paistis tui veelgi heledamalt. Väljas valitjes öö, tume ja jalapärane pimetus. Gemalt kostis taiga tume kohinemine.

15.

Järgmise päeva õhtul jõudsid Turnhill ja Rouca tagasi Gujumi orus asuvasse lagarisse.

Niki Gornenburg, kes parajasti oli So Schanile abiks puude lõhkumisel, nägi neid esimesena. Tema pilwis nägu muutus jälle päikesepaistelijemaks. Ta jooksis sõpradele vastu, otsesui oleks tal forraga seljast mõetud tšentnerline koorem.

— Sumaluke, Harry! hüüdis ta juba laugelt.  
— Ma mõtlesin juba, see sinine koletis pistis teid nahka! Kus on wenelane?

Jah, mis oli wenelasega? Sergei Pawlowitš oli jäänud ühte waitšesse ja hämarasse Dor Tilopa floostri kongi. Ta ise oli ka waitne. Hommitul olid Patna Kog ja tats nooremad munkad toonud wenelase laiba taigast. Ta oli lamanud metsas, juba mitu tundi surnud. Müüned olid kiskunud tal ära parema poole näost, mõimas täpahoop purustanud pääluu. Laiba kõrval oli niuksumud Baza. Kui furnu toodi kabelisse, ei mõtnud koer pakutud einet vastu, ta istus laiba kõrval ega lahkunud jäält.

Nii olid arenenud lood mägedes, metsikus ja karmis taigas. Iga tund, iga hetk mõis tunda midagi ootamatut...

Telkide ees põles tuli. Saabus pimedus. Homme otsustati koos minna flooßtrisse, et täita viimast kohust furnu vastu.

Lo Sehan tõi süüa. Niki oli umbes kolmkümmend meetrit laagrist eemal maha laiskanud kuldja-jaani. Rouca ei tahtnud süüa, ainult teed jõi ta ühe tassi teise järele. Gornenburg silmitšes oma sõpra. Harry silmad õõgusid nagu palawikus.

— Mis sul wiga on, Harry?

— Mitte midagi, Niki . . . niisama, tegi krahw ütskõikse liigutuse.

Rouca läks telgiist wälja — waarudes. Polnud mingit tahtlust — tal oli palawik. Nähtawasti wäsimus ja wenelase furn ei jätnud talle mõju awaldamata.

— Tunned ja wahest kuskil walu, poisš?

Rouca püüdis naeratada, kuid see ei õnnestunud tal kuigi hästi.

— Aga ei, ja wõid minu suhtes täiesti muretu olla, Niki. Olen waid wäsinud. Raj' ma magan kaks tundi, siis on kõik jälle korras. Jaga wahikorrad nii, et mina tulen kolmandana. Kaks päewa pole ma jaanud filmi kinni.

— Meeleldi, armas poisš, wastas Gornenburg. Ta ei mõtelnudki jellele, sõpra äratada. Ka Turnhill magagu. Ta ise walwab fogu öö — hiinlane ei jaanud niikuinii tulla kõne alla.

Rouca heitis magama ja Niki laotas waiba talle pääle. Džefkui lapsese sõnas ta telgiist wäljudes:

— Ja nüüd — hääd und!

Kuid Rouca ei maganud. Mõtete pööris keerles wahetpidamata ta ajudes. Milline oli too maailm, tubu jaatus ta toonud! Balges taigas, mustendawates metsikutes orgudes, liiwakõrвете wahel näis möödumwat kogu ta elu. Mandshuuria ja Mongoolia metsikute, mustade rahwastega, rööwlijalkadega, tšiwilijatsioonist ja kultuuriist unustatud armetute olewustega oli juba aastaid ümbritsenud teda.

Kuskilt kaugelt kerkis ta waimuilmale ette lapsepõlwe. Kuis ta kaswas oma isa juures mõijas, õppis koolis. Mida teadsid siis need inimesed tema lähemast ümbrusest Mandshuuriaist ja Mongooliaist? Peaaegu mitte midagi! Ja nüüd ometi see murt maailmasti oli kujunenud tema uueks kodumaaks! . .

Äkki nägi ta enda ees jälle Batna Kogi nägu . . . Munk kumardus ta üle ja üsna lähedalt nägi krahw Rouca nüüd jooni jelles pruunis näos . . . Kuis oli ta waremini näinud jamu jooni, kus kohtunud seda ilmet?

Ja mida kõrgemale tõusis krahw Rouca palawik, seda selgemaks muutus ta ees minewik, seda lähemale tulid lapsepõlwe ajad; jegunesid olewifuga ja ajasid palawikuist haaratud ajus jegamini ajamõiste.

Muidugi — ta oli waremini näinud jamu näojooni . . . Kord poisikesena ta suples Doonauis . . . Tema tolleaegne parem sõber Hans Lechner oli ta jääl . . . Kalks tundi olid mõlemad mõnulenud liiwal ja jõe woogudes, siis meenus äkki Garryle, et

ema ootas teda koju. Kiiresti oli ta rutanud üles, kuid juba pooltel koduteel jõudis talle järele hirmus lõnum: Hans Rechner, kes oli jäänud üksinda, oli läinud liiga kaugemale jõkke ning kiire Doonan wool oli ta viinud endaga kaasa . . . Kui siis Hansu laip jõest välja traaliti, siis oli ta uppunud sõbra näos näinud samu jooni, milliseid nüüd leidis jelles mongollasest munga ilmes . . .

Krahv Kouca pööras teisele küljele, otseku oleks ta tahtnud laiali ajada painavaid mõtteid. Tellide kohal kohises mets. Umberringi ainult mäed ja metsad, kaugemale teiselepoole Dobokulit. Kas ta polnud jäänud kind lastnud väga kalli, hõbedase katikari? Udujelt mäletas ta veel seda . . . Pää oli kuidagi raske.

Wäljas põles tuli — selgesti oli kumalda okste prahumine leekides. Kuma paistis kofkutõmmatud eesriide pilu vahelt. Kouca pill kiindus jellesse kumasse; öö oli nagu täis werist udu. Too udu liikus, lainetas üles ja alla ning jälle wormusid kumast ebamäärased kontuurid, koondusid ifka enam ja enam ja uus nagu kerkis Kouca palawikust wirwendawate filmade ette. See oli sama igiwana muumianägu, mida nägi kloostriis . . . ei, see oli fiiski keegi teine . . . muidugi, nägu oli hirmsasti purustatud, pool pääd kaetud weriga . . . see oli Sergei Pawlowitsh, Bazagi istus oma peremehe laiba juures, filmades hirm ja ahastus segamini . . . Tamtamid hakkasid põrisema . . . ifka tugewamini . . . tugewamini . . .

Rouca tegi abitu jhesti, otsekui oleks ta tahtnud märku anda trummeldamise lõpetamiseks. Kuid see ei lõppenud siiski. Põristamine kestis eda.

Need olid hobused teisel pool telki, milles lamas krahv Rouca. Siised häälled hoidsid nad ärkvel ja rahutult peksid karpjadega vastu maad. Palawikuit haaratud pääs need tumedad sabjalöögid muutusid aga õõnsaks, kumisevateks tam-tami löökideks.

Siis tundis Rouca, kuidas keegi õrna kää pani ta otjaesisele . . . Kaks juurt, sinist naiesilma waatasid talle telgi hämarusest vastu, õige lähedal olid walminud maasikatele jarnanewad huuled . . . Rouca haaras otjaesisele olematu kää järele, hobas paljast õhku. Zälle oli pettetuju hajunud, ainult werine udu paistis telgi eesriide wahelt ja tam-tam kumises wahetpidamata . . .

Ei — ta ei juutnud enam lamada. Liiga umbne, liiga õudne oli üffinda. Ta heitis endalt waiba ning astus wälja.

Gornenburg parajasti istus tule ääres. Ta ütjinda walwas, lord magas juba ammu.

— Taewa pärast, Harry, mis on sinuga? hüüdis ta sõpra nähes.

Rouca püüdis naeratada.

— Mitte midagi. Wiit jõin liiga palju teed. Seidan uuesti magama. Tahan ainult natufene jallutada.

Miti waatas imestanult järele oma sõbrale, kes pöördus telgi taha.

Kouca läks hobuste juure. Nwas wärawa ning  
siienes aeda. Kunnaline oli täna öösel taewas.  
Tähed illewal oleksid nagu elanud ja hinganud.  
Sääl seisiski Do — tema wahwa kaaslane. Kouca  
hõikas teda. Loom pööras pääd, teritas kõrwi.  
Suured, targad filmad waatasid oma peremehele  
wastu.

Ka teised hobused muutusid tähelepanelikuks.  
Nad norskasid ja longutasid siis pää. Inimeje juu-  
resolek tegi nad rahulikumaks.

Kouca patšutas Do kaelale. Loom pani oma  
pää tema õlale, Kouca tundis ta kuuma hingedõhku.

— Do ... jostistas krahw Kouca. — Mäletad  
ja weel Tsitsifari?

Hobune tõstis pää ja norstas. Siis astus ta  
jannu eemale ja raputas ennast.

Krahw Kouca tundis korruga, et tal oli külm.  
Ta oli tõesti palawikus.

— Maga, Do!

Ta patšutas weel kord hobusele kaelale ja läks  
siis oma telki. Tõmbas end kerra waiwade alla. Ta  
katjus jaada wõitu oma mõtetest.

Niki Gornenburg kuulutas tähelepanelikult.  
Telgist kuuldus lühikesti, reeglipäraseid hingetõm-  
beid. Tänu taewale — jõber magab wiimaks ometi!

Gornenburg kohendas tuld. Reegid tõusid ja ka-  
hanesid. Doboõkuli mägedest kostis hundi hulumine:  
hauuh — huuh — huu — jaujau . . .

Taiga kohises, pilliroog jahises, wesi jões läffis  
tumedalt.

Kaks päewa rahu, arwas lord Turnhill, kui ta hommikul waatas üle krahw Kouca. Siis pidi närwipalawik olema mööda.

Turnhill jutustas Niki, mis õieti oli juhtunud flooistris. Nüüd istus Niki tule ääres, hoidis püssi põlwel, kuid ta ei hoolinud juurt ümbrusest. Tema muudu nii rahulik ilme oli seekord mureline; ta raputas pääd.

Järjekulult mitte haigus, waid lihtsalt närwid olid Harry wiinud jäärasekse olukorda. Niisugust asja polnud waremini tema juures ette tulnud.

Kuis oli see üldse võimalik? Kas ei tunnud ta Harryt juba pika rea aastaid? Neli aastat olid nad Siberi metsikuses läinud läbi pakust ja wedelast, neil oli olnud weelgi riskantsemaid situatsioone, kui nüüd — Harry polnud kunagi saanud närwipalawiku. Krahw oli otiekui teraieist. Ja nüüd äkki — hingeline atak!

Weel furd raputas Niki pääd. Pärast Tšitsikari oli ta jõbra juures awastanud mõningaid uudseid jooni, mis waremini puudusid. Harry ja tema olid wandunud ikka ja alati ühte jääda. Kuigi Niki ei kahelnud selles, et Harry jõna peab, siiski pidi ta raputama pääd.

Niki ohkas tajakesti, otiekui wargsti. Tulli langes kofku. Kuu oli tõusnud ja seisjis walge kettana mägede kohal.

Kui nüüd Harryle tõesti peaks tulema tuju Tšitsikari jääda — mis siis? Niki ei saanud kõigi finste nendeist mõteteist kaugemale. Ta jügas kinfalt.

Kas siis ütsinda jia mägede wabese tolluema jääda?  
Wõi jöita Wladiwostoffi, istuda laewale ja öelda  
jiss lõpikulult jumalaga jellele fremplile jinn? Sää!  
ou tema ilus Ülem-Austria, Jnn . . .

Mitkamööda möödufid tunnid. Kuu hakkas juba  
laeluma. Miki tõusis tule äärest ja jalutas korrafs  
ümber tellide. Siis tuli lord Turnhill Oli juba  
wastu hommikut ning Miki pidi heitma magama.

Eune nimmist sienes Miki taja jõbra juure.  
Tõnu taewale — Harry hingas juba aeglasemalt  
ja sügavamalt.

## 16.

Üle mägede, üle juure Ehingani oli tulnud fe-  
wade. Küll olid ööd weel jahedad, aga päite põletas  
päewal alla orgu nagu katlasje, kiiresti muutus  
fõit rohelisets.

Taigas õitjesid metfikud firfid, maapind oli tae-  
nid tuhandete nelipähi-roosidega — nagu punane  
waip oleks laotatud metja-alla. Kris lewitas mee-  
lõhna, Gujumi koldal õitjesid türnpuud, õrnroosad  
olid esimejed fuslapuu awanemud pungad. Soomii-  
tul ja õhtul algas padriius Siberi ööfikute armas-  
tuslaul ja jee täitis jageli fogu oru nii, et jumbu-  
tas fõit teised häälitjused.

Reispäewa fuumijes walitjes ainult fogu maas-  
tifu kohal waikus, fui mitte armestada metstuwide  
raiaje kudrutamisega ja fuskil laugelst koitua fäo

fuksumijega. Siiga kuun oli juba keelpäewa lõõk. Jõe kohal ainult käis waitne, hääletu elu: kiilide ja teiste putukate parved jõelused läbijegamini ja edasi-tagasi.

Lo Schan, kes pärast wenelase jurma üle wõttis ka kadunu kohustused, oli jaluul hominifust õhtuni. Tal oli ka hobustega enam tegemist kui waremini, sest kuunad ilmad olid toonud kaaja parimud ja need tegid hobused rahutuks. Sageli seisis hiinlane hobuste kõrwal ja otse sijemise wihaga wihtus puuoksjaga materdada loomi ründawaid parme.

Hiinlane tegi siiski oma tööd juure kohusetruudusega ja teda ei tulnud kunagi sundida wõi käsida. Kuna tal oli nüüd kahe inimese töö, siis maksid wõõrad härrad talle ka kahe inimese palga ja see oli kõige tähtsam. Oma jügawamas hingepõhjas ei juutnud küll hiinlane iialgi mõista ega aru saada, miks need walged annawad nii palju raha wälja ainult selleks, et tappa ühteainust tiigrit! Sinine pidawat see loom olema — aga mis on sinine tiiger parem tawalisest tiigrist? Ja tawalist tiigrit oleks nad lasta saanud kindlasti palju odawamalt. Aga walged on kord juba tujukad ning Lo Schanil oli pääasi see, et talle hästi maksti.

Üldse need eurooplased on kentsakad inimesed, arutas Lo Schan hobuste juurest parme ära tõrjudes. Nagu tolle wenelase matmine. Mungad teisel pool mäge olid wenelase laiba leidnud ja loomulikult oleksid nad ka laiba ära põletanud wõi maha matnud. Aga nüüd tõid walged selle laiba üle mäe

ja matsid jelle ise maha jõe kaldale. Džefui oleks jurnul jellest jooja-külma, kes teda matab, kuidas teda maetakse ja kuhu maetakse!

Kui nad olid alles asunud ekspeditsioonile, oli lord Turnhillil kaugas olnud pudelike juumeeaga. Lo Schan pidi alati pudelikese asetama hommitutualeti ajal lauale jeebi, hambapasta ja käterätiku kõrwale. Kahe nädala pärast oli pudel tihi — Lo Schan aga täitis käsku karwapäält ja aetas igal hommitul tühja juumee pudeli käterätiku ja jeebi kõrwale, kuni wiimaks lord Turnhill tühjašt pudelišt wihas-tus ja jelle heitis jõffe. Kui nad olid Džitsikarišt lahkunud, oli wärske rohi weel õige madal ning Lo Schan pidi jageli hobustele rohu laagrisse kofku kandma. Näiud, kus rohtu oli külluses, ta käis ikka weel ümbruskonnast rohtu laagrisse toomas — see oli kujunenud tema harjumuseks. Alles siis, kui tei-jed jelle mõttetu töötegemise ära keelasid, loobus ta rohukogumisest.

Weel üks eriline omadus oli Lo Schanil — hää jõogiisu. Ta wõis allalõpmata siia ja ikka polnud tal jellest küllast. Wõis julgesti öelda, et kolm meest kofku sõid poole jellest, mida Lo Schan ükšinda.

Sommitul oli Turnhill lasnud kaks metsparti. Reikpäewa ajal küfis hiinlasest:

— Kuule, fina kollane õnnetusehunnik — wä-hemalt teine lind peaks ikka alles olema!

Lo Schan aga raputas kurwalt pääd. Mida need walged õige mõtlewad — kaks wäikešt linnu-

feist! Doogu näiteks mõni põder laagrisse, siis saaks juba süüa!

Ka Turnhill raputas pääd. Kuid ta naeris. Sedasorti poisje ta juba tundis — mitte esimest korda ei reisinud ta hiinlastest teenriga. Sellega pidi harjuma, sest tavalise, lihtja hiinlase juures on taipamatus ja õgimine paratamatult nähteiks.

Niki Gornenburg tegi ettepaneku, Harry Rouca jalutagu mööda jõekallast, kuni tal õnnestub lasta mõnd parti.

— Tead sa Harry, pöördus ta ise frahvi poole, — on palju parem, kui ja jalutada mööda kallast, kui et roniksid mägedes ümber. Oled ikkagi veel weidi nõrk.

Rouca waidles nõrgalt wastu. Palawik oli teinud ainult nelikümneksa tunni ja peaaegu kümme päewa ei olnud ta enam saanud laagrist laugemale. Nüüd pidi ta siis jamas laagri ees jalutades piiluma parte, kuna Niki ja lord Turnhill kabekefi läksid metsa jahirektele. Kui aga lord Turnhill omalt poolt ka soowitas palawikust furnatud keta forraga mitte liiga palju pingutada, nõustus Rouca.

— Nii siis — nägemiseni! hüüdis ta teistele järele. — Urge siis tulge ilma „finiteta“ tagasi.

Gujumi kaldaforkjastikus ujus nüüd parte ja hanesid külluses. Nende juhtes ei tarwitsenud frahw Rouca muret tunda.

Turnhill ja Gornenburg wahepääl aegamööda ronifid üles mööda mäenõlwa. Maapind oli kaetud,

lillawärwiliste iiriseõitega, magus aroom tõusis nendest lilledest. Tammed ja wahtrad olid kaetud helerohelisega. Taewas oli pilwitu ja sügawsinine; waewaltmärgataw tuul puhus läbi puude. Tuwid kudistajid, kärbsenähwitjad olid ametis jaagi püüdmisega — kogu kewadine mets oli täis firewat elu.

Umbes keskpäewal nad jõudsid mäeharjale. Siit awanes ilus waade üle Dobofilli mägede ja Gujumi oru. Mäehari seisis mäeharja kõrwal — helerohe-  
liste kuplitena omas warakewadises tattes. Silma-  
piiril uppusid finetusse Pötöfulö harjad.

Turnhill ja Gornenburg istusid ühe metsroosi pöõja alla, et puhata. Nad otjustasid siia jääda kuni hämaruse saabumiseni ja filmas pidada mäekülgi.

Gornenburg tegi endal olemise mugawaks. Päikejekiired olid kaljud kütnud palawaks; Niki oskas endale hiiski leida pöõjastikus jaheda koha, ijege püüsjile walis ta sobiwa aluse. Nüüd wõis tiiger tulla!

Nimelt lord Turnhill ja krahw Rouea olid tol päewal, mil Niki all jõe ääres õngitses omuleid, teinud kindlaks, et siit wiis tiigri üks radadest, mida mööda loom käis jõe ääres joomas.

Keskpäewal waitis häälitsemine metjas ja nii walitses nende ümber peaaegu waitus. Maast imbus muldseid lõhnu ja need segunesid õitswate metskirsside lõhnaga — omapärane segu, mis mõjus kuidagi uimastawalt. Mandshuuria kewad üldse on rikas igaüganusteist lõhnadest. Seis kuskil mujal

pole niipalju lilli kewadel, kui Mandshuuria mägedes ja lagendikel.

Ruskilt kaugelt kostsid läbi keispäewase wailuse kirmelöögid. Kloostrielanikud nähtawasti raiusid endile puid. Miks? Kummaline oli jäärane metsaraiumine kuimal kewadel, mil puid polnud waja kütteks.

Ei, kindlasti ei lasknud Dor Tilopa raiuda küttepuid, see oli kindel. Jäi üle ainult üks oletus: kloostrit kawatseti laiendada, uusi hooneid juure ehitada. Kuid ka see oletus ei saanud olla ei tea kui kindel.

Siis jattus lord Turnhill kolmandale oletusele: Dor Tilopa laskis kloostri ümbert metsa maha wõtta jelleks, et nii tõrjuda kloostri eemale tigirit. Siine murdja elutjes metsapadrifus, kust ta siis ette wõttis rünnakuid asundusse. Lagedale jäärane loomnaljalt ei tule ja seega tähendas metsa maharaiumine kloostri ümbert tiigri tagasitõrjumist ja tema luurepaikade kaotamist.

Wõi koguni raiuti mets maha jellepärast, et siis vähemalt kloostri ümbruses wõõrad kütid ei pääseks kütima „sinist waimu“? Tont wõtku — see munkade metsatöö oli lihtjalt mõistatus, mille lahendamisega ei maksnud pääd waewata.

Riki oli wõrdlemisi ükskõikne ja skeptiline. Tema oli kütt — see siin polnud aga õieti kellegi jahireff. Pääle kitsede ja lindude, mida nad wajasid toiduks, seirasid nad õieti ainult üht looma — sinist tiigrit.

üheainja looma pärast niipalju waewa ja asfel-  
daniit!

Päife möödus juba seniidist. Warjud kaswasid  
pikemaks. Üle mägede lendas furgede pikk riivi.  
Üks uis ronis wana kulu alt päewawalgele ja loof-  
les pikkamööda kaljulõhesse. Niffa weel kostsid  
floostrielanike tumedad firwelöögid.

Wajaku lasuwateit pööjasteit tõujis äkki lendu  
firew liblikate parw. Reegi oli nähtawasti jään  
häirimud rahu. Niki muutus tähelepanelikuks. Of-  
fad prakksusid ning nähtawale ilmus antiloop, kes  
pögenes kiiresti metsa warjudesse. Miks pögenes  
antiloop jäärase kiirusega? Oli teda wabest hirmu-  
tanud sinine tiiger?

Waihus. Siis kostis padrikust ärewaid hääli.  
Need olid linnud, kes omawahel kädistasid. Tunde-  
märk, et midagi eraforralist liikus.

Niki tundis, kuidas teda jälle waldas kiitikirg.  
Lähemate sekundite jooksul pidi rahuhäirija padri-  
kust lagedale astuma.

Sarafad kädistasid energilisemalt. Jälle oli  
kuulda, kuidas offad prakksusid.

Niki oli püsfi seadinud palgesse. Ta jüda  
peffis.

See pidi olema kohutawalt juur loom, kes nii-  
moodi padrikus ragistas. Kuid wawast sinine tii-  
ger oli elewandriinurune. Mis loom lõppudelõpüks  
ilmub lagedale? Rahjuks ei saanud ta küfida lord  
Turnhilli arwaniit, kuna see oli oma seisukoha for-  
raldanud mitukümwend meetrit ülespoole.

Viimaks ometi kaldusid padriku oksjad kõrwale ning põõsastikuist ilmus lagedale — juur metsõiga. Kuid mitte ainult üks. Esimesele tuldile järgnes warsti — emis. Ning siis otsekui pilluti wõjastikuist wälja metsõigu — neid oli terve kari. Kõrku umbes kolmkümmend looma!

Niki ei teadnud, mida teha. Ta pani alul piissi kõrwale. Kuid metsõead jäid nii ahwatlewas kangukes seisma, et Niki ei saanud teisiti, kui wõttis piissi uuesti kätte. Sääli seisis see wägew kull — otsekui wäljakutsudes karja ees. Niki ei juutnud nüüd enam pidurdada oma jahikirge: ta sihtis ja andis tuld.

Baugu kaja paiskus mitmekordsest tagasi mägedest. Metsõead alul seisatusid, kuna nad ei saanud aru, mis juhtunud. Siis kuulsid nad aga oma jalga juhti kiskimas, nägid seda abituud põgenemiskatseid tegemas. Nüüd waldas karja pöörane hirm ja ülepääkaela kadusid metsõead padrikusse tagasi. Ka haawatud kull rabeles neile järele.

Niki kirus tulist kurja, kui ruttas wõjastiku poole. Ta unustas isegi selle wana jahimehe tõiga, et haawatud metsskull on kardetawam kui kaks karu. Aga seda ei lubanud tema kütiaul, et haawatud loom pääseb põgenema!

Seda polnud tal aga tarwis karta. Paar meetrit wõjastikus, küljelt ühes põõsas lamaskull ja hingeldas wiimseid surmaeelseid lõõtsutusi.

— Siin sa nüüd lamad, wana poiss! Kõneles Niki õeendaga rahul olles — Sa pole küll finine,

aga kes furat teab — äkki oled ometi tiiger. Siinjel neetud hingede rändamise maal on ju kõik võimalik. Igal juhul saab sinuist mitu hääd kõhutäit!

Lord Turnhill oli vahepääl jõudnud kohale. Ta tuli jookstes. Kuigi kulti nähes ta pettus, ometi ei jaanud Nifi võidukat ilmet nähes naeru tagasi hoida. Ta ise läks alla orgu ja tõi kohale Do Schani ühe koormakandja-hobusega.

Arahw Kouca ootas sõpru kahe pardiga ning uudisega, et karu, kes kord juba oli nende hobused hirmutanud metsa, wiibib jälle laagri lähikonnas. Ta oli märgates hobuste rahutust uurinud laagri ümbrust ja leidnud murdja värsteid jälgi.

## 17.

Päewad möödusid, ilma, et oleks juhtunud midagi erakorralist.

Kuid siiski tundus, nagu oleks midagi muutunud. Shus rippus midagi ähwardawat, tumedat. Kõigil oli tunne, nagu oleks laager ümbritsetud mingiit nägematuist waenulikkuseist.

Warjud liikusid tihnikus, oksjad raskusid — tundus tõesti, nagu piirataks laagrit, nagu seisaks iga puu taga mitu paari silmi, mis jälgivad laagrisolijate pisematki liigutust.

Mitte kunagi ei läinud küttidel forda jalgudele jõuda, mida tähendawad need tontlikud warjud. Bazale ei jaanud nad ka lootusi panna, kuna pere-

mehe jurmajt pääle koer oli kaotanud igapäiuse huvi ning tahtmise.

Koer ei jöönud, oli muutunud kõhnaks ning ta karongi taferdunud. Nii lamas ta telgis oma ajemet ja niukjus. Niki oli katjunud igal viisil koera äratada jellest leinast, tema katjed aga ei annud tulemuji. Kouca ja Turnhill katjetasid januti küll hääde, küll furjade jönadega, kuid koer ei liigutanudki einast. Ta ajetas koonu käppade wahele ja waatas nii tühjal pilgul kaugusesse.

Lõpuks katjetas Niki Gornenburg wiimast abinõu.

— Mis te jahite oma ingliskeelega, tähendas ta teistele. — See on ju weneslase koer ja jaab ingliskeelest jama wähe aru nagu teie penide keelest!

Ning Niki wöttis kofku oma wenekeele oskuse. Ta pursjis wene keeles laikaga, kõneles Bazale huntidest ja karudest.

Alul koer jäi ka nüüd edasi ükskõikses. Mida enam aga Niki hoogu jattus ja oma wenekeelega hiilgas, jeda tähelepanelikumaks muutus Zaza. Wiimaks tõusis ta ajemelt ja läks jabaliputades Niki juure.

Niki sai uut hoogu juure, ta kutjus Zaza wälja ning warsti kadusid mõlemad jookstes taigasje. Turnhill ja Kouca tundsid kõsist muret, kuna Niki ei lahkunud laagrist mitte ainult ilma relwata, waid ka ilma mütsita kuweta ja — palja jalu!

Kuid meerandtunni möödudes oli ta Zazaga jälle tagasi. Koer jooksis jõe ääre ning hakkas jään

wett lahkuma. Niki tuli aga Töötjutades teiste juure ja teatas mõidufalt:

— Näete, asja sain!

Ta oli tõepoolest jaanud lahkale uue elu siise. Koer oli nagu ümber sündinud. Ühes jellega oli ta määratud loera edaspidine jaatus: wastuwaidlematult kuulus ta nüüd Nikile. Ta sai omale uue ajeme Niki jalutsis.

Lo Schan, kes esimestel päewadel ei julgenud laagrist kolme sammugi eemale minna, oli nüüd Gujumi orgu täiesti kodunenud. Ta oli kindel, et vähemalt rõõwleid ei tarwitse siin karta. Pääle jelle tõi wahel tuul, kui jee puhus otse üle mägede, kaaja nõrka firwehoopide karja. See ütles, et nad polnud jelles metsikusjes ihuüksinda, waid et siin oli weel teisigi inimesi.

Nii möödusid päewad, mis wenisid ifka pikemaks ja pikemaks. Ka palamus kaswas. Keisapäewal ujusid suured kalad otse weepinna lähedal ning Niki kirus tulijst kurja, et ta polnud kaaja wõtnud ahingut. Shtuti aga sai ta õnnega päris rikkalikult kalu.

Nendel palawatel päewadel jäi sinine tiiger kadunuks.

Keegi vähemalt ei näinud teda. Ometi aga oli kõigil kolmel mehel tunne, et siiski sinine tiiger pole kuigi kaugel, et jee sinine lummutis hiilib iga päew kuskil samas lähedal.

Ta siis äkki oli ta jääl. Ujal, mil teda oodati kõige wähem. Kõige palawamal keisapäewal ründas

sinine tiiger laagrit. Lo Schan magas parajasti oma telgis, kui ta kuulis paaniliit hobuste põgenemist. Loomad olid murdnud maha aia ja jooksnud taigasse, ainult Niki Rainbow ei jaanud enam fusfile — metslane oli talle hüpanud jelga ja läbi hammustanud kaelajooned.

Lo Schan seisis, nagu oleks ta maa külge naelutatud. Hobuse korjusel lejis hiigelsuur sinine tiiger ja vaatas põlevate filmadega hiinlasele otja. Kuigi Lo Schanile oli jäetud telki püis, ei tulnud waejele kollasele poisile jeda enam meeldegi. Ta wärises kogu kehast, ei muutnud isegi kšendada. Oli ta ju üffinda laagris, kuna teised olid läinud tavalisele luurekäigule.

Siis läks ta filmi ees kõik kirjaks ning kollane taewapoeg langes minestusse.

Nii leidis teda lord Turnhill, kes õhtul esimesena tuli laagrisse tagasi. Lord kohkus. Mis oli juhtunud hiinlasega? Wiimaks toibus kollane pois siiski, lõi filmad lahti ja hakkas kogeledes seletama. Sirm oli olnud sedawõrd tugev, et weel praegugi Lo Schan wärises kogu kehast. Marit däämon oli tunginud laagrisse, kohutaw ja suur. Kui suur? Kolm, wiis, kümme korda suurem kui hobune.

Turnhill teadis, et ehmatuse oli hiinlase pääs ajanud segamini igasuguse suurnemõiste. Kuid talle polnud ka tähtis, kui suur juist oli see must däämon. Pääs, et nad olid jälle waejemad ühe hobuse wõrra.

Siis tuli Niki, hiline fiirest käimiseist, päikest

pruuniks põlenud. Kava seisis ta oma Rainbow forjuse ees, raputas pääd ja tõrjus tagasi filmi tik-  
kumaid pisaraid.

Lord Turnhill astus ta juure ning sõnas lohuta-  
tades:

— Küll me tasume sulle selle!

See tuli sügavast hingepõhjust ja kõlas kui  
wanne.

Kava istujid sel õhtul sõbrad tule ümber. Kuid  
keegi ei rääkinud sõnagi.

## 18.

Sämaralt, pimeduse ja mingi erilise piimvalge  
fuma omapärajes segus möödusid ööd. Wara tõusis  
päike ning päew oli kuum, kuum ja õõguw. Taewas  
oli taiga kohal peaaegu walge. Taigas õitjesid nüüd  
metswäädid. Wahtrad, tanimed ja jalakad olid  
ülteni kaetud õitewahuga. Warajasemad lilled olid  
juba mure ära õitfenud; nüüd awasid pungad  
roosid ja ülemal kaljustel mäekülgedel õitjesid nel-  
gid.

Kütid oma luurekäikudega alustasid väga wa-  
rafult, sest juba kell kumme waikis mets. Päikese  
lõõm tõi kõikjale sügawa rahu, kogu loodus oli siin  
nagu surunud. Reispäewal ei puhunud tasasemgi  
tuuleõhk, ükski leht ei liikunud, pisematti pilwe-  
riingast ei ilmunud taewasse. Kõegi tumid, kes ta-

walijest keispäewa rahu rikkusid oma lakkamatu fudistamiiega, olid nüüd waihinud.

Niki Gornenburg, kes neil päewadel oli oma õngeridwa sagedamini wahetanud püssi wastu, luisis keispäewa tundidel piki jõekallast. Weel keispäewal jäi tal aega mõelda oma firele — õngitiemisele. Forellid olid need, kes isegi keispäewa lõomas armastasid ujuda pinna lähedal ja püüda putukaid. Forellipüük oligi nüüd Nikiile meeldiwaks wahelduseks. Sedaenam, et wahel sai ta kätte kuni kuuenaelaseid forelle — toredamad kalad, milliseid ta kunagi elus püüdnud.

Shtul kogunesid nad laagrisse — wäsimuina, higistena. Männakud kuumuses ei olnud juust lihtsad jalutuskaigud.

Giljest pääle ei kuulnud nad enam firwehoope metja tagalt. Lakkamatult olid need hoobid kestnud nädalaid. Terwe teine mäekülg oli puudest lageldaks wõetud, wahetpidamata olid töötanud sajad munkadest. Isegi ööd läbi kohtsid wäsimatud firwelöögid.

Kui munkade siht oli sinise tiigri wäljatõrjumine Gani orust, siis oli see neil nüüd kahtlemata õnnestunud. Kloostri lähikonnas ei seisnud enam ainuiski puud.

Wõi tahtsid mungad harida kloostri ümbruskonda ja tegid nüüd lihtsalt uudismaad? Wõi olla, oli kloostriis puudus toiduaineteist? Kes teab, mis õieti peitus mongoollaste pääajudes. Kummaline rahwas!

Nifi Gornenburg jalutas laagri taha. Sää! la-  
mas La Sehan ja magas. La norškas nii tuge-  
wasti, et jeda oli kuulda juba eemale.

Krahw Kouca-Gura ja lord Turnhill olid laag-  
rist eemal, mõlemad istusid neil kaljudel, kust lord  
oli lastnud maha kaks hunti. Siit ülevalt awanes  
kaunis waade ümbrusele ja enam kui üksford olid  
nad pärast hundilaske roninud siia üles.

Päike tõusis aegamööda seniidile lähemale. Ki-  
widest tõusis lõõska, kogu org oli nagu üksainus  
juur katel, millest wirwendas üles kuumust. Kouca  
oli walinud endale istekohtaks kiwi, mille tagant  
lõhest kaswas hiigelwäher — jelle tihe lehestik hei-  
tas laia, jaheda warju. Ülemalpool olid kiwid pal-  
jad, ilma puudeta. Sää! oleks päike sõna otjemas  
mõttes praadinud iga elusa olemuse.

Päew oli absoluutselt ilma pisemagi iilita, mets  
wähemagi hääleta, taewas ühegi pilweta.

Jah, isegi tume kirwehoopide kaja, mis tuli  
teiseltpoolt mägesid, oli hääbunud. Krahw Kouca  
oli aegajalt käinud mäeharjal jälgimas munkade  
tegemust. Nad olid maharaiutud puud wedanud  
alla jõe kaldale. Sää! seisid nüüd määratud puu-  
wirnad, mille põletamiseks kulub mitu aastat. Igal  
juhul ei oskanud krahw leida muud lahendust, kui  
et mungad olid endile walmis muretsenud suurema  
hulga küttepuid.

Tõesti kummalised inimesed, need mungad ja  
laamad! Kouca, kes jageli mõtles ööle, mil nad  
wiibisid floostriis, ei saanud siiski täit selgust. Kin-

Bo-Tsche näis olewat üks kõrgem waimulik flooſtris — kuid kas ta siiski oli päris-pühak? Ning siis see Patna-Kog. See oli kindlasti mõni nõid wõi wähemalt hüpnootiseerija. Wärin jõoksis krahwil üle selja, kui ta mõtles tagasi moondumisele flooſtris.

Ja mida teeb nende sinine tiiger? Kas ta tuleb täna siit laudu jõele wõi eelistab kogu päewa magada kuskil jahedas lõhestikus, et siis alles ööhämaruses alustada omi jalutuskäike?

Sobujekorjusest polnud enam midagi näha — ainult paar konti tunnistasid weel, et siin oli kord lamastatud tavaline põlismetsa kurbmäng. Sündid olid teinud päätöö, ülejäänud osad liitwideerisid raisakullid ning lõpuks sipelgad ning teised putukad olid hoolitsenud selle eest, et midagi ei jääks mürgitama õhku.

Kouca tundis kerget pääwalu. See tuli palamusest ja lillede lõhnadest.

Kaljud õhetasid edasi. Ülemal kõrgel taemas tiirles punktina kottas. Lind tõusis kaari tehes weelgi kõrgemale ja kandus lõpuks taewafinetusse.

Kaugel, põhjapoolisel horisondil, tõusis taewajermale väike, tume pilwefene. See laienes üle Dohofuli mägede. Mida see tähendas? Kas oli oodata äikesepuhkemist? Wihma? Maapind jänunes juba mee järele.

Kuid see pilw, mis lähenes horisondilt, tõusis ja lastus, kaldus kord siia, kord sinna, ei paistnud just äikesepilwena.

Tunnid möödusid. Wiimaks ometi tõusis kerge tuul. Taiga hakkas jalapäraselt kohinema.

Kuust tuli peen suitsulõhn? Tuul tõi selle nähtavasti endaga kaasa. Taewaalune oli muutunud kuidagi tumedamaks. Krahw Rouca waatas enda fätt. See oli kaetud nagu mingi peene-õrna tolmuuga. Kuust oli siia saanud tolmu? Senini oli tolmu mägedes tundmatu asi.

Siis korraga oli tal asi selge. Ta hüppas piisti juurest ehmatusest.

Taiga põles.

See peen tolmu ta kael oli tihk. Ja mida tähendas taiga põlemine kõige kuumemal ja kuumemal aastaajal, see oli talle ka selge. Kuid kus oli tule kolle?

Dobofuli mäed seisisid vaiksest. Nimult horison-dilt tõusnud lai suitsuriba oli hõljunud juba üle poole taewa. Kindlasti tulekolle pidi olema kuskil eemal. Kui arvestada tuuleta ilmadega wõi siis nõrga tuuleiiliga, siis wõis tuli nende laagriini jõuda alles kahe päewa pärast. Küllalt aega, et laager kiiresti liikwideerida ning liikuda lõunasse.

See mõte rahustas Roucat ning ta istus kivist tagasi. Ta waatles weel kord üfsikuid ülipeeneid tuhalemeid oma kael. Kord Witimi piirkonnas oli ta kaasa elanud määratu taigatulekahju. Kuni saja wersta pikkuselt oli siis tuli muutunud metsa üheksainsaks juureks tuhaajemeks.

Krahw Rouca muutus siiski rahutuks. Talle meenusid need õudsed päewad ja ööd, kus tuli igal

hetkel ähwardas neid haarata. Ta tõusis uuesti, et otstida üles lord Turnhill ja temale jutustada oma tähelepanekuteist.

Siis jäi ta aga seisma nagu kohale naelutatud.

Baewalt kinnu temaist eemal, lagedal kiwil, seisis tiiger.

Loom nähtawasti haistis wõõrast suitsulõhna ja hoidis oma pää wastu tuult. Kindlasti oli ta tähelepanu juumatud teisale ning ta ei aimanudki inimese lähedalolu. Nähtawasti oli tiiger maganud kuskil siinsamas ja sammus nüüd rahulikult mööda kiwisid allapoolse.

Säärane tiigri ilmumine oli jedawõrd üllatuslik, et Rouca tõepoolest kiwines. Wimmu waatas ta sinakas-halli hiigelmurdjat.

Rouca teadis, et kui tiiger teda märkab ja ründab enne, kui ta suudab tõsta püssi, on kõik kadunud. Sellepärast tõstis ta aegamööda, väga rahulikult oma püssi, et wältida pisematti häält, mis oleks wõinud tõmmata tiigri tähelepanu temale.

Ikka weel seisis tiiger liikumatult ja wahtis filmapiiri poole. Püssiraud oli juba tema juumas.

Korraga lastus tiiger ja surus end wastu kaljut. Krahw Rouca nägi, kuidas hiigellooma naha all tõmbusid lihaksed, otsekui oleksid nad teraswedrud.

Kolnud kahtlult — sinine tiiger oli jaanud aimu waenlase läheduseist. Ta pööras oma pää Rouca poole ja wahtis kiitile otja. Rouca sihtis otje wastase pähe.

Enne aga, kui Kouca jõudis lasta, valmistus tiiger hüppele. Müüd teadis krahw, et iga murdoja jekundiht on kallis.

Ta andis tuld.

Samal momendil hõljus nagu mingi suur wari ta kohal. Krahw Kouca tahtis wälkkiirelt hüpata kõrwale, kuid oli juba hilja. Suur, määratu rasfus langes temale, krahw Kouca paisati wastu mingit kõwat pinda.

Kouca tundis, kuidas tiigri jõe keha mattis teda enda alla. Instinktiivselt püüdis ta haarata oma wastasest, kuid wajak käsi ei kuulanud sõna. Paremaaga haaras ta tiigri ümbert.

Mis oli temaga juhtunud? Kouca ei teadnud. Instinkt ütles talle, et peab katsuma end wõimalikult juruda wastu tiigrit, et pääseda hiigelsküunte käest ning et peab katsuma eemale hoida tiigri kihwadest.

Kuid tiiger ei teinudki katjet teda rünnata. Suur keha, mille all ta lamas, tõmbles wiimises agoonias. Kouca tundis, kuidas läbi ta riiete imbus midagi sooja ja kleepiwat. Oli see tiigri wõi tema enda veri?

Ettemaatlikult tegi Kouca katjet tiigrit eemale lükata. Sääljures tundis ta terawat walu wafus käsiwarres. Sääl on kindlasti midagi korraist ära.

Süis pöördus tiiger ja ta wabanes raske keha alt. Negamööda ajas Kouca end püsti. Kolm jam-

mu temast eemal lamas tiiger, ta keha tõmbles weel  
surmaeelsetes frambis.

Nüüd oli Koucale selge, mis juhtunud. Rast  
tabas tiigrit pähe jessel momendil, mill ta oli juba  
sooritanud tõuke ärähüppeks. Tiiger, kes wahises  
läbi õhu tema suunas, oli juba surmawalt haawa-  
tud. Minult wäike murdoja sekundiist wiivitust ja  
nende osad oleks kindlasti olnud wahetatud.

Walutaw käsi tõi Kouca jälle enda juure tagasi.  
Nähtawasti oli tegemist luumurdoga. Lihahaawa  
igatahes ei paistnud kuski olewat.

Tiigri wiimised tufjatused jäid ikka harwemaks  
ja harwemaks.

Krahw Koucal oli, nagu külmetaks ta waata-  
mata suunale ilmale. Ta hingas sügawalt. Alles  
nüüd ilmusid ta otsaesisele higipisarad.

See, mida ta siin paari sekundi jooksil oli läbi  
elanud, tundus päris wiirastusena. Kouca unustas  
isegi momendiks walutawa käe, kui mõtles jellele.

Tema ees lamas tiiger, sinine koletis, kogu mä-  
gestiku hirm. Kuul oli talle tunginud pähe otje  
filmi wahelt. Ta see wäike, ainus kuul surmas  
looma, mida kartsid pärismaalased — weel enam,  
kui kartsid: kummardasid teda pühikuna!

Ümberringi walitses jälle haawawaius. Kallud  
hõõgusid endiselt palawusest. Üks liiwasiisalik jook-  
sis üle krahw Kouca jalgade. Tuuleilil tõi weelgi  
paksemat ja uimastawamat neskide aroomi, kuid  
jellest tundus läbi ka juitjulõhna. Kuski eemal tai-  
gas kädistas harakas.

Päifene kalbus üle mäeharja, wahtrate ja tam-  
mede warjud wenijid pikemaks. Laskuma päifele  
fiired wärwijid mustad juitupilwed taiga kohal  
nüüd punakais.

Lord Turnhilli ei olnud kuskil näha. Tõenäo-  
liselt oli ta läinud juba enne laagrisse tagasi. Wõi  
oli õffinud endale mõne teise seisukoha eemal.

Kouca otsis sigaretti. See polnud kerge töö,  
kuna wajak käsi ei liikunud üldse enam. Lõpuks  
ometi oli süüdatud sigarett ning krahw wõis oma  
närwide rahustamiseks suitsetada.

Megamööda lähenes ta surmud murdjale, sest  
ka teine jalg oli pörutusest kange. Kuul oli tungi-  
nud tiigriile pähe filmade wahelt, ninajuurika  
kohalt.

Suur rõõm waldas teda. Ta ei tunnudki enam  
walutawat kätt. Ja mis sellest — küll Miki seob juba  
murdunud käewarre nii kinni, et paari nädala pä-  
rast on kõik jälle korras!

Ta tõstis filmad üles mäeharja poole. Sää-  
l teiselpool mäge oli klooster, kus täna õhtul mungad  
kogunewad tavalise traditsiooni kohaselt kokku, et  
palwetada tam-tam-trummide ja hulgunise jaatel  
sinise tiigri eest. Kuid nemad juba täna lahkuwad  
juit orust, sest ülesanne oli täidetud. Ela hästi, Dor  
Tilopa!

Kui tuua alt laagrist kandja-hobune, siis juba  
kolme tunni pärast on jaak all. Sõjel nüliwad nad  
naha ja homme võib algada tagasireis. Läbi Lötö-  
fulö mägede otse raudtee äärde.

Krahw Kouca ärkas joovastustardumusest. Ta pidi minema alla laagrisse. Küll Niki võis teha juured filmad, nähes teda tulemas murdunud käeluuga!

19.

Tumedalt, vaikjelt lamas Gujumi org öö jüles. Punakas kuu tõusis mägede kohale.

Üle taewa wenis pikk, must suitsuriba. Nagu määratu lohe. Ning alataja langes alla tuhalembeid.

Laagris walitses palaw tegewus. Käsflusi ja forraldusi tehti poolwalju häälega. Warjud liikusid tule ääres kiiresti edasi-tagasi.

Gujumi orust lahkumine oli määratud warajajele hommitutunnile. Kõik, mida enam waja polenud võks, pakiti kokku. Minult telgid ja magamiskotid jäid.

Oli juba kesköö, kui Kouca, Turnhill ja Gornenburg said rahulikult istuda tule äärde. Lo Sehan oli üliwäsinud ja magas.

Üle meeste näo jooksis higi kiirest asteldamiseist. Ka öö oli eraforraliselt soe. Shuist aga langes tuhka ja see fleepus higisele näole. Nii olid meeste näod määrdunud ja kriimulised nagu katlakütjatel.

— Meenutame wiist küll enam tātoweeritud neegreid, kui walgeid inimesi, arwas Krahw Kouca, talle käsi oli nüüd sidemes ja rippus kaelas.

— Säärasel juhul walitakse kindlasti neegripäälitüks, kuna oled ju meist kõige õnnelikuma käega, wastas Niki. Selles lauses oli häatahtlikku pilget, oli aga ka wäike portsjon mõrkust, kuna Nikil jalaja walutas süda, et ta ise ei saanud tasuda tapetud hobuse eest.

Lord Turnhill istus waitsest. Ta põskedel olid punakad laigud. See oli esimese erutuse tundemärk.

Singetult oli ta õhtul tulnud laagrisse tagasi, juba kaugelt hiiüdes:

— Tuli! Tuli! Taiga põleb!

Rad olid siis koos waadelnud kaljudelt tulekahju kollet ja jõudnud meendumusele, et tuli tungib edasi palju kiiremini, kui Rouca alul arwas. Wähest juba homme keskpäewaks leegid jõuawad laagrikohani? Kui aga tuul tõuseb — siis koguni kiiremini.

Tänu taewale, kõik oli walmis edasimarskinniks. Sinine tiiger, uhke jahisaak, toodi hilisõhtul laagrisse. Gornenburg ja Turnhill nälgisid tiigri, kuna Rouca oma murdunud käega waatas ainult päält.

Sääbjuures olid mõlemad kaaslased alalõpmata küsinud, kuidas oli lafuga, kuidas ilmus tiiger jne. Rouca pidi mitu ja mitu korda jutustama kogu loo üffitasjaliselt.

Ja nüüd istus lord Turnhill jurnwaitsest tulle ääres.

Ülewalt aga jadas tuhka. Mägede kohal wärmus taewas punakas-kollaseks. See oli tundemärk,

et tulekahju üha lähenes. Ka Gujumi west läikis jelles tõusmas-waibumas tulekumas tontlikult. See oli õudne, salapärane öö.

Gobused norstkasid. Nad tagusid kappjadega rahutult maapinda.

Ka taiga oli muutunud elawaks. Iffa ja ifka jälle oli kuulda, kuidas mõni loom tungis läbi padriku. Kõrkjastikus kisendasid pardid ja metkas häälitsefid ärewalt linnud. Taiga põles — iga elaw olemus püüdis juba warakult põgeneda lähenemate leekide eest.

Viie tunni pärast nad lahkuwad. Sääal, kus Nifi ifka forelle püüdis, kust tiigri rada mööda karestikku wiis üle jõe, jäält lähewad ka nemad üle. Rahe, kolme nädala pärast nad peaffid õnnelikult jõudma raudteeni.

Rouca oli weel weidi kahwatu. Oli aeg puhkama heita päewasest raskest tööst. Sedaenam, et lahkimiseni ei jäänud enam kuigi palju aega.

Tõusis küsimus, kas jelleks ööks panna wälja wahiposti. Neid ei wõinud enam ahwardada eriline hädaoht murdjate poolt, kuna kõige kardetawam nendest oli furnud. Kuigi oleks metsas weel olnud teisi tiigreid, karusid wõi muid kiskjaid, siis juhul, kui ahwardab tulekahju, ei mõtle ükski murdja kallaletungile, waid põgenemisele. Minufene ast, mis wõis neid ahwardada, olid jädemed.

Sädemed ka nõrgema tuule korral kanduwad õige kaugele tulekoldest ja tekitawad uusi koldeid. Seepärast polnud sugugi wõimatu, et tuli oleks

friski jõudnud nendeni enne, kui selles juhtes oli tehtud eelarve.

— Mina wälwan kogu öö, tähendab lord Turnhill lafooniliselt.

— Ei tule kõne allagi, waidles Niki wastu.  
— Kui walmame, siis walmame solidaarselt.

Wiimaks lepitigi nii kokku, et esimesena wõtab walwekorra endale Krahw Rouca, sellejärele lord Turnhill ning lõpuks Niki.

Sett hiljemini tats meest juba magasid telgis, kuna Krahw Rouca istus tule ääres. Tuli oli ainult hõõguw aje — rohkem nad ei wajanudki. Öö oli jõe ja kuuw.

Rouca mõtles. Weel mõned nädalad ja siis — ekspeditjioon oli lõppenud. Mis sai edasi?

Murdunud käsi selleks ajaks kindlasti on juba paranenud, aga tabarganijahiks on juba liiga hilja. Tõenäoliselt nad koos Nikiga alustawad uut suurt sõitu läände, üle Tschita Baikali mägedesse. Säär seisab „püha mere“ kaldal weel wäike puumajake, mille nad ehitasid kahe aasta eest.

Äkki tundis Rouca suurt igatsust Baikali kallaste järele, kus ta koos Nikiga oli küttinud terve kuu aja jume, wärwiküllase sügise ja oja tallwet. Niki oli jäänud saanud õngitjeda niipalju, kui süda soowis ja temal olid rikkalikud jahimaad. Rahulik, õnnelik aeg oli see Baikali ääres!

Nad olid jäänud küll pidanud läbi tegema mõningaid raskeid filmapilke, olid kannatanud nälga ja muid hädasid — ometi oli see kõik jedawõrd idül-

Uline, jedawõrd romantiline, et kõik raskused unu-  
nesid kiiresti, püsima jäid aga ilusad mälestused.

Lord Turnhill nüüd, ekspeditšiooni lõpetades,  
oli neile lubanud küllaltki rikkaliku taju, mispärast  
ka nende majanduslikud võimalused lubasid mõtel-  
da pikemale reisirile ja kauemale viibimisele Baitkali  
ääres.

Ent jamal ajal, mil Rouca nii unistas Baitkali  
kaldaliivast ning ujumiseft järwe woogudes, mil  
ta juhkeldus idüllilistesse mälestustesse, tõusis ta  
filmi ette hiiski midagi, mis teda nendes kujutlus-  
tes jegas. Sigemini küll keegi, mitte midagi.  
Tšitsifaris ootas nimelt keegi nende tagasitulekut . . .

Rouca ohkas. Jah, oodati nende tagasitulekut,  
kuid kas just tema ilmunist eriti, see oli juba ije-  
küsimus. Igal juhul — Mandšuurias, raudtee-  
jaamas lähewad lahku nende teed: lord Turnhill  
sõidab itta, nemad Nikiaga aga läände. Elage hästi  
siis, lord Turnhill ja wiige ilusaid terwitusi Tšit-  
sifari!

See näis paratamatujena trahw Roucale. Ta  
oli niikaua juba elanud metsikuses, et muu maailm  
tundus jedawõrd wõõrana, et tundis ennast sinna  
mittejobiwana. Seiklused, hädaohud — see oli  
tema maailm. Mõelda rahulikule, waitjele elule —  
see oli naeruwäärne, absurdum.

Ja lõpuks — Niki Gornenburg. Kas ei olnud  
nad aastatega teotud sõpradeks, kelle lahkuminek  
polnudki enam mõeldaw? Rouca tundis, et ta  
waewalt juudaks elus läbi jaada ilma ustawa

jõbra toetujeta ning instinktiivselt tajus ta ka, et Niki ojets ilma temata jäänud jaatuise orvuks.

Üle mägede kasvas veripunane kuma, ifka enam ja ifka juuremaid tuhalemeid jadas alla. Nüüd, mil valitses täielik vaikuis, oli juba kuulda ka kauget praakumist — hiigeltiined ei hävinenud tulemeres hääletult.

Sobitjed norskasid. Ifka rahutumaks muutujid nad.

Rouca läks hobuste juure. Loomad tõitjid pääd, hoidjid kõrwad võimalikult puisti. Hirnumult tantfifklejid nad väikejes koplis.

— Do, rahulikumalt, rahulikumalt! hüüdis Rouca juba wärawalt.

La läks aeda, patfutas hobustele kaelale ning kõneles rahustawaid sõnu. Silitades loomade farwa tundis ta, kuidas ka jäält tuht fleepus ta kaele. Kui hobused olid muutunud natufene rahulikumaks, pöördus Rouca tule juure tagasi.

Telgi ees jäi ta aga rabatult seisma. Mida see siis tähendas?

Otje jamas lähedal, teijelpool Gujumit, löid leegid üles. Mitte ühest kohast, waid künnetest. Nagu jaaniusfitejed liikusid ülewad tulufesed — need olid leegitfeward tõrwitud, kantud inimkätest. Polnud kahfluist — floostrielanitud jüütasid metja.

Rouca seijis nagu kohale naelutatult. Talle tundus, nagu oleks keegi momendil kallanud talle kaela pangetäie kuma wett. Üheainja forraga oli

tal kõik selge. Kloostri rahwas jüütas metja, et ennast päästa. Minelt põletasid nad metja juba nüüd eest ära, et pärast, kui tuule juund muutub, leegid ei haaraks kloostrit. Seda meetodi tarvitamist ka stepielanikud juhul, kui stepp põleb. Eestlased ka stepielanikud juhul, kui stepp põleb. Eestlased mingit jõota, jäävad võivad siis inimesed rahulikult ja julgelt oodata tulekahju möödumist.

Nüüd oli Roucale ka selge jee juur metjaraiumise. Mahapõlenud mets vajab kasvamiseks aastaid. Kust oleks klooster jellel ajavahemikul võtnud kütet külmadel talvekuudel? Alla jõearde kokkuveetud puud aga olid üle ujutatud ülespaigutatud jõeweest, mille tõttu nad olid kaitstud tuleohu eest. Pärast tulekahju möödumist lasti tammid alla ja puud jäid kuivale. Kloostrielanikel oli siis kiire kindlustatud. Ei olnud ka raske kaitsta kloostrit tule poolt küljest, kuna mets oli maha raiutud siit kuni jõeni ja waevast leegid oleksid juutnud üle hüpata jäärase vahemaa. Teiselpool kloostrit kasvav mets oli aga rikkalik kuivast rohus ja jee oleks ikkagi süttinud jädemetest. See pärast jüütasidki mungad ise siit metja, et vältida tuleohu siitpoolt küljest. Eestlased jageli tuulepöörised, mis teevad metjapõlemiste juures, muudavad tulejuuna vastupidiseks ja leegid ründavad siis ka seljatagust.

Rahw Roucat valdas sügav viha. Olma, et oleks mõtelnud kauemini, haaras ta püüsi ning tulistas mitu korda. Baza hakkas telgis haukuma.

Seft hiljemini ilmusid ka Turnhill ja Gornenburg telgist.

— Mis on? küsivad nad uniselt.

— Pakkida! mõirgas Rouca. — Kiiresti!

See ruttas ta koha telki, sekunditti viivitamatult asus pakkima asju.

Lo Schan ilmus kuskilt ja hõõrus filmi.

— Hoolitse hobuste eest! Karjus Rouca talle.

Küüd said ka Turnhill ja Niki asjast taipu. Niki kirus tulist kurja wene keeles, siis aga ühines ta teistega pakkimisel. Lo Schan ruttas hobuste juure.

— Esimeses järjekorras pakihobused jadulasse! Kamandas Rouca.

Turnhill ruttas hiinlast abistama. Seda oli waja, sest loomad olid läinud peruks ega seisnud enam paigal. Nad hingasid põlewat õhku. Lo Schan hoidis neid kinni, kuna lord Turnhill saduldas.

Praksudes ja ragisedes põles ülewal mäeharjal mets. Tulepiir hakkas kiiresti tulema allapoole. See oli määratu tulewärg, mida tehti säääl ülewal. Sädemete meri tõusis üles taewa poole ja all laagris oli juba nii walge, et hiigelwarjud saatsid asfeldawaid inimesi.

Suur tell langes kofku, Rouca ja Gornenburg pakkisid selle ülikiiirelt.

Õht muutus kuumaks. Meestel jooksis higi üle otsaesise.

Põrgu oli puhkenud lahti. ülewal ühinesid ükkisud tulepesad ja leekide meri moodustas üheainja

pidema, hävitama rinde. Rinde, milles polnud ainupestki lünka.

Minupesteks lootuseks oli pääseda läbi läänepoolt, kui teevad küllalt kiiresti.

Suits tungis alla orgu, pani lätatama.

Raldatihnik lõi elama. Taigaelanikud püüdsid päästa endid, meeletu hirmuga jõostusid nad edasi. Aga kui kaua nad ikka jooksevad? Beegid saavad nad kätte waremini või hiljemini.

Viimaks ometi olid hobused saduldatud ja pakitud, ainult väike tell seisis weel.

— Edasi! Las' tell jääb! Kiirustas Rouca.

Iga sekund oli tähtis. Jäägu väike tell kõige lähemtähtsaga, mis selle ssemuses. Elu oli tähtsam.

Ta ise tõmbas Dod ratsmeid pidi. Hobune tahtis uisapäi jõostuda metsa, Roucal oli tegemist tema rahustamisega. Teised järgnesid talle hanelirivis. Niki ratsutas Lo Schani hobusel, hiinlane oli ihe pakihobuse seljas.

Rouca wiis põgenejate karavani allul otse edasi. Ta kummardus ettepoole ja tõmbas end hästi hobuse kaela lähedale. Oksad ja wäädid oleksid muidu fiksumud ta sadulast, torganud wälja ta silmad. Neetud aegamööda jõudsid nad nii edasi!

Rouca esimene mõte oli, iga hinna eest pääseda läänest esimesest tulewööst mööda, sest sääl oli leekide rinne kõige lühem. Lord Turnhill tegi omalt poolt ettepaneku, ratsutada jõkke ja oodata pooleniste wees kohutawate leekide möödumist. Rouca

teadis aga, et nii inimesed kui ka loomad oleksid jään lämbunud tihedas suitsus, mis mattis endasse ka jõe. Päälegi oleks isegi jões palawus kujunenud wäljatannatamatuks.

Edasi, edasi! Hobusedki nagu aimasid, et neid wõib päästa ainult kiirus. Ilma sundimata tungisid nad edasi hämaruses ja oksade tihnikus, Nii hobused kui ka ratsanikud olid terawatest okstest ja okastest mitmest kohast kriimustatud weriseks, see kõik oli aga tühine asi.

Leegid olid juba teijelpool jõe. Kogu mäetülgi lõomas. Ülewal jäid juba leegid harwemaks — nad olid jään teinud oma töö. Seda selgemini oli aga kuulda prahsumine teijelpool jõe kaldal. Sääli wõimutsejad leegid müüd täies wõimsuses.

Jõgi tegi siin suure käänu. Rouca teadis seda ja jellepärast hoidis ta suunda jõekäärile. Siit algas suur karestik, mida nad wõisid tajutada tänawana. Karestiku põhi oli wõrdlemisi tasane ja wesi ei ulatanud siin hobustele põlwinigi. Seepärast pääsesid nad piki jõe ratsutades märksa kiiremini edasi, kui taigas, seda enam, et ratsutasid pärjwoolu. Umbes kolm kilomeetrit oli sääraist madalat karestikku, seda oli Rouca märganud juba eelmistel uurimisretkedel.

Üle jõe lendasid lindude karjad. Sirmanult põgenesid nad leekide eest, kärekses, piuksudes, tiibade wuhises.

Leegid olid hüpanud esimest korda jõest üle, nende endine laagriplats seisis nüüd leekides.

Kouca tundis oma Od tiiremale sammule. See oli aga asjatu, sest loom ise tegi waistulifelt kõif, et pääseda hädaohust. Zuba küünis paks suits nendeni. Nagu hiigellohe keerles walge suitupihw karestiku kohale. Krahw teadis, et nüüd oli kõif waid sekundite küsimus. Kui nad jõuawad enne tuld karestiku lõpul seiswate kaljudeni, mis olid puudest paljad ja seega pakkusid loomulikku kaitset tule vastu, siis olid nad päästetud. Wastasel korral oli aga kõif kadunud.

Suits karestiku kohal muutus sedawõrd tihedaks, et Kouca kaotas oma järekratsutajad silmist. Nad pidasid hüüetega siset. Kuumus kaswas itka tiiremini. Krahw Kouca tundis kõrwetawat jänu, ent polnud aega sadulast ronimiseks. Sobune puristas ja norstas. Ka Koucal muutus hingamine raskeks. Viiga palju oli juba õhus kuumust, tuhka ning suitsu. Ta kisendas teistele, kuid ei saanud enam wastust. Tagasipöördumine oleks olnud mõtetus.

Tuli oli jõudnud otse nende seljataha. Braksumine oli muutunud kõrwulufustawaks. Piki kallast tuli wägew tule laine, mis oli seda kõhutawam, et ka kuitu pilliroog oli süttinud. Beegid küünisid seega haarama ifegi jõge kogu selle laiuses.

Kouca pidi sulgema silmad. Need kipitasid suitust.

Kui ta need jälle awas, karjatas ta rõõmust. Oo kõrwade wahelt nägi ta tõuswat tumedat sei-

na — need olid kaljud. Kuid ainult hetke nägi ta seda, siis mattis suits kõik endasse.

— Kiiremini, kiiremini! karjus ta tagasi. —  
Kaljud on otse meie ees!

Siin, kaljude vahel, muutus jõgi kitsamaks, veesi karestikus woolas kiiremini. Dol oli tegemist, et weewoolule vastu seista. Aga oli karestiku põhi muutunud sügavamaks, kuni rinnuni küünis kiiresti woolaw veesi hobusele.

Viimaks, viimaks ometi oli ta kaljude vahel! Need mõnikümme meetrit ja nad olid väljaspool hädaohtu, sest tuli põrkas siin vastu loodusliku tule müüri ja pidi pöörduma, võtma teise suuna.

Uga kus olid ta kaaslased?

Rouca hüüdis veel kord, aga ta ei saanud vastust. See oli ka loomulik, sest vastuhüüdmine tähendas mürgise suitsu tõmbamist kopsudesse.

Viis minutit möödus . . . kümme minutit. Rouca oli rahutu. Tuli oli jõudnud juba peaaegu kaljudeni.

Siis . . . viimaks ometi ilmus suitjust nähtavale lord Turnhilli hobune. Katsanik vaarus sadulast, kuid pidas siiski vastu. Otse tema taga ratsutas Niki.

— Siinlane! Siinlane tuffus sadulast! kurlis Rouca Nikit hüüdmat.

Kiiresti hüppas Rouca sadulast. Hobune oli jõudnud kaljuäärsele liivale ning seisis liikumatuks. Rouca aga sööstus läbi wee teistele vastu. Aga Turnhill ja Niki olid sadulast maas ning sumasid

rinnust jaadit karestitus. Hobused ronisid ise kuuwale, Do kōrwale.

— Kus on Do Schan? karjus Kouca Nitile. Kuid isegi karjumist oli raske kuulda — nii prakjus, siisjes ja wuhises nende ümber.

— Nähtawasti ta minestas . . . näe, jääl ta on! Nad nägid tumedat fogu keerlemas weel. Niti haaras sellest finni. See oli tõepoolest hiinlane.

— Loodetawasti pole ta weel uppunud? küsis Kouca.

— Nägin, kui ta kukkus . . . usun, see on tõesti ainult minestus!

Lord Turnhill aitas sõnatult kaasa. Wesi nähtawasti oli aga äratanud minestusest hiinlase, sest kollane pois jäädaldas oma päästjatele üksijõmu wastu:

— Mei — f' hazela! . . . Kõik on läbi, kõik on läbi!

Kuigi wesi oli jõe, jüstki tundus ta higinale kehale karastawana. Kouca kumardus, et kustutada oma jänu. Kuid see oli wõimatu — jõeweji oli segamini tuhaga. Wastik maitse ei lastnud juua.

Wiis minutit hiljemini jõudsid kõik neli hobuste juure kalgjude wahesele. Kuigi jüa tungis juitsu ja jädemeid, olid nad ometi wäljaspool hädaohtu. Kalgjude kohal oli taewas weripunane.

Ka hobused olid muutunud rahulikumaks.

Sõnalaujumatult lastusid kõik liiwale. Pingutus oli olnud üliinimlik. Nüüd alles tundsid me-

hed, kuiwõrd jurmwäsinud nad olid. Ka Lo Schan hakkas aru saama, et temaga pole süiski mitte kõit läbi.

Sobujed jurusid endid wastu kaljusid.

Ei olnud tarwis mingisugust telki, mingisugust fotti ega waipa. Otsje wee ääres lamasiid mehed ja puhkasiid. Kuid magamiseks polnud süiski weel õige aeg.

Teiselpool kaljusid festis põrgu edasi lakkamatu jõuga.

Nende puhkus ei kestnud aga kaua. Rouca teadis, et nad peawad ruttama edasi.

## 20.

Wiis tundi rühkis wäike karawan weel edasi. See oli metšik põgenemine. Hädaoht oli küll möödunud, aga keegi ei wõinud pääd anda, et järgmine tuulepuhang ei oleks leete teerutanud ümber kaljude tagasi jõe kaldale. Sellepärast Rouca kihutasti ekspeditsiooni ikka edasi ja edasi. Päälegi teadis ta wäga hästi, et kui nad asuwad puhkama, siis wäsinud hobuseid niipea ükski wägi ei junda jundida uuesti edasiminemisele. Niihästi inimesed kui ka loomad liikusid edasi tuimalt, mehaaniliselt, otsekui oleksid nad masinad.

Wiimaks ometi hakkas koitma. Wäike tõusis üle kaljude ning põgenejad nägid tagasiwaadates õudset, troostitut maastikku. Säält, kus kaljud wõimaldasiid waadet, awanes põlemid taiga furb

panoraam: kohal, kus waremini oli kaswanud uhke põlismets, hõljusid nüüd suisusambad halli, määratusuure tuhalagendiku kohal . . . Kuigi nad ei astunud enam otse alluule, siiski oli õhus tunda tugevat metsapõlemise lõhna.

Nüüd oli edasiliikumine tervem, nad nägid wähemalt, mida mööda liikusid. Silmad aga kipitasid õigest pingutuselt ja suitsust.

See wiis läbi kitsa oru, mööda wäikese oja kallast. Peaaegu ära oli kuivanud see oja. Nende ees aga tõusid Rötöfulö mäed, mis lõikasid orgu, otsekui oleks nad hiigelriiwiks jelle lohu ees. Mäeharjad — paljad kaljud — hiilgasid punakalt päikese kiirtes. Oja kallas oli nagu ülekülmatud joomarjakapjadest ja lopsakast rohust. Siin oli üldse taimetastu kõige rikkalikum, kuna teisel andis ennast juba tunda põud.

Sobused läksid edasi sammude. Nad olid jeda-wörd kurnatud ja wäsinud, et nende traawile jundimine oleks tähendanud halastamatust. Ka ratsanikel polnud olukord palju parem. Turnhill peaaegu rippus sadulas, kuna wiibis poolunes. Do Schan magas täielikult ja ka Miki Gornenburgi nägu oli äärmiselt unine. Baza, kes kogu aja oli karawanile järgnenud, lonkis lõõtsutades Gornenburgi hobuse kannul.

Oru lõpul tõusis pööjastega ja kuuskedega kaetud mäekülge peaaegu püstotse. Siin peatas Rouca oma hobuse ja waatas tagasi. Gemal kaljude kohal hõljus walge suitsupilw. Sääli oli põlenud mets.

Beatuda! Puhkus!

Rouca maarus sadulast, kuid läks siiski sõrdle-  
misi kiiresti pahihobuste juure.

Lo Schan kukkus hobuse seljast. Nii, nagu ta  
langes, poolawatud sui, jäi ta lamama ja magas  
nagu kott. Polnud mingit mõtet teda äratada.  
Mehed tõstsid ta ainult kõrvale.

Turnhill seisib Rouca kõrval. Ta silmad hiil-  
gasid kummaliselt.

— Kas peame telgi püstitama, krahv? küsis ta.

— Nii, väsinuina, et pääse meie enam mäest  
üles. Kuid ka siin sajab veel tuhka. Ei jää muud  
üle. Soovite mind aidata?

Turnhill noogutas. Alles nüüd nägi Rouca, et  
Gornenburg ikka veel istus sadulas. Ta oli kaldu-  
nud ettepoole ja norskas tugevasti. Rouca otsus-  
tas talle seda lubada, kuni olid püstitanud telgi.

Mõlemad mehed alustasid tööga. Murdunud  
käsi tegi valu, aga polnud midagi parata — ham-  
bad risti, töötas Rouca. Sigi woolas üle paljaks-  
mõetud kehade, sest vaatamata hommikule juba  
nüüd kõrvetas päike ülemalt alla orgu.

Siristavate lindude lärm vallutas taiga. Ho-  
bused seisid ikka veel liikumatusl kõrges kaldaohus,  
mis neile küünis kuni kõhuni. Nende pääd olid  
longus. Sigi putukaid ei püüdnud nad laugemale  
tõrjuda. Hobused magasid.

— Niki!

Rouca hüüdis oma sõpra. See aga ei liiguta-

nudki end. Turnhill läks ta juurde ning raputas  
jadulas magajat.

— Niki, ärka üles! Tule telki!

Gornenburg ei liigutanudki ennast. Ta waid  
norstas ja higi woolas tal üle otjaesije.

Turnhill rebis ta jadulast. Instinktiivijelt haf-  
fas nüüd Niki enda ümber wehklema, otsekui sõ-  
diks ta nägematude waenlastega. Turnhill rapu-  
tas teda meeleheitlikult, kuni wiimaks Niki awas  
silmad.

— Saa ometi aru, et need oleme meie!.. Ole-  
me laagris! jeketas Rouca.

Alles nüüd taipas Niki, kus ta wiibis, kes ta  
ümber olid. Aga ta ei lausunud midagi. Pomises  
waid ja puges siis telki. Raskelt langes ta jäl-  
ajemele ja magas edasi.

Ka Rouca ja Turnhill heitsid pikali. Nende  
liikmed walutasid, kõri oli kuitv, jüda peffis nagu  
wasaraga. Aga waewalt oli Turnhill lastunud  
fottidele, kui ununesid kõik ülepingutuse waewad.  
Lord magas furmaund.

Roucaga oli teisiti. Esiteks walutas ta käsi.  
Teiseks oli tal tunne, nagu oleks jäänud midagi  
wäga tähtsat toimetamata. Mis aga, see ei tulnud  
talle meelde. Wiirastused tantfisklesid ta filmi ees.  
Nägi tõuswat leede ja neid ahwardamas, nägi Ni-  
kit kumnardumas Gijumi kaldal, et jüua... siis  
nägi ta hobuseid sammumas läbi karestiku...

Nüüd oli Rouca jälle täiesti ärkweel. Hobused!  
Need oli ta täiesti unustanud! Bidid siis waesed

Loomad seisma nii kogu päeva, kuumas päikese leitisatus! Paakides ja sadulates!

Maevu juutis ta ronida telgist. Viimast jõudu kogu võttes vabastas ta hobused paakidest ja sadulatest. Säälsuures sattus ta kätte ka sinine tiigri nahk. Võttis selle endaga telki kaasa.

Nüüd oli hajunud see häirim tunne, et oli unustanud midagi tegemata.

Rouca magas, ka ta kaaslased magasid. Tunnid möödusid, päike rändas rahulikult üle mägede. Reispäev möödus.

Hobused ei liigutanud endid. Minult instinktiivselt tõmbus nende nahk näljaste putukate hammustamise all.

Sämarus lastus orgu, kui Rouca ärkas. Tema kõrval hingas lord Turnhill alles sügavates sõnudes. Do Schan lesis kõhuli, kuid magas ikka veel furmaund. Kuid Gornenburgi ase oli tühi.

Rouca tõusis kiiresti püsti. Mis oli Nikiiga? Ta ruttas telgist välja.

— Dere hommikut, Harry!

Niki Gornenburg istus wärskelt, löbusas meeleolus tulelõlke ääres ning lõpetas parajasti habemearamist. Tulel aga kees teekatel.

— Sa oled juba üleval, Niki?

— Arvad sa siis, et ma seda kõike unes teen? Naeris Gornenburg.

Rouca pidi naerma. Niki pidi juba tükkine aega ärtwel olnud olema, kuna oli kogu korjanud mõrdlemisi suure hunniku kuimi offi tule tarmis. Päälegi kees juba teewesi.

See oli rõõmus õhtu. Küll walutasid weel nende liikmed, aga põhjalik suplus ojas oli ometi wiinud wiimase jälje surmawäsimusest. Rouca käsi seoti uuesti ja õõsel tule ääres istudes wõifid nad kõigist möödunuist kõneleda, otsekui oleks jee olnud kumagi dige lauges minewikus.

Gornenburg oli wihane nuunkadele. Ta ahwardas tagasi minna ja ise oma käega põlema pista Dor Tilopa asunduse. Wähemalt tahtis ta neile mongoollastele näidata, et ta mitte polnud kõrbenud nende poolt jüüdatud metsas.

Rouca ainult naeris. Ta tundis end hästi, käsi ei walutanud enam. Ka lord Turnhill oli ülewas meelesolus.

Dö weetfid nad laagris. Wälja seati ka walwepostid, kusjuures kõik kolm olid walwel kordamööda.

Kaugel, üle mustendawate mägede, hõljus weel punakas kuma. See tähendas, et tuli polnud weel waibunud. Ikka weel langes õhust tuhka, kuigi nüüd juba märkja peenemat, kui alul.

Warahonmitul liikusid nad edasi. Suund oli nüüd otse lõunasse, piti Lötöfulö järstu mäeseljafut. Negamööda tõusid nad kõrgemale, lähemale mäeharjadele, mis olid kõrgemad ümbruskonnas.

Nüüd küümis nende pill jälle üle ümbruse. Taiga näis põlewat kuni filmapiirini. See oli massendaw, kuid fiiski huiwitaw waade. Paremalt tätt, kus leegid olid teinud oma häwitustöö, oli kogu maa tuhakarwa hall, ainult kaljud tõusid sellest mustade laikudena. Wasakult tätt aga suitses mets — leegid

tegid oma hävitustööd edasi. Nad ajusid nüüd juba väljaspool igasugust hädaohtu, sest waewalt oleks tuul muutunud nii, et leegid oleksid pöördunud nende juures.

Lugematud hirwed riistlejid nende teel. Kuid neid ei lastud. Ühine hädaoht, ühine põgenemine ühise waenlase — tule — eest jidusid inimesed ja loomad jedaõõrd lähidasteks, et oli nagu piinlik tappa hädaohukaaslast.

Nad walisid oma rännaku sihtpunktiks Menduche'i raudteejaama.

Rouca kordas mõttes ifka ja ifka jälle jeda sõna. Menduche'i — kas ei tähendanud see ekspeditsiooni lõppu? Sumalagajatu-sõnu, lahkiminekut?

Lord Turnhill ei mõtelnud jeda nii traagiliselt. Ta kõneles rõõmsalt Tshitsikarist, õhtutejt Dessingtoni majas. Do, nad pühitsewad ekspeditsiooni õnnelikkude lõppu kõigiti juurejooneliselt! Krahw Rouca-Cura peab jääb korralikult rawima oma kätt. Aga päewaga muutusid need jutud ifka kategoorilise-  
maiks.

Siis tegi Niki Gornenburg ifka magushapu näo. Krahw Rouca wakis. Aga midagi pehmet, midagi unistawat oli ta juu ümber, kui istus õhtuti tule ääre.

Ning siis saabus päew, mil ootamatult taiga awanes nende ees.

Lagendik lautas ennast metsajerwalt tuni filmapiirini. Loomad, kurnatud wiimaste rännatpäewade raskustest, seisatusid lagendiku serwal, nende filmisse tuli uut elu, kõrwad muutusid jälle erkfaiks.

Lagendil — siin oli ju liikumine kergem, kuigi päife fõrmetas halastamatult, kui metsamarjudes. Aga öösel mõis siiski edasi liikuda märkja paremates tingimustes, kui metsatihnikus.

Päalegi ei jäänud neil nüüd enam kuigi palju maad. Nelikümmendkahelja tundi kõige enam, siis on nad Menduche'i raudteejaamas.

## 21.

— Mul on palve teile, lord.

Krahv Kouca-Gura istus Turnhilliga väikestes, rüüpaes restoranis Menduche'i raudteejaama juures. Gornenburg ja So Schan olid jaamas. Nad korraldasid kaubawaguneid, millistega hobused wiidi tagasi Tšitsikari.

Raudteejaama ees oli väike, tolmurohke tühi plats. Siin asteldasid wenelased ja hiinlased mõidu tõrwikute ja kiskemate eeslitel. Mati, kui jäärane eesliwõlts läks üle platsi, jaotis teda hiigelsuur tolmu pilw ja kulus enne tükk aega, kuni see hajus.

Mõlemad mehed olid wajanud mõtteisse. Lord Turnhill tõstis nüüd tähelepanelikult päa ja waatas krahwi otja.

— Palve mulle, krahw? Teie teate ju, et kõik, mis minu wõimuses...

Kouca peatus filmapilgu. Ta hingas sügawalt.

— Tahaksin paluda, et wõtaksite minult mälestuseks väikese kingituse. Palun, tehke mulle seda

meelehääd ja jätke sinise tiigri nahk endale, tähendas ta siis kindlalt.

Turnhill tõusis püsti.

— Olete jahuraks läinud, krahm?

Lordi näos ei liikunud aimusti lihas. Siis raputas ta pead ja naeratas. Koucal oli tõepoolest tunne, nagu kahtleks lord tema mõistujes.

Sellepärast waidles ta energiliselt vastu:

— Ma pole jugugi jahur. Wastupidi — kui kuulete mind, annate mulle kindlasti jelles juhtes õiguse.

— Mitte kunagi! waidles Turnhill vastu. — Mitte iialgi ei anna ma teile jeda õigust. Mis ka ei oleks, mina ei lasje wangutada enda jahimehe tõeks-pidamisi. Saak kuulub kütile. Ning teie olete sinise tiigri kütt.

— Aga palun, lord! Et mina tiigri maha lasin, see oli täiesti juhuslik. Kui ta oleks tulnud enam paremalt ja jattunud teie ette, siis...

Turnhill katkestas teda.

— Wabandage, krahm — kas teie tapjite tiigri wõi mina? Kas kuulub nahk teile wõi minule? Mitte mingijuguseid oletusi, palun. Teie ise teate, milline wäärtus on jellel nahal. Rahaga ei jaagi jeda wäärtust üles kaaluda. Mina olen aga ka kütt ja austan kütli loomulikke jeaduusi. Teie tapjite tiigri, teile kuulub tiigri nahk. Minu majas pole weel kunagi olnud teijele kuulumat jahisaaki. Seda pidage meeles.

Kouca istus filmapiilgu sigaretti suitjetades. Wiimaks sõnas ta:

— Gugu on aga nii, et siit sõidame Nifi Gornenburgiga koos Baikali äärde. Meil on jääl ju majafene. Ning tahab weeta jelles nädalalõpu majafeses mõned rahulikud nädalad, kuni mu käsi on jälle täiesti terve.

Nüüd oli Turnhill hämnastunud.

— Siit Baikali äärde? On jee teie tõsine jutt?

— Olen kaua selle üle mõelnud, lord. Aga lõpuks olen jõudnud weenele, et nii oleks kõige parem.

— Aga miks pole te sellest Gornenburgile sõnafeikfi kõnelelud?

Kouca naeratas.

— Gornenburg ei tea praegugi weel sellest mitte midagi.

Lord Turnhill raputas pääd.

Jälle üks wanter weeres üle platši ja keerutas üles tolm. Slegi nendeni küüinis jee tolm. Taevas finetas pilwitult. Päike kõrwetas lõõmawalt.

— Waadake nüüd, lord Turnhill, mida hakkam selle finise tiigri nahaga pääle Baikali ääres? Kas sellel magada? Kuid woodi eest olen hoolitsetud teijiti. Wõi peaksin ma teda kogu eluaeg we-dama kaasa mööda põlismetsi ja lagendikke? Teie tähendasite, et nahal on suur wäärtus. Wõib olla, igale teijele — minule tundub ta waid häiriwa foormana. Sellest peaksite ometi aru saama!

Turnhill waikis kaua. Tema heledad filmad waatasid üle platši. Wiimaks noogutas ta järelmõhtlikult.

— Teie seijukohast wõttes on argumendid küllalt kaalukad, krahw. Aga kahjuks ei saa ma teid

aidata. Kui naha annate mulle kaasa — häämeelega hoolitseksin ma, et see saaks Tšitsifikaris kindla koha. Võib olla, toote siis hiljemini selle naha Tšitsifikariist jälle ära?

Kouca raputas pääd. Jälle lewis waius. Tüfi aja pärast jätkas Kouca:

— Siis, lord, on mul teile lõplik palwe: wõtte sinine nahk kaasa Tšitsifikari ja kinkige see minu poolt miß Lessingtonile.

Lord Turnhilli näos ei liikunud ükski lihaks. Ta waius. Kouca tundis, kuis ta muutus punaseks. Ta sõnnas ennast, wandus oma häbelikkust — kuid waitfelt oma südames.

— Tehtud, krahw! sõnnas lord minutilise waiumise järele, ulatades üle laua kätt Koucale. Minult ta filmad olid korraga juured, tumedad ja sügawtõsised.

— Tänan teid oma wennatütre nimel, liias siis juure. — Kindlasti rõõmustab ta wäga säärast kingi üle.

Neetud, seda poleks ma siiski ütlemata pidanud, siunas Kouca endamisi. Aga ta ei saanud enam ütlemata jätta seda, mida lord oli juba öelnud.

— Ja wiige palju terwitusi Tšitsifikari, lord! liias ta lihtsalt.

— Tänan, krahw!

Nüüd oli see siiski mööda. Kouca süütas sigareti ja seda tegi ka lord. Mõlemad ei kõneleud enam. Kouca hingas kergemini. Wäike lord löi klaasi schan-schini — hiina wiljawiina. Ta põsed

olid muutunud roosamaks ja filmad jädelesid enam kui tavaliselt.

Wastu õhtut kattus lõpuks ometi taewas pilwedega ning öösel puhkes sadu. Suured piisad lange sid katusele ja torm hulguis akna taga. See oli tavaline äike pärast suurt põuda — troopiliselt äge.

Niki Gornenburg seadis oma sõbra magama. Tema muidu nii rahulik nägu oli kortsus ja ta iegi ohkas.

Rouca pöördus tema poole.

— Mis sul on, Niki?

— Mitte midagi.

Gornenburg pöördus kõrwale. Aga et ta siiski rahulik polnud, oli selgesti märgata. Ta kõhatas, ohkas ja pomises jageli endamisi. Wiimaks tähendas ta poolurisedes:

— Homme hominikul on kõik korras.

— Sa sellepärast ohkadki ja alati nii hinge põhjast?

Niki seiras filmanurgast tulema pilguga sõpra päälaeft jalatallani. Ta tegi õige õnnetu näo.

Rouca lastus juigawalt patjadesse. Selle pärast hakkas ta kõnelema:

— Mäletad ja weel juwe Baikali ääres, Niki? See oli ometi õwaline, mis? Kas pole tore, see meie osmik?

— Ma arwan, ja huwitud nüüd küll enam pa leedest, urises Niki.

— Mina? küsis Rouca solwunult. — Wastu- pidi! Ma arwan, et homme pärastlõunat sõidame Sifutskisje ja jääme kogu suwets Baikali äärde.

Gornenburg ei annud mingisugust wastust. Ta ilme oli peaaegu pühalik.

— Lordiga olen kõik juba korraldanud, liias Rouca siis juure. Ta kõneles võimalikult ürkfõisjes toonis, otsefui oleks siin tegemiist enesejtmõistetawalt lihtja asjaga.

— Meie reisiraha jagasin kaheskümneks parajaks tšefiks, tähendas Rouca siis weelgi asjalikumalt juure, kui nägi, et Niki ei leidnud sõnu.

Siis hüppas Gornenburg püsti.

— Harry, mul on jäärane tunne, et nüüd ja waletad rängasti! hüüdis ta.

— Miks siis waletada? Waata — siin ongi meie tšhefid!

Ta otšis taskuteest ja pani siis tšhefid öölauale.

— Palun, weendu ise, liias juure.

Niki Gornenburg haaras Rouca kää ja jurus jeda tugewasti.

— Mina küll aru ei saa, mis sul õige on! ütles Rouca ja tegi taipamatu näo.

— Mis mul on... ja tead ju küll, et ma... sinuist sugugi nii kergesti lahkuda poleks saanud ja nüüd ja... ei lähegi! wastas Niki kattendlikult. Ta püüdis enda sijemist härduist warjata, mis aga sugugi hästi ei õnnestunud. Niki oli hää kütt kuid halb näitleja. Tal olid wiist pijarad turgus, jesi pöördus äkki teisele küljele, tõmbas waiba üle pää ja magas. Wähemalt tegi, nagu oleks ta maganud. Krahw Rouca naeratas omaette.

Järgmisel päeval ennelõunase rongiga jõitsid lord Turnhill ko Schaniga Tšitsikari.

Pärastlõunal olid raudteejaamas rongi ootamas Kouca, Gornenburg ja Zaza.

Nad said endile tühja waguni. Seda kodusem neil oli.

Raugel, tuhanded miilid teiselpool mägesid ja orgusid ajus Baikali — nende ahmatlew eesmärk. Ta kui rong läbis lagendikku, mis oli muutunud uuesti heleroheliseks õigest kojutavast vihmast, hakkas Kouca instinktiivselt ümisesema neid wene rahwa-wiise, milliseid olid jageli kuulnud Baikali kalurite.

— Taga Baikali... ümises ta.

Niki silitas Zazat ja mõtles. Ta oli tõjine.

Kouco seisatus atna all. Lagendik kadus ta filmi eest, juba nägi ta kujukluses lainetawat hii-geljärwe, Siberi sisemerde. Siid-finine oli jääl taemas. Kaldal, ilujas kasusalus seisis nende majatene.

Sämarus lastus.

Lagendik uppus pimedusse.

Üle Chingange mägede tuli õõ.

Kouca ja Niki kuulsid ainult rongirataste ühe-toonilist laulu. Njegi need rattad laulsid nagu oodi Baikalile.

Lõpp.